

Uddannelsens beredning. I 1987 blev der gennemført en undersøgelse af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse. Sammenligning af sociologuddannelsen har været en af flere tunge sager for fakultetet. I henhold til den ordning, der var opstået forbindelse om mellem universitet og Uddannelsesministeriets samt tiltrædt af de relevante faglige repræsentationer, udsendte i december 1990 et internationalt uddannelsesudvalg. Udvalgets opgave var at belysne de udfordrende faktorer ved overgangen af et internationalt udvalg under af Uddannelsesministeriet. Enkeltheden tilføjes i juni måned af Akademikommisionen. Det blev understreget, at fakultetet af denne sag har været af en så stor karakter, at sagen må ses som for værende uden præjudice af nogen art.

Forskningsindsatsen for at kunne sikre med oplysning af en ny sociologisk uddannelse er nu til stede. Fakultetet står over for den faglige reorganisering, der også må gennemføres ved hjælp af faglige udvalgte i samarbejde med de overordnede myndigheder. Optag af studerende på den ny sociologiske uddannelse vil ske, når det faglige grundlag består af fastsatte i tilstrækkelig grad.

Neologismen af de to sociologiske institutter og afviklingen af de eksisterende uddannelser har været en meget tung og udfordrende sag. Den har haft store økonomiske omkostninger, særligt for de smalle, men også de store, der har haft det svært. Fakultetet står derfor selv overfor en stor opgave med afvikling af de to eksisterende uddannelser i sociologi og kulturhistorie. Reorganiseringen af afviklingen har fra ministeriets side været udfordrende til at være en blot nogenlunde forberedt undervisning. Fakultetets øvrige fag har derfor måttet tilføre disse to fag ekstra ressourcer. Det er nu et mål at sørge for, at så mange som muligt kan afslutte deres kandidatuddannelse inden den endelige nedlæggelse af de to fag i 1993 for Sociologi og i 1994 for Kulturhistorie. Det vil blive nødvendigt at fastsætte rimelige betingelser for overførsel til den ny uddannelse for dem, der ikke når at færdiggøre sig.

Fakultetet har siden år været præget af et meget stort optag af nye studerende. I denne forbindelse må der peges på den udnyttelse af forskningsressourcer, som disse indløber som følge af budgetmodellen. En ny studerende udøver kun undervisnings- og ingen forskningsressourcer. Hermed forlænges grundlaget for den forskningsbaserede undervisning, som er universitetets kerne.

Med det voksende antal studerende er presset på undervisningslokaler meget stort. Fakultetet mangler stadig store forelesningslokaler i den gamle by. For de mange fremtidige er det tilfredsstillende, at sagen vedrørende ombygning af Studiestræde 36 til bibliotek- og studiefaciliteter i det forløbne år stort set

ikke er blevet udsat af mødet. Sagen afventer en beslutning fra Uddannelsesministeriet for at arbejdet kan gå i gang.

I det forløbne år har fakultetet behandlet spørgsmål om at forbedre arbejdsbetingelser for at gennemføre studier på tværs af faggrænser indenfor fakultetet. Det Akademikommisionen har taget initiativ til med disse spørgsmål. Med andre ord, der er stadig et behov for at tværs af faggrænserne i det forløbne år.

Med den forordning af oplysning om gennemførelsen af uddannelsen. Og så har der været et behov for at finde frem til tilfredsstillende løsninger.

Med den forordning af oplysning om gennemførelsen af uddannelsen. Og så har der været et behov for at finde frem til tilfredsstillende løsninger.

Den et led i effektiviseringen af de eksisterende uddannelser er at reducere antallet af studerende i hver af de eksisterende uddannelser. På et fagligt udvalgt niveau har dette studierne en meget markant effekt. Den faglige først og fremmest som kognitivt, og derefter for næste arbejde af ikke stor. Det overordnede arbejde i Akademikommisionen er, om der er en uddannelse helt kan undværes på Det samfundsvidenskabelige Fakultet.

Fakultetets forskningsudvalg, der havde til opgave at overveje forskningsuddannelsen indenfor sociologi, blev i nogen grad overhalet af universitetsledelsen udvalgt herom. For fakultetet er det af afgørende betydning, at forskningsuddannelsen har en selvstændig udførelse, således at universitetet kan være at rekruttere talenter i den store forsknings- og særligt juristerne befinder sig i, men også de øvrige som private sektor. Fakultetet må derfor være betænkelig ved, at handlingsplanen for uddannelsen af en »SU-lignende uddannelse.

Som et led i afbudsplanlægningen har de ministeriel arbejdsgruppe foreslået at afvikle professorernes tjenestemandstaten samtidig med, at disse stillinger opretholdes som »drænk i de øvrige ministeriers del, at oprettelse af professorer under den godkendte ministeriet. Fakultetet har taget afstand fra dette forslag, som i realiteten blev vedtaget en forlængelse af vore videnskabelige uddannelser inden af institutionens kompetence. Det er fakultetets opfattelse, at der er behov for en demokratisk professorat, der kan kan gennemføres ved en selvstændig afvikling og decentralisering, hvor fakultetene i sig selv lægges ud til universitetet under ledelse af de høje kvalitetskrav, som ministeriet allerede i dag fastholder af universitetet.

Kirsten Kistner

Dekanens beretning

Reorganisering af sociologiuddannelsen har været en af årets tunge sager for fakultetet. I henhold til den ordning, der var opnået forståelse om mellem universitetet og Undervisningsministeriet samt tiltrådt af de relevante faglige organisationer, nedsattes i efteråret 1990 et internationalt evalueringsudvalg. Udvalgets opgave var at bedømme de nuværende fastansatte videnskabelige medarbejdere, der måtte ønske det, med henblik på overførsel til arbejdsopgaver på et fremtidigt sociologisk institut. Disse arbejdsopgaver blev beskrevet af et internationalt udvalg nedsat af Undervisningsministeriet. Evalueringen tiltrådtes i juni måned af fakultetsrådets flertal. Det blev understreget, at forløbet af denne sag har været af en så særegen karakter, at sagen må anses for værende uden præjudice af nogen art.

Forudsætningerne for at komme videre med opbygning af en ny sociologisk uddannelse er nu til stede. Fakultetet står over for den faglige reorganisering, der også må gennemføres ved hjælp af fagkyndige udefra i samarbejde med de overførte medarbejdere. Optag af studerende på den ny sociologiuddannelse vil ske, når det faglige grundlag herfor er forberedt i tilstrækkelig grad.

Nedlæggelsen af de to sociologiske institutter og afviklingen af de eksisterende uddannelser har været en meget tung og ulykkelig sag. Den har haft store menneskelige omkostninger, særligt for de ansatte, men også de studerende har haft det svært. Fakultetet står derfor også overfor en stor opgave med afvikling af de to eksisterende uddannelser i sociologi og kultursociologi. Budgetteringen af afviklingen har fra ministeriets side været utilstrækkelig til at sikre en blot nogenlunde forsvarlig undervisning. Fakultets øvrige fag har derfor måttet tilføre disse to fag ekstra ressourcer. Det er nu et mål at sørge for, at så mange som muligt kan afslutte deres kandidatuddannelse inden den endelige nedlæggelse af de to fag i 1993 for Sociologi og i 1994 for Kultursociologi. Det vil blive nødvendigt at fastsætte rimelige betingelser for overførsel til den ny uddannelse for dem, der ikke når at færdiggøre sig.

Fakultetet har atter i år været præget af et meget stort optag af nye studerende. I denne forbindelse må der peges på den udtynding af forskningsressourcerne, som dette indebærer som følge af budgetmodellen. En ny studerende udløser kun undervisnings- og ingen forskningsressourcer. Hermed forringes grundlaget for den forskningsbaserede undervisning, som er universitetets særkende.

Med det voksende antal studerende er presset på undervisningslokaler meget stort. Fakultetet mangler stadig store forelæsningslokaler i den indre by. For de mange jurastuderende er det utilfredsstillende, at sagen vedrørende ombygning af Studiestræde 34 til biblioteks- og studiefaciliteter i det forløbne år stort set

ikke er kommet ud af stedet. Sagen afventer en bevilgning fra Undervisningsministeriet for at arbejdet kan gå i gang.

I det forløbne år har fakultetet behandlet spørgsmålet om at forbedre de studerendes muligheder for at gennemføre studier på tværs af faggrænser indenfor fakultetet. Der iværksættes nu en række initiativer med dette sigte. Hvad angår mulighederne for studier på tværs af fakultetsgrænserne har fakultetet haft forhandlinger med Det humanistiske Fakultet, hvor især de humaniorastuderendes adgang til Det samfundsvidenskabelige Fakultets studier har været på dagsordenen. Også her ser det ud til, at det vil være muligt at finde frem til tilfredsstillende løsninger.

Med det formål at opprioritere spørgsmålet om kvalitet i undervisningen afsatte fakultetet som led i sin budgettering for 1991 et puljebeløb. Disse penge kunne søges af fakultetets fagstudienævn til projekter, som kunne bidrage til fornyelse og forbedring af undervisningen. Fakultetet står overfor at skulle evaluere betydningen af denne forsøgsordning.

Som et led i effektiviseringen af de styrende organer nedsattes antallet af medlemmer i vort fakultetsstudienævn fra 22 til 14. På et fagrådsopdelt fakultet har dette studienævn en meget marginal rolle. Det fungerer først og fremmest som klageinstans, og interessen for nævnets arbejde er ikke stor. Det overvejes alvorligt i Konsistoriums statutudvalg, om ikke dette studienævn helt kan undværes på Det samfundsvidenskabelige Fakultet.

Fakultetets forskningsudvalg, der havde fået til opgave at overveje forskeruddannelsen indenfor fakultetet, blev i nogen grad overhalet af universitetsafdelingens udspil herom. For fakultetet er det af afgørende betydning, at forskeruddannelsen løn- og arbejdsmæssigt tilrettelægges, således at universitetet formår at rekruttere talenter i den skarpe konkurrence, som særligt juristerne befinder sig i, med såvel den offentlige som private sektor. Fakultetet må derfor være betænkelig ved, at kandidatstipendier skal afløses af en »SU-lignende« ydelse.

Som et led i afbureaukratiseringen har en ministeriel arbejdsgruppe foreslået at afskaffe professorernes tjenestemandsstatus samtidig med, at disse stillinger opretholdes som »årsværk i de særlige lønrammer« dvs. at oprettelse af professorater stadig skal godkendes ministerielt. Fakultetet har taget afstand fra dette forslag, som i realiteten kun indeholder en forringelse af vore videnskabelige slutstillinger uden at institutionens kompetence forøges. Det er fakultetets opfattelse, at der er behov for en dynamisk professorpolitik, der kun kan gennemføres ved en ægte afbureaukratisering og decentralisering, hvor kompetencen i sin helhed lægges ud til universitetet under iagttagelse af de høje kvalitetskrav, som universitetet allerede i dag fuldt ud administrerer.

Kirsten Ketscher

Besvarelser af universitetets prisspørgsmål

Grønbæk, David: Aspekter af danske forvaltningsinstitutioner og forvaltningstraditioner i et historisk perspektiv, evt. sammenlignet med et andet land (Samfunds-fag og Forvaltning 2, Guld).

Settnes, Marianne: Statsbegreb og statsteori – og deres betydning for retlig regulering. En analyse af

statsbegrebet efter 1500 på retshistorisk, retsfilosofisk og retssociologisk grundlag. Undersøgelsen afgrænses til én kortere periode og koncentrerer sig om et bestemt reguleringsområde (Retsvidenskab A, Sølv).

Stormhøj, Christel: Køn og Anatomi i efterkrigstidens Danmark (Kultursociologi, Guld).

Med det formål at oplyse om de forskellige aspekter af undervisningen i statskundskab, som led i sin budgettering for 1991 er påbegyndt. Disse penge kunne bruges til forskning og forbedring af undervisningen. Fakultetet står overfor at skulle evaluere betydningen af denne forskningsindsats.

Som et led i evalueringen af de eksisterende undervisningsformer i statskundskab, som led i sin budgettering for 1991 er påbegyndt. Disse penge kunne bruges til forskning og forbedring af undervisningen. Fakultetet står overfor at skulle evaluere betydningen af denne forskningsindsats.

Fakultetets forskningsindsats, der havde fået til opgave at overveje forskningsindsatsen indenfor statskundskab, blev i nogen grad overtaget af universitetets forskningsindsats. For fakultetet er det at afgøre betydningen af forskningsindsatsen i et statskundskabeligt perspektiv. Fakultetet har taget afstand fra dette, som privat sektor. Fakultetet må derfor være betydeligt ved at kandidaterne skal afgøre at en statskundskabelig indsats.

Som et led i statskundskabelig forskning har en statskundskabelig forskningsgruppe foretaget et skriftligt professionsstudie om statskundskab i de statskundskabelige universiteter. Det er oprettet et professionsstudie om statskundskab i de statskundskabelige universiteter. Fakultetet har taget afstand fra dette, som privat sektor. Fakultetet må derfor være betydeligt ved at kandidaterne skal afgøre at en statskundskabelig indsats.

Forundervisningen for at kunne videre med opbygning af en sociologisk uddannelse er nu til stede. Fakultetet står over for den faglige reorganisering, der også må gennemføres ved hjælp af faglige udvalgte i samarbejde med de overværede medarbejdere. Opgave af studerende på den sociologiske uddannelse vil ske, når den faglige grundlag derfor er forbedret i tilstrækkelig grad.

Udfordringen af de sociologiske institutioner og af vejningen af de eksisterende uddannelser har været en meget tung og uheldig sag. Den har haft store menneskelige omkostninger, særligt for de ansatte, men også de studerende har haft det svært. Fakultetet står derfor også overfor en stor opgave med at afgøre om eksisterende uddannelse i sociologi og kultursociologi. Budgetteringen af vejningen har de ministeriets side været udfordrende til at sikre en blot nogenlunde forsvarlig undervisning. Fakultetet varige får det svært at sikre disse til at sikre ressourcer. Det er nu et mål at sørge for at så mange som muligt kan opnå en uddannelse indenfor statskundskab. I 1994 udfordres af de to fag i 1993 for sociologi og i 1994 for Kultursociologi. Det vil blive nødvendigt at lave store finansielle bestræbelser for overførsel til den nye uddannelse for dem, der ikke når at indgå sig.

Fakultetet har stillet et stort projekt af at meget stort oplysning af nye studerende. I denne forbindelse må det også på den udfordring af forskningsindsatsen, som dette indebærer som følge af budgetproblemer. En ny studerende uddannelse kan undervisnings- og forskningsindsatsen. Fakultetet har taget afstand fra dette, som privat sektor. Fakultetet må derfor være betydeligt ved at kandidaterne skal afgøre at en statskundskabelig indsats.

Med det voksende antal studerende er presset på undervisningslokaliteter meget stort. Fakultetet mangler stadig store forskningslokaliteter i den indre by. For de mange statskundskabelige studerende er det udfordrende at få en uddannelse ombygning af Studierne 34 til forsknings- og studiefaciliteter i det indre by er stort set

Retsvidenskab

De retsvidenskabelige Institutter A, B og C har til huse i Studiegården, Studiestræde 6. Institutterne har tillige kontor- og mødelokaler i Store Kannikestræde 18 og Nørregade 15. Kriminalistisk Institut har til huse i Sankt Pedersstræde 19.

Studiereform og fagligt udviklingsarbejde

Det retsvidenskabelige fagområde har i en årrække været påvirket af en omlægning af jurastudiet. Ved den nye studiereform, der gennemførtes 1987, opdeltes studiet i en 3-årig grunduddannelse og en overbygning- og specialiseringsuddannelse på 2 år. En række fag er blevet omstrukturerede, og der er udarbejdet nye lærebøger. Studiereformen er blevet gennemført ved et samarbejde på tværs af fag- og institutgrænser.

I 1991 er fire af de juridiske professorer ved Københavns Universitet fratrådt deres stillinger pga. alder. De fire professorer: Knud Waaben (strafferet), Anders Vinding Kruse (formueret), Erik Siesby (international ret) og Bent Christensen (forvaltningsret), har alle haft et betydeligt og mangeårigt virke indenfor deres respektive forskningsområder. Deres afgang indebærer således et omfattende generationsskifte. I denne anledning har de retsvidenskabelige institutter i fællesskab udgivet et værk, »Sum cuique«, med i alt 36 afhandlinger, hvori der gives en præsentation af den juridiske forskning, således som den foregår ved Københavns Universitet i dag.

Retsvidenskabeligt Institut A

Forskningsvirksomhed:

Forskningen ved Det retsvidenskabelige Institut A har stor faglig bredde. Fagområdet omfatter både offentligtretlige fag, dvs. fag der omhandler de offentlige myndigheder og deres virkemåde, og privatretlige fag, dvs. fag der omhandler retsforholdet mellem borgerne indbyrdes. Hertil kommer procesretten og de mere almene fag, retshistorie og retslære. Nærmere bestemt hører følgende fag under instituttet: 1) forvaltningsret, med almene principper i vor styreform og administration, 2) dele af formueretten samt selskabs- og transportretten, 3) procesretten med både den civile og den strafferetlige proces, 4) immaterialretten, EDB-retten og konkurrenceretten, 5) retslæren, hvori juraens grundbegreber og juridisk fortolkningslære

fremstilles, og 6) retshistorien, som omfatter dansk og europæisk retsudvikling, herunder romeret.

Til Det retsvidenskabelige Institut A er der for tiden knyttet et særligt forskningsprojekt under fællesbetegnelsen »Stat, forvaltning og samfund«. Projektet støttes af Statens humanistiske Forskningsråd og er anslået at løbe i en periode af 3½ år. Projektet er knyttet til faget retshistorie, se 7.

1. Forvaltningsret

Lærebøgerne »Hjemmelsspørgsmål« og »Forvaltnings opgaver og Organisation« er sammenskrævet og omredigeret. Bogen »Forvaltningsret. Opgaver. Hjemmel. Organisation« udkom i sommeren 1991. Der skrives videre på 2. del af fremstillingen af Prøvelse i forvaltningsretten (Bent Christensen).

Der arbejdes med et projekt om »Patienters retssikkerhed. Rejsning af patientklagesager.« Projektet omhandler forvaltningsretlige problemstillinger i forbindelse med patienters rejsning af klager over medicinalpersoners faglige fejl begået under udøvelsen af deres sundhedsfaglige virksomhed. Projektet er vanskelig gjort pga. manglende mulighed for adgang til klagesager (Else Gjærrild Andersen).

Der foretages »Studier over kommunalrettens udvikling«. Særlig grundlaget for kommunale ressourcebeslutninger (ejendomsdispositioner, produktion og salg af varer og tjenester, tilskud til enkeltpersoner, frivillige over for lovbestemte opgaver, ulovbestemte afgifter, typiske indtægts- og udgiftsbeslutninger, og kommunale forsyninger), der omfattes af »hvilke-i-sig selv«-princippet. Endvidere undersøges den kommunale retsdannelses immunitet i forhold til tilsynsmyndighederne, dommerskabte materielle og processuelle krav til kommunale ressourcebeslutninger. Emnet er: Rammer for den polycentriske kommunalretsudvikling (Mogens Heide-Jørgensen).

2. Formue-, selskabs- og transportret

Arbejdet med en systematisk og tidssvarende fremstilling af den danske obligationsret er fortsat og forventes afsluttet med udsendelsen af et 3. bind i foråret 1993. Studier af selskabsretten i det europæiske fællesskab og i USA med henblik på udsendelsen af en omarbejdet og udvidet fremstilling af dansk ret og aktie- og anpartsselskaber. Bogen forventes at foreligge i slutningen af 1992 (Bernhard Gomard).

Sammen med Michael Elmer fortsættes nybearbejdelsen af Dansk Ejendomsret. Bind 3 (Panterrettigheder) er under færdiggørelse. Endelig er der arbejdet med færdiggørelse af en afhandling om transportret (Lise Skovby).

I det forløbne år er der under projektet – Bør concernretten reformeres og kodificeres? – foretaget undersøgelse af de særlige concernretlige regler i Tyskland – et af de eneste lande med en detaljeret lovregulering på området. Det undersøges hvilke konsekven-

ser en eventuel gennemførelse af et EF-direktiv (med væsentlige ligheder med de tyske regler) vil få for erhvervslivet. Projektet søges gennemført som licentiat-afhandling (Søren Friis Hansen).

3. Proces

En ny lærebog om »Kreditorforfølgning – Materiel foged- og konkursret« er udgivet sammen med professor Bo von Eyben. Sammen med Jens Møller og Claes Nilas er udgivet en »Procesretlig domssamling«. Der er udgivet nye udgaver af »Straffeproces« og »Civilproces«. Der arbejdes med et projekt om bevisregler i europæisk civilproces. En beskrivelse af reglerne i europæisk civilproces med deltagelse af professorer fra de fleste europæiske lande er under udformning. Endelig arbejdes med en »Model-code« for Europa inden for civilproces (Eva Smith).

En ny lærebog, Strafferetspleje I, er færdiggjort. Der arbejdes videre med strafferetspleje III (domsforhandling og retsmidler). Artiklerne: »Forvaltningsretten på vej mod år 2000« (Suum cuique), »Kirkerettens dobbelte normsystem« og »Folkekirken ledelsesstruktur« er offentliggjort. Der arbejdes med artikler om sagkyndig bistand til domstolene (Festskrift Per Bolding), om ombudsmandens efterprøvelse i asylsager (Minde-skrift Atle Grahl-Madsen) og om forholdet mellem ombudsmand og parlament (Hans Gammeltoft-Hansen).

Der er arbejdet med færdiggørelsen af en afhandling om »Modregning – Tvangsfuldbyrdelse af pengekrav«. En undersøgelse af sammenhængen mellem gennemførte reformer indenfor tvangsfuldbyrdesrettens område og mængden af retssager (fogedsager, tvangsauktioner, konkurser m.v.) er omtalt i artiklen »Er vort civile tvangsfuldbyrdesessystem tidssvarende?« (Suum cuique). Endelig er der – sammen med professor Ulla Jacobsson (Lunds Universitet) – arbejdet med et internationalt projekt om procesretten i Europa (Gerda Rump Christensen).

4. Immaterial-, EDB- og konkurrenceret

Der arbejdes med Immaterialrettens tilpasning til EF's indre marked, herunder de fornødne ændringer i det danske lovgrundlag. Dette arbejde udføres til dels i forbindelse med formandsskabet for Industriministeriets rådgivende udvalg for industriel retsbeskyttelse (Patentret, Varemærkeret, Mønsteret og Brugsmødeller), til dels i forbindelse med medlemsskabet af en af EF-kommissionen nedsat arbejdsgruppe (ophavsret). En lærebogsmæssig fremstilling af Konkurrenceretten er tilendebragt og udgivet. Lærebogen i Immaterialret er revideret og udgivet i en ny 2. udgave (Mogens Koktvedgaard).

En lærebog i EDB-ret med tilhørende materiale-samling er færdiggjort. En conferencebog om europæisk EDB-ret er blevet redigeret. Har endvidere bidraget med indlæg om diverse teknologiske spørgsmål i faglige tidsskrifter (Mads Bryde Andersen).

5. Retslære

I tilknytning til udgivelsen af bogen »Pressefrihed. Personlighedsret« (1988) er der foretaget en efterundersøgelse af trykt og utrykt retspraksis i perioden 1988-1992 vedrørende presseret og personlighedsbeskyttelse i dansk og tysk ret. En ny lærebog i Almindelig Retslære er under udarbejdelse. Endelig fortsættes en undersøgelse af juridisk metodelære (Preben Stuer Lauridsen).

6. Retshistorie

Et projekt om Rettertinget i perioden 1537-1659 er fortsat. Hertil foretages ved hjælp af EDB en undersøgelse af 7.500 domme afsagt af landets højeste domstol i tiden mellem reformationen og enevælden. Desuden er der arbejdet med udgivelse, kommentering og indledning til Chr. Colbiørnsens lovbetænkninger fra 1790'erne. Endelig er instituttet værtsinstitution for et SHF-projekt over emnet »Stat, forvaltning og samfund«, jfr. 7 (Ditlev Tamm).

En afhandling om »Aktieselskabernes Retshistorie« udkom i august måned. En undersøgelse af Grosserer-societetets responderende virksomhed er under færdiggørelse. Endelig er en undersøgelse af kvindernes ægteskabsretlige stilling i middelalderen under færdiggørelse (Inger Dübeck).

En undersøgelse af det 16.-18. århundredes anvendelse i retspraksis af ekstinktionsprincippet »Hånd skal hånd få« er afsluttet. Disputatsen »Politiet 1938-47 – Bekæmpelsen af spionage, sabotage og nedbrydende virksomhed« er færdiggjort til trykning (Henrik Stevnsborg).

Der arbejdes med et projekt om Kvinder, køn og lovgivning i det danske bysamfund, 1400-1600: En analyse af kvinders retsstilling iflg. købstadslovgivning, lavsregler og retspraksis og deres muligheder for udøvelse af erhverv i de forskellige stadier af deres liv som hustruer, mødre og døtre. Samtidig søges fastlagt, hvor kønsbestemt lovgivningens definition af en borger er. En analyse af dansk købstadslovgivning i middelalderen er afsluttet og forventes publiceret i foråret 1992 (Grethe Jacobsen).

7. Projektet Stat, forvaltning og samfund

Statens humanistiske Forskningsråd (SHF) udsendte i 1989 en strategi- og handlingsplan: »Humanistisk forskning – Tradition og fornyelse«. Et af de forskningstemaer, der særligt blev peget på, var i planen betegnet som »Stat, forvaltning og samfund« (Bevil-lingsrammen var 5,6 mio. kr. fordelt over 3½ år).

Inspireret af denne redegørelse fandt en gruppe historikere, retshistorikere og politologer sammen i foråret 1990 (SHF bevilgede 1,6 mio. kr. til det første år (sept. 1990-aug. 1991) med udsigt til tilsvarende bevillinger i projektets løbetid).

Projektet ledes af en styringsgruppe bestående af den projektansvarlige, Ditlev Tamm, samt Grethe Il-

søe, E. Ladewig Petersen og Tim Knudsen, samt to medlemmer udpeget af forskningsrådet, arkivar, dr. phil. Birgit Løgstrup og lektor, dr. phil. Per Boje. Målet er en samlet fremstilling af den danske forvaltnings historie i lighed med tilsvarende projekter i bl.a. Norge, Tyskland og Finland. Der er ved at blive bygget et forskerteam op, som kan danne grundstammen i en fortsat forvaltningshistorisk forskning – også efter udløbet af projektet. Der er lagt op til et snævert samarbejde mellem forskere med forskellige fagområder, og mellem seniorforskere og stipendiater.

Projektet er lagt til rette med henblik på udarbejdelsen af en Forvaltningshistorie i fem eller seks bind omfattende: Bind I tiden indtil 1814, Bind II tiden 1844-1901, to bind om perioden indtil forvaltningens store vækst efter 1951 (med hovedvægten på forvaltningen og erhvervslivet, og fremvæksten af velfærdsstatens forvaltning), et femte bind om tiden efter 1950 og et afsluttende, konkluderende bind med oversigter og internationale perspektiver. Der vil i de kommende år blive opslået en række delprojekter, hvis resultater kan indgå i den samlede forvaltningshistoriske fremstilling. Delprojekterne kan publiceres som selvstændige studier. For tiden er følgende stipendiater tilknyttet projektet: Cand.jur. Helle Blomquist: Forvaltningen og sundheden, cand.mag. Karl Peder Pedersen: Amtmandens opgaver og placering i statsforvaltningen 1660-1970, lic.theol. Per Ingesman: Den folkekirkelige forvaltning, staten og borgeren, cand.mag. Claus Rafner: Skatte- og afgiftsforvaltning på centralt og lokalt plan (Ditlev Tamm).

Redaktionshverv af videnskabelige tidsskrifter:

Mads Bryde Andersen er ansvarshavende redaktør af nyhedsbrevet *Nyt fra UBVA* (udgivet af AC, København), dansk redaktør af *Lov & Data* (Oslo), fagredaktør for *PC World* og report correspondent for *Computer Law and Security Report*.

Gerda Rump Christensen er formand for redaktionskomiteen for det samfundsvidenskabelige område for Københavns Universitets Årbog.

Bernhard Gomard er medlem af redaktionskomiteen for *Scandinavian Studies in Law*.

Mogens Kocktvedgaard er redaktør af *Ugeskrift for Retsvæsen's litterære afdeling* og dansk redaktør for *Nordisk Immaterielt Rättsskydd*.

Henrik Stevnsborg medvirker ved redaktionen af *Siden Saxo*, Magasin for dansk historie.

Ditlev Tamm er medlem af bestyrelsen for Société Jean Bodin og projektansvarlig for SHF-projektet *Stat, forvaltning og samfund*.

Arbejde indenfor kollegiale organer m.v.:

Mads Bryde Andersen er formand for AC's udvalg til beskyttelse af videnskabeligt arbejde (UBVA), medlem af Forretningsudvalget for Samrådet for Ophavsret, medlem af bestyrelsen for Dansk Forening for Edb

og Jura, medlem af bestyrelsen for Dansk Selskab for Ophavsret, medlem af bestyrelsen for Dansk Forening for Industriel Retsbeskyttelse og næstformand for Det retsvidenskabelige Fagråd.

Gerda Rump Christensen er medlem af Nordisk Forening for Procesret og International Association of Procedural Law.

Hans Gammeltoft-Hansen er medlem af Nordisk Forening for Procesret.

Bernhard Gomard er formand for Industriministeriets Selskabsretspanel, medlem af Konkursudvalget og i bestyrelsen for den danske afdeling af De nordiske Juristmøder.

Mogens Kocktvedgaard er formand for Retsinformationsrådet, formand for Industriministeriets rådgivende udvalg for industriel ejendomsret, formand for Radio- og TV-reklamenævnet, formand for Dansk Selskab for Ophavsret, næstformand for Registrerrådet, medlem af Den særlige Klageret og institutbestyrer for Det retsvidenskabelige Institut A.

Eva Smith er dansk medlem af ekspertgruppe nedsat af EF-kommissionen m.h.p. sammenligning af EF-landenes civile retspleje, medlem af International Association of Procedural Law, sekretær for Nordisk Forening for Procesret og medlem af Justitsministeriets kriminalpolitiske Forskningsgruppe.

Henrik Stevnsborg er medlem af IAHCCI (historical criminology).

Rejser, kongresdeltagelse og foredrag:

Mads Bryde Andersen har holdt gæsteforelæsning i Oslo og på Aarhus Universitet, har holdt foredrag ved Dansk Dataforenings sikkerhedskonference (København), deltaget i World Computer Law Conference (Los Angeles), deltaget i Computer Law Association 20th Anniversary Program (Washington D.C.), holdt foredrag ved Nordisk Studenterkonference i Retsinformatik (Århus) og været arrangør af og foredragsholder ved UBVA's konference om Patentsamarbejde (København).

Gerda Rump Christensen har deltaget i Nordisk Forening for Procesrets møde på Island.

Inger Dübeck har holdt foredrag ved Tenth British Legal History Conference i Oxford (juli).

Hans Gammeltoft-Hansen har deltaget og holdt foredrag i Nordisk Forening for Procesrets møde på Island.

Bernhard Gomard har i efterårssemesteret 1991 været gæsteprofessor ved University of California i Berkeley.

Mogens Kocktvedgaard har holdt gæsteforelæsnings ved universiteterne i Oslo og Stockholm.

Eva Smith har været til EF-gruppemøde i Haag (april), til processeminar på Island (juni) og til konference og EF-gruppemøde i Portugal (august/september), har holdt foredrag om vidner i Norge (april) og forelæsning om kontrol med forvaltningen i Oslo (ju-

ni), har holdt gæsteforelæsninger om kontrol med forvaltningen (DJØF-kursus), om presseetik (Journalisthøjskolen), om vidnebeviset (kriminalpolitiet), om børns vidneudsagn (dommerforeningen), om vidneudsagn (Juridisk Forening), om lægdommere (Århus), om usikkerhed i diagnostik (Tandlægehøjskolen), om vidnebeviset (Odense), om børns retsstilling (Socialpædagogisk Højskole) og medvirket ved efteruddannelseskursus for dommere.

Preben Stuer Lauridsen har været på studieophold i München og Freiburg og holdt forelæsning om revisors etiske ansvar ved FSRs konference (København, maj 1991).

Ditlev Tamm har været på studierejse til Helsingfors (januar), Berkeley, USA (oktober) og deltaget i kongresser i Paris (januar), Belgien (maj), Umeå (juni), Oxford (juli), Granavolden, Norge (august), og har holdt gæsteforelæsninger i Jönköping (marts), Frankfurt (april), Leuven (september) og i Paris (oktober).

Gæster ved instituttet:

Corien Priens fra Rijksuniversität Leiden, Holland.
Allan Paterson, Ian Lloyd og Moira J. Simpson fra Strathclyde University, Glasgow, Scotland.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 22.

Professorer: Mads Bryde Andersen (fra 1/12 1991), Bent Christensen (indtil 1/12 1991), Hans Gammeltoft-Hansen (fra 1/1 1987 Folketingets ombudsmand og dermed på orlov), Bernhard Gomard, Mogens Koktvedgaard, Preben Stuer Lauridsen, Eva Smith, Ditlev Tamm.

Docent: Inger Dübeck (fra 1/8 1991 professor ved Aarhus Universitet).

Lektorer: Mads Bryde Andersen (indtil 1/12 1991), Lise Skovby.

Adjunkt: Henrik Stevnborg.

Seniorstipendiat: Grethe Jacobsen.

Forskningsrådsstipendiater: Gerda Rump Christensen, Mogens Heide-Jørgensen.

Introduktionsstipendiater: Jesper Claus Christensen, Søren Friis Hansen, Birgitte Kofod Olsen.

Projektmedarbejdere: Helle Blomqvist, Per Ingeman, Karl Peder Pedersen, Claus Rafner.

Eksterne lektorer: Jon Andersen, Niels Th. Bak, Ejler Bruun, Peter Carpentier, Flemming Kragh Hansen, Niels Hellesen, Jens Ulf Jørgensen, Lene Pagter Kristensen, Kai Larsen, Kaspar Linkis, Inger Loft, Mogens Moe, Jens Møller, Michael Sahl Nielsen, Thomas Philbert Nielsen, Claes Nilas, Charlotte Schydt, Merethe Stagetorn, Dan Terkilsen, Michael Thyrring (flere eksterne lektorer henhører også under institut C).

TAP: Antal årsværk: 6,5.

Overassistent: Hanne Krogh (32 timer).

Assisterer: Hanne Christensen (24 timer), Edith Jensen (30,5 timer), Siv Sandberg, Gerda Ørveile (24 timer).

Korrespondent: Lisbeth Jessen (19 timer).

Bibliotekar: Mette Jønson, Pernille Lehn Petersen.

Aflæsningsopgaver:

Andersen, Lars Juel: En studie i trediemandsrelationer ved erhvervsdrivende interessentskaber.

Asmussen, Nina Wahl: Ikke grænseoverskridende selskabsfusioner.

Dam, Henrik og Søren Hansen: Undtagelser fra reglen om selskabsdeltageres begrænsede hæftelse.

Gram, Arne Vedsted: Anklagemyndighedens anvendelse af politirapporter som dokumentbevis m.v. under straffesagens behandling i underretten.

Jendal, Mikael Filip: De offentlige regler vedrørende forurenede grunde.

Nielsen, Lars Juul: Vedligeholdelseskontrakter i Edb-leverancer.

Pløhn, René: Hospitaler og ansvar.

Poulsen, Henrik: Horisontale prisaltalers konkurrenceretlige behandling i Danmark og EF.

Schwanenflügel, Ditlev: Softwarepatentet - immaterialrettens gøgeunge? En redegørelse for softwarepatentets stilling i amerikansk og europæisk ret.

Soelberg, Bent: Aktindsigt.

Wodstrup, Annette: Principal-agent problemet i aktieselskaber.

Specialeopgaver (SPO):

Baltzer, Anne C.: Nydannelser i forbrugers retsstilling efter Lov om Kreditaftaler.

Heide-Jørgensen, Caroline: Risikoplacering ved lægemiddelskader.

Specialeafhandlinger (ny ordning):

Weidner, Sanne: Komparativ analyse af de danske værnetingsregler og EF-domskonventionen.

Lau, Pui Ling: Udlændingelovens udvisningsregler - særligt udvisning p.g.a. strafbart forhold.

Publikationer:

Andersen, Mads Bryde: IRIs SPECTRUM - 20 artikler i anledning af institutt for rettsinformatiks 20 års jubileum Complex 1/90 (anmeldelse). i: Internationella aspekter på rettsinformatiken. Nordisk årsbok i rettsinformatik 1991, Andreas Galtung (red), s. 182-186, Lund 1991.

-: Har nordisk edb-ret en international fremtid? i: Internationella aspekter på rettsinformatiken. Nordisk årsbok i rettsinformatik 1991, Andreas Galtung (red), s. 9-19, Lund 1991.

-: Lærebog i edb-ret. København 1991, 533 s.

-: Edb og jura. Håndbog for beslutningstagere i kommunerne. København 1991, 63 s.

- Er edb-retten kommet for at blive? i: Suum cuique. Retsvidenskabelige afhandlinger. Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv, s. 110-120, København 1991.
- Møgelvang-Hansen, Peter: Opgavesamling. Formueret 1.år. København 1991, 201 s.
- Den elektroniske signatur og juristens verdensbillede. Omverden 7, s. 27-30, København 1991.
- Om aftalers indgåelse og gyldighed mellem parterne og Fuldmagt og kommission. i: Formueretten. 27.udg. af Borgerlig Ret 1, W.E. von Eyben og Anders Vinding Kruse, s. 59-92, København 1991.
- "Problems of Description" in Computer Tort Law. i: Nordic Studies in Information Technology and Law, Peter Blume (red), s. 121-150, København 1991.
- Edb-retten i Europa (red). København 1991, 171 s.
- Edb-ret. Lovgivning, Retsafgørelser, Kontrakter (red). København 1991, 246 s.
- Datasikkerhed i åbne net. Revision & Regnskabsvæsen, s. 39-48, København 1991.
- Edb-sikkerheden i lovgivningsperspektiv. Revisorbladet 1, s. 22-29, København 1991.
- Blomquist, Helle: For det almene vel. Sundhed, lovgivning og forvaltningsret. Det danske sundhedsvæsen 1870-90. Fortid og Nutid Hefte 4, s. 223-253, Odense 1991.
- Jura og jurister mellem politik, eksperter og ideologi. Den danske byplanlov 1916-1940. Retfærd. Nordisk juridisk Tidsskrift Nr.53, 14.årg., s. 47-60, København 1991.
- Christensen, Gerda Rump: Er det civile tvangsfuldbyrdelsessystem tidssvarende? Udviklingstendenser og tilbageblik. i: Suum cuique. Retsvidenskabelige afhandlinger. Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 334-345, København 1991.
- Dübeck, Inger: The Development of Danish Joint Stock Company Rules during the Eighteenth and Nineteenth Centuries. i: Legal History in the Making. Proceedings of the Ninth British Legal History Conference, Glasgow 1989, W.M. Gordon and T.D. Fergus (eds), s. 165-71, London and Rio Grande 1991.
- Koner og Konkubiner. Siden Saxo. Magasin for dansk historie 2, s. 20-8, København 1991.
- Kvindernes retsstilling i Jyske Lov. i: Jyske Lov 750 år, Ole Fenger og Chr. R. Jansen, s. 94-108, Viborg 1991.
- Ophavsret i 250 år. Ugeskrift for Retsvæsen B 7, s. 155-61, København 1991.
- Gammeltoft-Hansen, Hans: Strafferetspleje I. København 1991, 228 s.
- Kirkeretsantologi 1991. i: Kirkeretsantologi 1991, "Kirkerettens dobbelte normsystem", Foredrag i Selskab for Kirkeret 10/9-1990, Hans Gammeltoft-Hansen, s. 9, Århus 1991.
- Kirkeretsantologi 1991. i: Kirkeretsantologi 1991, "Folkekirkens ledelsesstruktur – juridisk belyst" i Phønix 1/1986, Hans Gammeltoft-Hansen, s. 15, Århus 1991.
- Forvaltningsretten på vej mod år 2000. i: Suum cuique. Retsvidenskabelige afhandlinger. Københavns Universitet, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv, s. 257-262, København 1991.
- Jacobsen, Grethe: Rådmænd, borgere og borger: Køn, autoritet og magt i de senmiddelalderlige danske byer. i: Autoritet i middelalderen, Brian Patrick McGuire (udg), s. 133-56, København 1991.
- Kommentar til Hilde Sandvik: "Kvindes retslige handleevne". (Norsk) Historisk Tidsskrift 1991:2, s. 293-8, Oslo 1991.
- Koch, Henning, Stevnsborg, Henrik: Fra politiret til politividenskab. i: Suum cuique, Retsvidenskabelige afhandlinger fra Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red.), s. 7s., København 1991.
- Koktvedgaard, Mogens: Lærebog i immaterialret, 2.udg. København 1991, 343 s.
- Lærebog i Konkurrenceret. København 1991, 269 s.
- Smith, Eva: Domstolssjusk? Facts og vurderinger vedrørende varetægtsfængsling. Juristen Nr.6, s. 247-56, København 1989.
- Lægdommeres anvendelsesområde. Vidnebeviset. Forsættbeviset. i: Grundbog for lægdommere, Preben Wilhjelm, s. 151, København 1989.
- Lægdommere i strafferetsplejen. Ugeskrift for Retsvæsen 1989 B, s. 113-20, København 1989.
- How to deal with children's evidence. i: Children's Evidence in Legal Proceedings, J.R. Spencer, s. 214, Cambridge, Great Britain 1990.
- Bevisoptagelse og bevisvurdering. i: Asyl i Norden, Dansk Flygtningehjælp, s. 251, København 1990.
- Kommenteret retsplejelov. Bind 1-4 (Anmeldelse). Juristen 5, s. s. 231, København 1990.
- Brud med grundlæggende retsplejeprincipper. Administrativ Debat 2, s. , København 1990.
- Menneskerettighedskonventionerne og de nordiske retsplejeordninger. Forhandlingerne på det 32. nordiske juristmøde, s. , Reykjavik, Island 1990.
- Stevnsborg, Henrik: Artiklerne: Børn; Forligsmægling; Militær jurisdiktion, Prostitution; Retspleje; samt Helligdagslovgivning (s.m. Carsten Bregenhøj), Notarer (s.m. Harald Jørgensen), Selmord (s.m. J.Chr.V. Johansen). i: Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk, Erik Alstrup og Poul Erik Olsen (red), s. 125-30, 252-53, 623-25, København 1991.
- Fra politiret til politividenskab. i: Suum Cuique, Retsvidenskabelige afhandlinger, Peter Blume, D. Tamm, V. Vindeløv (red), s. 66-72, København 1991.
- Anmeldelse af Jens Holmgaard: Alt på sin rette plads, s. 122-3, København 1991.

- Tamm, Ditlev: Jyske Lov i Danske Lov. i: Jyske Lov 750 år, Ole Fenger og Chr. R. Jansen – Udgivelseskabet for landsarkivet for Nørrejylland, s. 218-228, Landsarkivet for Nørrejylland 1991.
- : Københavns Universitet 1621-1732. i: Københavns Universitet 1479-1979, bind I, Svend Ellehøj, Leif Grane og Kai Hørby, Svend Ellehøj, Leif Grane og Kai Hørby, s. 199-314, København 1991.
 - : The Trade between the Baltic Sea Countries and the Legal Regulation hereof in Retrospect. i: The Baltic Sea – A Legal Inland Sea?, Juristförlaget, s. 7-18, Stockholm 1991.
 - : Latein oder Dänisch – zur Entwicklung einer dänischer Gesetzessprache im 13. Jahrhundert. i: Sprache – Recht – Geschichte, Jörn Eckert und Hans Hattenhauer, s. 37-48, Heidelberg 1991.
 - : Patriotische Rechtsgeschichte und nationale Identität. i: Die Bedeutung der Wörter. Studien zur europäischen Rechtsgeschichte. Festschrift für Sten Gagnér zum 70. Geburtstag, Michael Stolleis, s. 511-520, München 1991.
 - : Jyske Lov lever stadig. Lov & Ret 02, s. 29-31. København 1991.
 - : For 200 år siden stjal bandemedlemmer kun for at overleve. Lov & Ret 04, s. 24-27, København 1991.
 - , Dübeck, Inger: The History of Danish Administration: Actual Problems and New Tendencies. i: Jahrbuch für europäische Verwaltungsgeschichte 3, Erik Volkmar Heyen, s. 311-325, Baden-Baden, Tyskland 1991.
 - : Retshistoriografi – en ny disciplin. Siden Saxo 2, s. 36-37, København 1991.
 - : Retshistorie bind 2: Romerret og Europæisk Retsudvikling. København 1991, 330 s.
 - : Østersø og Middelhav – et retshistorisk perspektiv. i: Suum cuique. Retsvidenskabelige afhandlinger, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv, s. 73-85, København 1991.
 - : Patriotisk retshistorie og national identitet – i anledningen af 750 året for udstedelsen af Jyske Lov. Ugeskrift for Retsvæsen Marts 1991, s. 97-102, København 1991.
 - : Rigsretten blev begravet med Albertis bedragerier. Lov og Ret 1/1991, s. 13-6, København 1991.

Mogens Koktvedgaard

Retsvidenskabeligt Institut B

Undervisningsvirksomhed:

Instituttets undervisning omfatter for det første en række af fagene på studiets grunduddannelse. Hovedvægten er lagt på Offentlig Ret, hvortil kommer EF- og Folkeret, Ret og Samfund samt Juridisk Informationsøgning. For det andet udbydes en lang række kurser på studiets overbygning som f.eks. Arbejdsret, Forvaltningslære, Kvinderet samt en række offentlig-retlige og EF-retlige kurser.

Forskningsvirksomhed:

I det følgende angives de hovedforskningsprojekter, som den enkelte medarbejder behandler.

1. Komparativ europæisk statsret

Projektets formål er at beskrive og at analysere den retlige og politiske kontrol mellem parlamenter og regeringer i såvel teori som praksis i et udvalg af europæiske nationalstater.

Baggrunden for projektet, der ikke er EF-retligt, er behovet for at undersøge karakteren af den almene demokratiske balance mellem de styrende og de styrede inden for de enkelte lande for at sikre udviklingen af en harmonisk konsensus i et centralistisk Europa. En sådan viden må anses for grundlæggende for en gensidig forståelse af kvaliteten af de demokratiske livsbetingelser med henblik på nationalstaters, eventuelt regioners, fortsatte stabile eksistens og deres samvirke i og uden for EF (Østeuropa).

Undersøgelsen vil koncentrere sig om forskellige udformninger af det parlamentariske princip, men vil også inddrage valgregler og regler om folkeafstemninger (Henning Koch).

2. Forvaltningsproces

En fremstilling af forvaltningsprocessen til brug for undervisningen på Offentlig Ret, 3. år (Steen Rønsholdt).

3. Studier i retlige grundbegreber

Fortsatte studier i retlige samspilsrelationer mellem stat og individ med henblik på klarlægning og drøftelse af problemer i den aktuelle retsudvikling.

Udgangspunktet er en undersøgelse af de skiftende måder, hvorpå de ideale forestillinger om retsstatslighed, retssikkerhed og retfærdighed konkretiseres i 1800- og 1900-tallets samfund med konstitutionel styreform.

Arbejdshypotesen er, at den hidtidige udvikling kan beskrives som en fortsat udvidelse af de anførte værdi-forestillinger, og at der aktuelt – med de seneste par årtiers samfundsændringer – er behov for en nytænkning og videreudvikling af disse forestillinger (Carsten Henriksen).

4. Modernisering

Moderniserings- og omstillingsprocessen i den offentlige sektor berører reguleringen af offentlige ansættelsesforhold. De eksisterende reguleringsformer, som har været præget af lighedsprincipper, centralisering, detailregulering og forudberegnelighed, udfordres af nye reguleringsformer, hvor fleksibilitet, decentralisering og deregulering er væsentlige elementer. Formålet med projektet er at underkaste disse nye reguleringsformer en retlig analyse med henblik på at diskutere, i hvilket omfang der i denne omstillingsproces udvikles nye normative principper for retsforholdet mellem den offentlige arbejdsgiver og den ansatte. Som en del af denne analyse undersøger samspillet og sammenstødet mellem gamle og nye reguleringsformer (Mette Hartlev).

5. Den elektroniske forvaltning

Projektets formål er at undersøge, hvordan den moderne informationsteknologis anvendelse i forvaltningen påvirker forvaltningsrettens form og indhold. Fokus sættes særligt på brug af kundskabsbaserede systemer. Projektet falder i 3 hovedafsnit. Som det første en beskrivelse og vurdering af forholdet mellem de mønstre, automatiseret regelanvendelse gennemløber og i forhold hertil de almindelige mønstre for juridisk argumentation. Som det andet en vurdering af hvorledes de skrevne og uskrevne forvaltningsretlige grundkategorier påvirkes af automatiseringen, dvs. hvorledes teknologien virker i retten. Som det tredje behandles de retlige regler for teknologianvendelsen (fra anskaffelse til brug). Projektets resultater vil blive publiceret i bogform (Steen Rønsholdt, Peter Blume).

6. International persondataregulering

Formålet med dette projekt er at analysere en række udvalgte landes lovgivning vedr. beskyttelsen af persondata og sammenholde denne analyse med de regler, der er udstedt af Europarådet (konvention og rekommandationer), samt den EF-retlige regulering, der forventes endelig gennemført i 1992. Særlig fokus sættes på spørgsmålet om transborder data flows (Peter Blume).

7. Rigsfællesskabet

Projektet angår det stats- og folkeretlige forhold mellem Færøerne, Grønland og Danmark efter indførelsen af hjemmestyre i de to nordatlantiske rigsdele. På baggrund af de undersøgelser, der er foretaget under projektet, foreslås en forfatningsretlig særstilling for Færøernes og Grønlands Hjemmestyre, hvorefter den kompetence der er overladt til hjemmestyremyndighederne inden for deres geografiske og saglige områder sidestilles med rigsmyndighedernes kompetence i henhold til grundloven. Projektet er afsluttet med indleveringen af en større afhandling (Frederik Harhoff).

8. Folkeret i krig og kriser

Projektet omfatter en samling og kommentering af de vigtigste internationale sikkerhedspolitiske traktater og afsluttes med udgivelse af en bog herom (Frederik Harhoff).

9. Regulering og samspil i energiforsyningen

Formålet med projektet er på den ene side at beskrive et nyt retsområde og fastlægge gældende energiret – nationalt som på fællesskabsplan. Der redegøres for reguleringen og organiseringen af de enkelte forsyningssystemer – olie, naturgas, elektricitet og varme. Desuden belyses udviklingen i de energipolitiske målsætninger, der har medført en nedtoning af sektoriseringen og en stigende fokusering på energiforbrugets miljøbelastning. På den anden side er det et mål at bidrage til udviklingen af den almindelige forvaltningsret og aftaleret. Betydningen af en række traditionelle sonddringer og principper udviskes. Energiretten er således i vidt omfang karakteriseret ved særlige reguleringsformer som koncessions- og aftalesystemer, hvor reguleringen fastsættes i samarbejde mellem de regulerende og de, der reguleres; samt andre reguleringshensyn – økonomi, politik (med hyppige kursskift), offentlige og multinationale selskaber, internationalisering og miljø (Anita Rønne).

10. Forholdet mellem faglige organisationer og deres medlemmer

De faglige organisationer har gennem de kollektive overenskomster afgørende indflydelse på fastsættelsen af medlemmernes løn- og arbejdsvilkår. For at opnå indflydelse på formuleringen af overenskomstkraav og organisationernes politik i øvrigt, er det således af overordentlig stor betydning at være medlem. De faglige organisationer adskiller sig herved fra andre foreninger med ideelle formål. Formålet med forskningsprojektet er at undersøge, hvilke særlige rettigheder og pligter der gælder for medlemmer af faglige organisationer – herunder at belyse, hvor grænsen kan tænkes at gå mellem de interesser foreningen kollektivt kan varetage på medlemmernes vegne, og de interesser som kun kan varetages af det individuelle medlem. Undersøgelsen foretages ved at analysere teori, retspraksis og andet relevant retligt materiale bl.a. fra de faglige organisationer (Bo Friborg Kristiansen).

11. Deltidsarbejde

Analyse af de retlige problemer, der knytter sig til udbredelsen af deltidsarbejde og midlertidige og tidsbegrænsede ansættelser på det danske arbejdsmarked. Projektet inddrager såvel den arbejdsretlige regulering som den offentligretlige, herunder arbejdsløshedslovgivningen. EF-retlige principper og ideer vinder frem på området og vil indgå med vægt i undersøgelsen. Det gælder i særdeleshed EF-Kommissionens

aktuelle direktivforslag om deltidssansættelse og midlertidigt arbejde (Jens Kristiansen).

12. Retsorden og arbejdsbegreb i økologisk og polycentrisk perspektiv

Projektets udgangspunkt er en antagelse om, at den retlige regulering af menneskelige aktiviteter (herunder særlig lønarbejdet) sker fra forskellige centre: – internationalt, nationalt, regionalt og lokalt, og i forskellige retlige former, såsom soft law, hard law, formel ret og informel ret. Formålet er at undersøge, hvilken indvirkning økologiske kurser har på disse reguleringer, herunder deres udspring, former og indhold. Der arbejdes med en antagelse om, at der sker et vist skift fra en økonomisk til en økologisk rationalitet, og at dette værdiskift vil få konsekvenser for arten af konflikter, hvem der regulerer menneskelige aktiviteter (lønarbejde), hvordan der reguleres, herunder i hvilke relationer og hvad reguleringen vedrører (Hanne Petersen).

13. Rettens polycentri

Fortsatte studier af rettens polycentri: Retten udgør ikke, som man normalt antager, et samlet og modsigelsesfrit system med en veldefineret social funktion. Men retten er aktiv på mange forskellige planer, med forskellige kilder eller beslutningscentre som udgangspunkt, og med varierende funktioner (Henrik Zahle).

14. Ret og velfærdsydelser

Retten til ydelser fra staten passer ikke begrebsmæssigt ind i den kendte retssikkerhedsmodel. Dette gælder særligt den sociale service. Området er præget af en stor del myndighedsintern regulering i cirkulæreform m.v. Hertil kommer, at retsanvendelsen sker som et led i det kommunale selvstyre. Selve varetagelsen af materielle velfærdsbehov sker ofte som samvirken mellem »offentlige« og »private« aktører. Det er planen inden for udvalgte områder at kortlægge retskilder, myndighedsspecifik retsanvendelse og vurdere »økologien« i denne (Kirsten Ketscher).

15. Menneskerettigheder

Projektet omhandler menneskerettighederne i en international, regional og lokal sammenhæng, med udgangspunkt i den udvikling heraf, som sker især i en ikke-europæisk sammenhæng.

Dette søges belyst gennem en analyse af Det afrikanske Charter om Menneskers og Folks Rettigheder og de materielle og formelle bestemmelser heri. – Instrumentet vurderes dels i forhold til de regionale konventioner for hhv. Europa og Latinamerika, dels i forhold til de øvrige internationale instrumenter på menneskerettighedsområdet, og analysen omhandler tillige en vurdering af Den afrikanske Kommission og dens hidtidige arbejde og fremtidsudsigter.

Endvidere behandles spørgsmålet om Charterets

transformation til og sammenhæng med national ret, eksemplificeret gennem en analyse af medlemsstaten Botswana's forfatning og lovgivning på menneskerettighedsområdet, sammenholdt med bestemmelserne i Det afrikanske Charter (Lone Lindholt).

16. Retten som magtinstrument

Analyse af retten som magtinstrument. Udover overordnede teoretiske (overvejende marxistisk funderede) analyser, der inkluderer kritisk dissektion af gangbare grundbegreber (demokrati, retfærdighed), arbejdes der med to konkrete problemområder, nemlig

1. Modsigelserne i det arbejdsretlige system, som p.t. beskrives i lyset af en bestemt fagforenings udviklingsforløb og konfrontation med justitsapparatet;
2. Justitsmordet i historisk og retssociologisk belysning (Ole Krarup).

17. VVM systemet

Projektet tager udgangspunkt i Direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters virkninger på miljøet. Direktivet er blevet implementeret i dansk lovgivning, dels gennem lov om lands- og regionplanlægning og dels gennem straffeloven. Projektet vil foretage en teoretisk gennemgang af VVM systemet for at fastlægge normative dele af systemet.

Dette skal ske ved, at projektet deler hele systemet op i en række kriterier, der er centrale for systemets overordnede virkemåde. Systemet er i øvrigt karakteriseret ved at være mål/middel styret, og på baggrund heraf synes det at blive centralt at udfinde normative dele af systemet. I den forbindelse arbejdes der med begreber som bæredygtighed, retssikkerhed og demokrati. Projektet vil endvidere gennemgå de hidtil udførte VVM vurderinger og sammenholde dem med de opstillede kriterier og på baggrund heraf påpege styrke og svaghed ved de hidtil foretagne vurderinger (Ulf Kjellerup).

Kollegialt arbejde:

Peter Blume: Institutbestyrer for Retsvidenskabeligt Institut B og for Juridisk Laboratorium; Det retsvidenskabelige Fagråd; Det samfundsvidenskabelige Fakultetsstudienævn; Formand for Det samfundsvidenskabelige Fakultets biblioteksudvalg; Konsistoriums biblioteksudvalg.

Grethe Cramer: Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd; Det samfundsvidenskabelige forskningsudvalg (til 1/12).

Frederik Harhoff: Fagleder for EF-ret og Folkeret.

Kirsten Ketscher: Dekan for Det samfundsvidenskabelige Fakultet; Formand for Det samfundsvidenskabelige Fakultets lokaleudvalg; Medlem af Konsistoriums forretningsudvalg; Medlem af Konsistoriums uddannelsesudvalg; Bestyrelsesmedlem for SAM-KVIND (Det samfundsvidenskabelige Fakultets Center for Kvindeforskning).

Henning Koch: Fagleder for Offentlig ret, 1. år.
 Hanne Petersen: Det retsvidenskabelige studienævn; Kursusudvalget.

Anita Rønne: Fagkoordinator, Tværfag, 3. år; Koordinator for et ERASMUS-program i Energiret.

Steen Rønsholdt: Formand for Det retsvidenskabelige Fagråd.

Udgivervirksomhed:

Peter Blume: Nordisk Årbog for Retsinformatik; medlem af redaktionskomitèen for International Computer Law Adviser.

Frederik Harhoff: Medlem af redaktionskomitèen for Nordic Journal of International Law.

Mette Hartlev: Redaktionsmedlem af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Kirsten Ketscher: Redaktionsmedlem af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Ole Krarup: Redaktør af Arbejdsretligt Forlags serie »Lighed for loven«; medlem af redaktionskomitèen for International Journal of the Sociology of Law.

Bo Friborg Kristiansen: Redaktionsmedlem af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Hanne Petersen: Hovedredaktør af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Anita Rønne: Rapportør for Danmark, Journal of Energy & Natural Resources Law, International Bar Association, London.

Henrik Zahle: Redaktionsmedlem af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Rejser og gæsteforelæsninger:

Peter Blume: Scandinavian-Benelux Retsteorikonference, Amsterdam 2-6/1; studieophold, London 15-22/3; Computer Law konferencer og studieophold, USA 15/4-2/5; Law and Society conference, Amsterdam 24-30/6; Persondata conference, Cambridge 2-7/7; Retsssemiotik-konference, Utrecht 14-18/8; studieophold, Stockholm 17-21/9; studieophold, Bologna, Firenze 19-24/10; studieophold, Oslo 5-9/11; studieophold, London 10-15/12.

Frederik Harhoff: Nordisk asyl- og menneskerettighedssymposium, Island, juni.

Mette Hartlev: Studieophold, London 15-22/3; Nordisk administrativt Forbunds årsmøde, Aalborg 22-24/8; IIRA, 3rd European Regional Congress, Bari/Napoli, 23-26/9; forskeruddannelsesseminar, Svendborg 20-22/11.

Kirsten Ketscher: Coherence in Law, conference, Amsterdam 2-6/1; studierejse, Berlin 20-23/2; Ret og økologi, conference, Møn 9-12/4; gæsteforelæsning, Institutt for offentlig Rett, Oslo, 3/6; Law and Society, conference, Amsterdam 25-30/6; studierejse, Firenze 20-25/10; gæsteforelæsning, Universitetet i Lund,

18/1; gæsteforelæsning, Institutt for Rettsosologi, Oslo, 29/11.

Ulf Kjellerup: Forskeruddannelsesseminar, Svendborg 20-22/11.

Henning Koch: Studieophold, European University Institute, Firenze 11-16/12.

Ole Krarup: Oplægsholder ved conference, Law and Society og ECCLS, Amsterdam 24-30/6.

Bo Friborg Kristiansen: Studieophold, London, Oxford, 15-22/3; redaktionsseminar, Båstad 30-31/8; IIRA, 3rd European Regional Congress, Bari Napoli 23-26/9; forskeruddannelsesseminar, Svendborg 20-22/11.

Jens Kristiansen: Forskeruddannelsesseminar, Svendborg 20-22/11.

Lone Lindholt: Conference, Law and Society og ECCLS, Amsterdam 24-30/6; studieophold, London 1-8/9.

Hanne Petersen: Benelux-Scandinavian Symposium on Legal Theory, Amsterdam 2-6/1; studierejse, Berlin 20-22/2; conference om »Law and Society in the Global Village«, Amsterdam 26-29/6; verdenskonference for arbejdsret og social sikring, Athen, 18-21/9; IIRA, 3rd European Regional Congress, Bari 23-24/8; foredragsholder, seminar Europarådet, Strasbourg 25-27/9; conference om »Return of Work, Production and Administration to Capitalism«, Chemnitz 3-5/10; studierejse, Firenze 21-25/10.

Steen Rønsholdt: Computer Law konferencer og studieophold, USA 15/4-2/5; studieophold, Bologna, Firenze 19-24/10.

Henrik Zahle: Benelux-Scandinavian Conference on Philosophy of Law, Amsterdam 2-6/1; studieophold, Berlin 19-23/2; studieophold ved Dipartimento di Diritto Pubblico, Università degli Studi, Firenze, og ved European University Institute, Fiesole 1/9-91-29/2-92.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 17.

Professorer: Peter Blume (kst.), Ole Espersen (orlov), Kirsten Ketscher (kst.), Ole Krarup, Steen Rønsholdt, Henrik Zahle.

Lektorer: Frederik Harhoff, Carsten Henriksen, Henning Koch, Hanne Petersen.

Adjunkt: Anita Rønne.

Seniorstipendiat: Gerd Battrup (til 1.6.).

Kandidatstipendiat: Mette Hartlev, Bo Friborg Kristiansen, Jens Kristiansen, Lone Lindholt.

Introduktionsstipendiat: Ulf Kjellerup.

TAP: Antal årsværk: 4,4.

Overassistenter: Grethe Cramer, Mariann Helbrandt.

Assisterter: Lisbeth Dick, Pi Djurhuus, Kirsten Ehlers.

Publikationer:

- Blume, Peter: Problems Concerning Transborder Data Flow. International Computer Law Adviser Vol 5, no.3-4, s. 23-27, California 1991.
- Offentliggørelsens betydning for retskildeværdi. Juristen 1, s. 12-20, København 1991.
 - Persondata over grænserne. Ugeskrift for Retsvæsen 5, s. 56-62, København 1991.
 - EF og beskyttelsen af persondata. Retsvidenskabeligt Inst.B. Studier, s. 1-48, København 1991.
 - Refleksioner vedrørende civilprocessen. Tidsskrift for Rettsvitenskap 1, s. 20-41, Oslo 1991.
 - AI and Law – en problemskitse. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 40, s. 29-35, København 1991.
 - Regulering af offentlige myndigheders registre. Oplæg til en lovreform. Nordisk Administrativt Tidsskrift 1, s. 91-105, København 1991.
 - From Drakon to the Computer and Beyond. i: Nordic Studies in Information Technology and Law, Peter Blume, s. 73-93, Deventer 1991.
 - The Communication of Legal Rules. Statute Law Review Vol II, nr.3, s. 189-210, London 1991.
 - Retten i informationssamfundet. i: Suum cuique, Peter Blume m.fl., s. 121-130, København 1991.
 - Registerlovgivning i Danmark og EF. Lov og Data 28, s. 4-5, Oslo 1991.
 - International spredning af personoplysninger. Nordisk Årbog for Retsinformatik 8, s. 90-102, København 1991.
 - MAGNUS – En ny vej til retlig information. Juristen 7, s. 296-300, København 1991.
- Buhmann, Karin: Dansk og australsk rets behandling af menneskeretskrænkelser. Undertitel: En komparativ undersøgelse af gældende ret og praksis samt et forslag til en ny ordning i dansk ret. København 1991, 163 s.
- Hansen, Ulf Kjellerup: Miljø og demokrati – et case study om Øresundsbroen. Retfærd 56, s. , København 1992.
- Harhoff, Frederik: Review of "Resolutions and Statements of the United Nations Security Council (1946-1989) – A Thematic Guide", ed. by Karel C. Wellens. Nordic Journal of International Law Vol 59, fasc.4, s. 2, Danmark 1991.
- Grønland og Færøernes stilling i dansk udenrigspolitik. i: Dansk Udenrigspolitisk Årbog, Dansk Udenrigspolitisk Institut. Nikolai Petersen og Christian Thune (red), s. 12, København 1991.
 - Faroe Islands. i: Encyclopedia of Public International Law. 12 Geographic Issues, Max Planck Inst. for Comparative Public Law and International Law. Rudolf Bernhardt, s. 2, Holland 1991.
 - Folkeret i krig og kriser. København 1991, 360 s.
 - Normer uden for retten. Den informelle rets rationalitet i en global sammenhæng. i: Suum cuique, Retsvidenskabelige afhandlinger fra Københavns Universitet, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red.), s. 383-393, København 1991.
 - Visse havretlige aspekter vedrørende Storebæltsbroen. Retsvidenskabeligt Institut B's Studier 40, s. 55-63, København 1991.
 - A new Legal Regime in the Baltic. Nordic Journal of International Law Vol 60, fasc.1/2, s. 93-103, Danmark 1991.
 - Passageretten gennem internationale stræder. Tidsskrift for Rettsvitenskap 5, s. 594-626, Norge 1991.
- Hartlev, Mette: Retten til barselsdagpenge – sammenstød mellem lønarbejde og omsorg i plejefamilier. Retsvidenskabeligt Inst.B's Studier 40, s. 65-75, København 1991.
- Bag om SSP. Social Kritik 13-14, s. 9-23, København 1991.
- Henrichsen, Carsten Michael: Modernisering af den offentlige sektor – En oversigt over 80'ernes moderniseringsbestrebelse og resultaterne af samme. Retsvidenskabeligt Institut B's Studier 40, s. 75-88, København, Kbh.Univ. 1991.
- Forholdet mellem Folketing og regering – Et essay om forfatningsret, forfatningsliv og behovet for forfatningsreformer. Retsvidenskabeligt Inst.B's Studier 42, s. 40, København, Kbh.Univ. 1991.
 - Tamil-sagen -1.akt? En rapport om Justitsministeriets administration af visse familiesammenførings-sager efter udlændingeloven. 2.rev.udg. Retsvidenskabeligt Inst.B's Studier 33, s. 126, bilag 80-126, København, Kbh.Univ. 1991.
 - Tamil-sagen – 2.akt. 2.rapport om Justitsministeriets administration af visse familiesammenførings-sager efter udlændingeloven. Retsvidenskabeligt Inst.B's Studier 41, s. 111, bilag 81-111, København, Kbh.Univ. 1991.
 - Retsstaten – et begrebsanalytisk studie. i: Suum cuique, Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 263-275, København 1991.
 - Kilder til studiet af offentlig forvaltning – Materialesamling til forvaltningslære (Københavns Universitet). Institutpublikation 1991, 187 s.
- Ketscher, Kirsten: Thybørnsagen: Om beskyttelse af børn mod opsigelse fra deres daginstitutionsplads. Retsvidenskabeligt Institut B – Studier 40, s. 86-96, København 1991.
- Thybørnsagen: Om beskyttelse af børn mod opsigelse fra deres daginstitutionsplads. Social Kritik 15 – juli, s. 66-71, København 1991.
 - Fra privat til kommunal omsorg – nogle retlige aspekter. i: Kvinder og Kommuner i Norden. Rapport fra en konference, AKF, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, Retsvidenskabeligt Inst.B, Kbh.Univ., SAMKVIND, Kbh.Univ., s. 121-129, København 1991.

- : Når det usynlige arbejde bliver synligt. Nogle udviklingstendenser i omsorgspligt og -rettigheder. i: *Suum cuique*, Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 276-285, København 1991.
- Koch, Henning, Stevnsborg, Henrik: Fra politiret til politividenskab. i: *Suum cuique*, Retsvidenskabelige afhandlinger fra Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red.), s. 7s., København 1991.
- Krupur, Ole: En ondsindet sidebemærkning og magt og ret. Studier nr.40, Retsvidenskabeligt Inst.B's Årsberetning 1990 Nr.40, s. 97-106, København 1991.
- : Balvig, Flemming: Samfundsjura. En sociologisk indføring i forholdet mellem ret og samfund. København 1991, 216 s.
- : Magtens dekoratorer. Kronik i Politiken d. 24/1-91, s. , København 1991.
- : Arne Treholt – et nutidsfænomen. Kronik i Information d. 13/9-91, København 1991.
- : Retfærdighed og juridisk seismologi. i: *Suum cuique*, Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 21-29, København 1991.
- : Forvaltningsret i arbejdsretlige afgørelser. Ugeskrift for Retsvæsen B-14, s. 323-32, København 1991.
- Kristiansen, Bo: Rechthulp in Denemarken: een kritische beschouwing. Rechthulp 3, s. 6, Amsterdam, Holland 1991.
- Kristiansen, Jens: SIFU-princippet i arbejdsretlig og offentligretlig belysning. Ugeskrift for Retsvæsen 44, s. 5, København 1991.
- Lindholt, Lone: Kvinder i Botswana – Lovgivning og ligestilling. Den Ny Verden 24.årg., nr.4, s. 75-86, København 1991.
- : Menneskerettighederne. Variationer, Vækst og Virkelighed. Årsberetning 1990 Studier nr. 40, s. 119-27, 1991.
- Petersen, Hanne: Europeaan Yhteisö Ja Naiset. Oikeus 3, s. 260-270, Helsingfors 1990.
- : Sexual Harassment and the Law. DIVA Vol 2, nr.3, s. 48-51, Canada 1990.
- : Informel ret på kvindearbejdspladser. En retsteoretisk og empirisk analyse. København 1991, 452 s.
- : Arbejdsrettens fortid og fremtid. i: *Suum cuique*, Retsvidenskabelige afhandlinger. Københavns Universitet, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 298-307, København 1991.
- : Legal Juridical and Administrative Approaches and Actions against Traffic in Women and Forced Prostitution as Violations of Human Rights and Human Dignity. Konferencerapport – Europarådet, s. 20, Strasbourg 1991.
- : Arbejdsbegreb og retsorden i økologisk perspektiv. Årsberetning 1990, Retsvidenskabeligt Inst.B Studier nr.40, s. 129-38, København 1991.
- Rønne, Anita: Det sydjyske drama om naturgassen. Årsberetning 1990, Retsvidenskabeligt Institut B Studier nr.40, s. 139-149, København 1991.
- : Re-regulering af energiforsyningen. i: *Suum cuique*, Retsvidenskabelige afhandlinger, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red). Københavns Universitet, s. 308-316, København 1991.
- Rønsholdt, Steen: Edb-automatiseret forvaltning i offentlig-retlig belysning. Årsberetning 1990, s. 10, København, Kbh.Univ. 1991.
- : Teknologi i retten. *Suum Quique* – Festskrift 1991, s. 19, København, Kbh.Univ. 1991.
- : Om finansret og anden offentlig ret. Juristen, s. 141-160, København 1991.
- Vindeløv, Vibeke: Family Law in Denmark. i: *Family, Law and Social Policy*, Valerio Pocar & Paola Ronfani, s. 171-181, Onati, Spain 1991.
- Zahle, Henrik: Økologisk ret. Årsberetning 1990, Retsvidenskabeligt Inst.B Studier nr.40, s. 151-55, København 1991.
- : Offentlig børnepasning, anmeldelse af Kirsten Ketscher: Offentlig børnepasning i retlig belysning. UfR B 1991, s. 25, København 1991.
- : Anmeldelse af Mads Bryde Andersen: Edb og ansvar, 1988. i: Edb-lovgivningen og juristens rolle, Nordisk årbog for Retsinformatik 1990, Peter Blume, Ritva Juntunen (red), Erik Mosesson og Olav Torlund, s. 197-200, København 1990.
- : Anmeldelse af Mads Bryde Andersen: Edb og ansvar, 1988, genoptryk. i: ADB, lagstiftningen och juristens roll, Nordisk årsbok i rättsinformatik 1990, Peter Blume, Ritva Juntunen, Erik Mosesson, Olav Torlund (red), s. 197-200, Stockholm 1991.
- : Anmeldelse af Per Olof Bolding: Går det att bevisa. Perspektiv på domstolsprocessen. Nordstedts, Stockholm. Tidsskrift för Rättsvetenskap 4, s. 490, 1991.
- : Seks teser om den retlige pyramide. i: *Suum cuique*. Retsvidenskabelige afhandlinger, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red). Københavns Universitet, s. 50, København 1991.
- : Økologisk ret (genoptryk). Regulering og styring 4, København 1991.

Peter Blume

Retsvidenskabeligt Institut C*Forskningsvirksomhed:*

Medarbejdernes forsknings- og undervisningsvirksomhed ligger hovedsagelig inden for følgende retsvidenskabelige fagområder: Formueret, skatteret, dele af offentlig ret, folke- og EF-ret samt familie- og arveret og alternativ konfliktløsning. En væsentlig del af medarbejdernes forsknings- og undervisningsvirksomhed består i at tilvejebringe lærebøger og materialsamlinger m.v. som grundlag for undervisningen i en række hovedfag i det juridiske studium.

1. Formueret

1.1 Medvirket ved udgivelse af domssamlinger i Pant og Proces (kreditorforfølgning). Udgivet hæfte med almindelige opgaver i pant, fast ejendoms regulering og kreditorforfølgning. Udarbejdet udkast til vejledning om specialafhandlinger. Revideret lærebog i »Kreditorforfølgning« i samarbejde med Eva Smith. Nyskrevne bidrag om erstatningsret og konkursret til 27. udgave af »Borgerlig Ret«. Forbereder fremstilling om patientforsikringsloven til udgivelse i forbindelse med lovens ikrafttræden d. 1/7 1992 (Bo von Eyben).

1.2 Primært arbejdet med den til obligationsret hørende internationale privat- og procesret. Der er tilvejebragt en større engelsksproget fremstilling omkring emnet: »Transnational Litigation & Commercial Arbitration«. Arbejdet omfatter en retssammenlignende undersøgelse af europæisk og amerikansk retspraksis på følgende områder: Domstolenes internationale kompetence, lovvalgsreglerne i kontrakt og delikt, eksekution af domme i udlandet, den internationale voldgift mm. Arbejdet offentliggøres i januar 1992 såvel i Europa/Skandinavien som i USA. Der er desuden arbejdet med den internationale købelovs konvention: »C.I.S.G.« Herudover er der arbejdet med Computer Assisted Legal Instruction (»CALI«), idet der er udarbejdet EDB øvelser til jurastuderende i overbygningsfagene Comparative Commercial Law II: »Transnational Litigation & Commercial Arbitration« (Joseph Lookofsky).

1.3 Arbejder fortsat med afhandlingen om »Forbrugerbeskyttelsen i forsikring« med særligt henblik på sagsbehandling og Ankenævnsbehandling. Arbejder endvidere på bogen »Forsikringsretten« (Ivan Sørensen).

1.4 Fortsat arbejdet på et retsvidenskabeligt projekt om gældende dansk ret ved indgåelsen af forpagtningsaftaler. Hovedvægten ligger på obligations- og ejendomsretlige spørgsmål vedrørende forpagtning af landbrugsjord. Beskrivelsen af gældende ret bygger på en empirisk undersøgelse af et større antal indgåede

forpagtningsaftaler. I projektet indgår endvidere en komparativ analyse af retsreglerne om forpagtning i henholdsvis Sverige, Tyskland og Holland (Peter Mortensen).

2. Folke- og EF-ret

Påbegyndt arbejde på en større afhandling om regelkonflikter mellem folkeret, EF-ret og national ret. Gennem en empirisk undersøgelse af retspraksis er det hensigten at fastlægge den indbyrdes retskildemæssige placering af regler fra de tre systemer. På dette grundlag er det hensigten at vurdere den dogmatiske fremstilling af de tre systemers indbyrdes relationer, samt de konsekvenser, som disse relationer har for de retsskabende myndigheders handlemuligheder (Peter Gjortler).

3. Offentlig ret

3.1 Arbejdet med lovgivning, der regulerer fast ejendom set fra såvel de offentlige myndigheders synspunkt, som fra den enkelte ejendomssejers (Holger Hansen).

3.2 Fortsat arbejdet dels mere generelt med forvaltningsprocessuelle spørgsmål, dels på en fremstilling vedrørende Folketingets Ombudsmand og har i forbindelse hermed skrevet afhandlingen »Ombudsmandens rolle i år 2000« til bogen »Suum Quique« (1991). Har – som medlem af bestyrelsen for Det danske Menneskerettighedscenter – været beskæftiget med menneskeretlige spørgsmål og herunder, i forbindelse med deltagelse i det såkaldte Hindsgavl-seminar (august 1991) om grundlovsændring, skrevet afhandlingen »Nutidig udformning af grundrettighederne«, der indgår i en bog, der udkommer i begyndelsen af 1992. Endvidere arbejdet med sundhedsretlige spørgsmål, jf. Lars Nordskov Nielsen og Nell Rasmussen: »Privathospitaler – Offentlige Hospitaler, en sammenligning af nogle retlige forhold« (Lars Nordskov Nielsen).

3.3 Der arbejdes med færdiggørelse af en kommentar til FN's Kvindediskriminationskonvention. Endvidere påbegyndt arbejdet med det internationale diskriminationsbegreb (Lars Adam Rehof).

3.4 Undersøgelse af de begrænsninger folkeretten opstiller for havne- og kyststatens jurisdiktionskompetence med henblik på at forhindre forurening fra fremmede skibe i det indre og det ydre territorialfarvand. I undersøgelsen indgår de to havretskonventioner fra 1958 og 1982. 1958-konventionen indeholder kun få artikler om havmiljø, mens det for den endnu ikke ikrafttrådte 1982-konvention er tvivlsomt, om det nylig indsatte miljøafsnit kan siges at udgøre gældende folkeret. Det er derfor nødvendigt at undersøge forskellige landes nationale lovgivning for at finde ud af, om

begrænsninger i jurisdiktionskompetencen kan udledes af folkeretlige retssædvaner (Anne Christine Brunsendorff).

4. Familie- og arveret

4.1 Fortsat arbejdet på en større afhandling om familieformueret, skilsmisse og skifte. Herudover arbejdet med de retlige problemer, der følger af anvendelsen af nye humanteknologier. Som led heri udarbejdet foredrag: »The Right to a Child versus the Right of a Child. Selfdetermination regarding the New Reproductive Technologies?«, som er forelagt på en international konference. Påbegyndt et komparativt projekt udført i samarbejde med Derek Morgan, England: »Reproductive Choice, Family Responsibilities, and Legal Regulations. Emerging European Issues?«. I forbindelse hermed udarbejdet en artikel: »Dangerous Liaisons? Law, Technology, Reproduction and European Ethics«, som offentliggøres i foråret 1992 i en bog om: »Health Care Ethics.« Endvidere arbejdet på en artikel: »Prisoners of Progress or Hostages to Fortune?« Endelig er sammen med Vibeke Vindeløv skrevet artiklen »Familiereetten på vej mod År 2000. Vue over Familiereettens Placering i Systemet« (Linda Nielsen).

4.2 Udgivelse af Person-, Familie-, Arve- og Skifteret, lærebog (323 s.). Udgivelse af tillæg til Finn Taksø-Jensen: Arveretten, 2. oplag, 1989, »Særeje, 150.000 Kroners Regel, Registreret Partnerskab« (24 s.). Udgivelse af afhandlingen »Udviklingsmønstre i arveretten« i Suum Quique (14 s.). Udgivelse af artiklen »Når arven tynger«, Lov & Ret 02, 1991, s. 40ff. Udgivelse af artiklen »Er tiden løbet fra vor lovgivning om faderskabssager?« i Lov & Ret 1991, 04, s. 37ff. Udgivelse af Familie- og Arveretlige domme, 2. oplag, 1991. Udgivelse af Eksamensopgaver 1977-1991 i Familie- og Arveret, 1991. Arbejder endvidere på en pjece: »Testamente – Hvad kan jeg opnå?«, på en videnskabelig afhandling: »Hvad går virkelighedens testamenter ud på?«, på en håndbog: »Koncipering af testamenter«, samt på værket »Arve- og Skifteret«, bind 1, »Arveretten«, bind 2, »Skifteretten« (Finn Taksø-Jensen).

4.3 Fortsat arbejdet på en undersøgelse om alternativ konfliktløsning. Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse af omfanget og indholdet af alternativ konfliktløsning i forskellige danske såvel offentlige som private institutioner. På denne baggrund er udarbejdet en artikel: »Civil Dispute Resolution Systems and Legal Culture in Denmark«, som skal fremlægges på en international konference om Civil Justice in Japan, august 1992. Herudover udarbejdet artikel: »Ecology of Mind as Decisive Basis in Alternative Dispute Resolution«, fremlagt på Law and Society Conference in Amsterdam 1991. Endvidere er afholdt Ph.D. forelæsning over emnet: »Den svenske Lag om

Sambors Gemensamma Hem.« Artiklen offentliggøres i Retfærd 1992. Endelig er sammen med Linda Nielsen skrevet artiklen »Familiereetten på vej mod År 2000. Vue over Familiereettens Placering i Systemet« (Vibeke Vindeløv).

5. Skatteret

Studier i skatteforvaltning, særligt med henblik på retssikkerhed på skatteområdet. Herudover ajourført manuskriptet til en revideret udgave af »Almindelig retslære. En introduktion« (Svend Gram Jensen).

Universitetsadministrationen:

Bo von Eyben: Medlem af Det samfundsvidenskabelige Fakultets Studienævn.

Holger Hansen: Formand for Det retsvidenskabelige Studienævn og dets ansættelsesudvalg samt for kursusudvalg/overbygningsudvalg (indtil 1.12.91). Formand for biblioteksudvalget. Medlem af Det retsvidenskabelige Fagråd.

Joseph Lookofsky: Medlem af Fakultetsrådet (samfundsvidenskab). Medlem af kursusudvalget, udlandsudvalget og instituttets teknologiudvalg.

Peter Mortensen: Medlem af Det samfundsvidenskabelige Fakultets forskningsudvalg samt af Det retsvidenskabelige Fagråds forskerpolitiske udvalg.

Lars Nordskov Nielsen: Medlem af fagrådet. Formand for Stipendiatudvalget.

Linda Nielsen: Institutbestyrer. Medlem af fakultets Studienævn (indtil 1.12.91), licentiatudvalget samt instituttets EDB-udvalg. Formand for Det retsvidenskabelige Studienævn, dets ansættelsesudvalg samt kursusudvalg/overbygningsudvalg (fra 1.12.91).

Ivan Sørensen: Formand for Det samfundsvidenskabelige Sikkerhedsudvalg i Studiegården.

Vibeke Vindeløv: Medlem af Styrelsen for Center for Øst- og Sydøst-Asien. Medlem af biblioteksudvalget samt medlem af instituttets EDB-udvalg. Endvidere medlem af Samfundsuddannelser, Internationaliseringsudvalg samt medkoordinator for ERASMUS-program. Indtil 1.8.91 medlem af Konsistoriums ligestillingsudvalg.

Medlemskab af udvalg, kommissioner mv.:

Bo von Eyben: Stedfortrædende formand for revaliderings- og pensionsnævnet i Københavns Amt, medlem af bestyrelsen for Dansk Selskab for Forsikringsret.

Peter Gjortler: Medlem af Styrelsen for Dansk Selskab for International Strafferet og EF-ret.

Joseph Lookofsky: Generalsekretær for Den danske Komité for komparativ Ret (Association International des Sciences Juridiques).

Lars Nordskov Nielsen: Formand for Socialforskningsinstituttets bestyrelse. Medlem af bestyrelsen for Det danske Center for Menneskerettigheder. Medlem af hovedbestyrelsen for Nordisk administrativt Forbund.

Linda Nielsen: Medlem af Executive Council i International Society of Family Law.

Lars Adam Rehof: Medlem af Det etiske Råd, Advokatrådets menneskerettighedsudvalg og redaktionskomiteen af *Problemi di Bioetica* (Firenze). Redaktør af *Nordic Journal of International Law*.

Finn Taksøe-Jensen: Formand for Justitsministeriets skiftelovsudvalg.

Udgivervirksomhed mv.:

Bo von Eyben er redaktionsmedarbejder ved Karnovs Lovsamling og redaktør for studentertidsskriftet »Justitia«. Peter Gjørtler er medlem af redaktionskomiteen for Lov og Ret samt dansk rapportør for *European Law Review* og *Cabinet de Droit Européen*. Joseph Lookofsky er medlem af redaktionen af *Obligationsretlig domssamling* (DJØF's forlag 1991). Lars Nordskov Nielsen er redaktør af tidsskriftet »Juristen«. Vibeke Vindeløv er medlem af redaktionskomiteen for *Festskrift* 1991.

Gæster og rejser:

Bo von Eyben: Deltaget i Nordisk AIDA styrelsesmøde i Stockholm/Helsingfors. Deltaget i Forsikringshøj-skolens Finanskonference med foredrag om ansvaret ved finansiell rådgivning med særligt henblik på livs-forsikring og pensionsopsparing.

Holger Hansen: Indledning på Viborg Amts konference (»Det regionale folkevalgte styre i europæisk perspektiv«) om de folkevalgtes styring, miljø- og planlægningssektorerne.

Joseph Lookofsky: Studierejse til New York University, New York, USA (maj 1991). Deltaget som »Co-ordinator« i ERASMUS konferencer i Leuven, Belgien i september 1991, og i Hannover, Tyskland i oktober 1991.

Lars Nordskov Nielsen: Deltaget i Nordisk administrativt Forbunds konference den 22.-24. august 1991: »På vej mod mindre bureaukrati?« Endvidere deltaget i det affolketingsmedlem Niels Helveg Petersen arrangerede seminar den 27.-29. oktober 1991 om grundlovsændring.

Linda Nielsen: Deltaget som oplægsholder i VII. Verdenskongres afholdt af International Society of Family Law i Jugoslavien, maj 1991. Deltaget i Nordisk Familieretsseminar i Oslo, november 1991. Gæsteforelæst på Rigshospitalet, Panuminstituttet om humanteknologier og på Hillerød Amtssygehus om børns rettigheder og menneskerettigheder.

Lars Adam Rehof: Udsendt af Udenrigsministeriet til menneskeretskonference i Teheran (september 1991) og deltaget som ekspert i United Nations Expert Meeting on Indigenous Self-Government, Nuuk (september 1991).

Ivan Sørensen: Deltagelse i »World Insurance Congress«, 1.-3. juli 1991 i London.

Finn Taksøe-Jensen: Deltaget i den spansk/baski-

ske-europæiske familieretskonference i februar 1991. Deltaget i det nordiske familieretsseminar i Oslo, oktober 1991.

Vibeke Vindeløv: Deltaget i seminar på Møn om Økologi og Retten, arrangeret af Polycentriprojektet, april 1991. Deltaget i Law and Society Association i Amsterdam, juni 1991.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 19.

Professorer: Bo von Eyben, Isi Foighel (orlov), Anders Vinding Kruse (indtil 31.5.91), Joseph Lookofsky, Lars Nordskov Nielsen, Erik Siesby (indtil 31.5.91), Finn Taksøe-Jensen.

Lektorer: Holger Hansen, Svend Gram Jensen, Linda Nielsen, Lars Adam Rehof, Vibeke Vindeløv.

Adjunkt: Ivan Sørensen.

Seniorstipendiat: Peter Gjørtler.

Kandidatstipendiater: Bent Halfdan Pedersen (indtil 15.2.91), Peter Mortensen, Anne Christine Brunsdorf.

Introduktionsstipendiater: Henrik Dam (1.4. - 30.9.91.), Jesper Paludan Pedersen (1.8.-1.12.91).

TAP: Antal årsværk: 4,7.

Assistenten: Pia Jerle, Jeanne Muldgaard, Hanna Mulvad, Anette Laurvig Nielsen, Bodil van de Velde, Mette Willer.

Overassistent: Jytte Hvidsø.

Publikationer:

Brunsdorf, Anne Christine: Unge har ret til at blive hørt. *Børn & Unge* 38, s. 2, 1991.

Eyben, Bo von: Om godtgørelse for tort til volds ofre – og om domsbegrundelser. *Ugeskrift for Retsvæsen* 1/1991, s. 15-6, København 1991.

Gjørtler, Peter: Nyt fra EF. *Lov og Ret* 1-5, s. 10, København 1991.

Jensen, Sv. Gram: Retssikkerhed. *Tidsskrift for Skatteret* 24/10.juni 1991, s. 487-91, København 1991.

–: Om forholdets natur. *Juristen* 6/91, s. 213-6, København 1991.

Jensen, Svend Gram: Om ret og moral. *Ugeskrift for Retsvæsen* 7/1991, s. 87-90, 1991.

Lookofsky, Joseph: Internationale Købekontrakter: Et skandinavisk perspektiv. i: *Suum cuique*, Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv, København 1991.

–: Loose Ends and Contorts in International Sales: Problems in the Harmonization of private Law Rules. *American Journal of Comparative Law* Vol XXXIX, nr.2, s. 13, Berkeley, California 1991.

–: Remedies for Breach Under the CISG. i: *Commercial Damages*, Knapp, C. (red.), s. 59, New York 1991.

Nielsen, Linda: Forplantningsteknologi i Danmark.

- Lovgivningsbehov og etiske problemstillinger. Retfærd 1, s. 59-74, København 1991.
- : Skilsmissekifte og pension – Udtagesret, værdisættelse og vederlag. Juristen 6, s. 217-224, København 1991.
 - : Pension – Din, min eller vores. Lov og Ret 2, s. 22-24, København 1991.
 - : Retten til barnet – barnets ret. Lov og Ret 5, s. 16-20, København 1991.
- Rehof, Lars Adam: Fosterets retsstilling. ELLEN – Mødrehjælpens Tidsskrift 3, sep., s. 2, København 1991.
- : På sporet af pragmatismen i dansk retspleje. i: Suum Cuique, Blume, Tamm og Vindeløv (red), s. 19, København 1991.
 - : Effective means of planning for and implementing autonomy. Un Doc. E/CN4/1991/42/add.1 of 25. November 1991, s. 21, United Nations, Ecosoc, New York 1991.
- Sørensen, Ivan: Irregulære skadestilfælde i den private ulykkesforsikring. Ugeskrift for Retsvæsen 41, s. 9, København 1991.
- Vindeløv, Vibeke, Nielsen, Linda: Familieretten på vej mod år 2000, Vue over Familierettens placering i systemet. i: Suum cuique – Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 195-203, København 1991.
- : Økologi og Familieretten. Den svenske lag om sambors gemensama hem. Retfærd Nr.54, 14. årg., nr.3, s. 74-85, København 1991.
 - : Il diritto di famiglia in Danimarca. (Familieret i Danmark). i: Forme delle famiglie forme del diritto. Mutamenti delle Famiglia e delle Istituzioni Nell'Europa Occidentale, Valerio Pocar e Paola Ronfani, s. 12, Milano, Italien 1991.
- von Eyben, Bo: Book review of Mann R.D., Havard, J. (eds): No Fault Compensation in Medicine. Proceedings of a joint meeting of the Royal Society of Medicine and the British Medical Association. Iatrogenics – Complications in Health Care 1/91, s. 38-9, København 1991.
- : Om politik og retspolitik. i: Suum cuique – Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet, Peter Blume, Ditlev Tamm, Vibeke Vindeløv (red), s. 3-13, København 1991.
 - : Konkursret. i: Formueretten – 27. udg. af Borgelige Ret I, W.E. von Eyben og Anders Vinding Kruse (red), s. 420-37, København 1991.
 - : Erstatningsret. i: Formueretten – 27. udg. af Borgelig Ret I, W.E. von Eyben og Anders Vinding Kruse (red), s. 160-191, København 1991.
 - : Kreditorforfølgning – materiel foged- og konkursret. i: Kreditorforfølgning – materiel foged- og konkursret, Bo von Eyben og Eva Smith, s. 276 s., København 1991.
 - : Begrundelse for afgørelse i førtidspensionssager.

Nyhedsbrev for Social- og Sundhedssektor 3/1991, s. 16-19, København 1991.

- : Voldsoffererstatningsloven p. 7, stk.1 – motiver, praksis og kontrol med administrationen. Juristen 5/91, s. 191-9, København 1991.

Linda Nielsen

Kriminalistisk Institut

Forskningsvirksomhed:

Instituttet varetager undervisningen i fagene strafferet, kriminologi, retssociologi og retspsykologi; desuden ret og samfund i samarbejde med det øvrige retsvidenskabelige område. Medarbejdernes forskningsopgaver falder overvejende, men ikke udelukkende, inden for disse felter.

Strafferet

Strafferetten angår fastlæggelsen af det strafbares område samt brugen af strafferetlige sanktioner. Strafferetlig forskningsvirksomhed vedrører fortolkning og analyse af straffeloven og af særlovgivningens straffebestemmelser. Fortolkningsvirksomheden sker blandt andet ud fra lovforarbejder samt retspraksis. Det undersøges, hvordan de retsudøvende myndigheder anvender reglerne, når de skal afgøre, hvorvidt en person har begået noget kriminelt, og hvilken straf den pågældende i givet fald skal pålægges. Interessen kan også knytte sig til forholdene omkring straffuldbyrdsen. Om denne indfaldsvinkel benyttes til tider betegnelsen kriminalpolitik, men dette udtryk har også en videre betydning, hvor det blandt andet omfatter de grundlæggende principper for kriminalisering. Strafferetlige studier kan være af retshistorisk art, ligesom der kan foretages komparative undersøgelser af forskellige landes strafferetlige system.

Kriminologi

Kriminologi er studiet af kriminalitetens udbredelse, årsager og virkninger. Medens strafferetten beskæftiger sig med kriminalitet ud fra en juridisk synsvinkel, anlægger den kriminologiske forskning en psykologisk, sociologisk eller socialpsykologisk synsvinkel. Kriminalitet er resultatet af et samspil mellem en række faktorer: Individet (som det har udviklet sig, blandt andet gennem opdragelsen), de små og store grupper man vokser op i og lever i (f.eks. familie, kammerater, arbejdsplads, skole, bymiljø), den sociale position (bestemt især af uddannelse, erhverv og økonomi), love og andre regler, diverse institutioner (politi, domstole, fængsler, forsorg osv.), massemedierne (aviser og ugeblade, fjernsyn og film) og flere andre samfundsforhold.

For at kunne beskrive, forstå og forklare kriminaliteten og hvilken rolle den spiller for borgerne i vort samfund, er det derfor nødvendigt at studere andet og mere end blot de kriminelle handlinger og personer. Man må også inddrage de andre faktorer i samspillet. På samme måde må man studere kriminalitetens virkninger ikke blot på ofre for kriminalitet, men også på de kriminelle selv og deres familier og på dem, der ikke direkte er indblandet. Kriminologer nøjes ikke med at søge at beskrive og forklare, hvorledes tingene forholder sig. Det hører også til deres opgave at søge at forudsige udviklingen og at fremsætte begrundede forslag til løsning af aktuelle kriminalitetsproblemer. Først og fremmest interesserer man sig naturligvis for måder til bekæmpelse af kriminalitet (kriminalprævention). Et væsentligt led heri er at bidrage med forskningsresultater til den stadige ajourføring og revision af lovgivningen på det strafferetlige område.

Retssociologi

Retssociologien er den gren af sociologien, der beskæftiger sig med forholdet mellem ret og samfund. Blandt de vigtigste retssociologiske emner kan nævnes rettens sociale funktion, lovgivningens virkninger og rettens rationalitet, retlig regulering som styringsmiddel i forhold til enkelte myndigheder og personer, domstole og administrative myndigheder som konfliktløser, den juridiske profession samt retten i lyset af samfundsmæssige forandringer.

Traditionelt skelnes der mellem den operationelle retssociologi, der vedrører rettens indvirkning på andre samfundsforskel, og den genetiske retssociologi, der vedrører samfundsmæssige forholds indvirken på retten. Ofte vil der kunne iagttages en vekselvirkning mellem retsregler og samfundsudvikling. For retssociologien er det en central problemstilling, hvorledes lovenes intentioner opfyldes i praksis, idet lovenes virkemåde er afhængig af den sociale, økonomiske og politiske sammenhæng. Retlig regulering kan have utilsigtede virkninger, endog stik imod det tilsigtede. Almindeligvis skelnes der i den forbindelse mellem lovens manifeste og latente funktioner. Forholdet mellem loven på papiret og loven i praksis kan studeres inden for alle retsområder, f.eks. ved at undersøge familien, arbejdsmarkedet, socialforsorgen eller kriminalforsorgen.

Retssociologi

Retssociologien behandler forholdet mellem individ, ret og samfund og borgernes og myndighedernes retlige adfærd ud fra en psykologisk/socialpsykologisk synsvinkel. Mange af de temaer, der behandles i retssociologien, indgår også i de retspsykologiske studier, men oftest med den forskel at retspsykologien primært er interesseret i hvordan forholdene virker på eller opleves af det enkelte individ. Hovedtemaer er: Processens og retssalens psykologi, herunder vidne- og afhø-

ningspsykologi, dommeradfærd og advokaters/anklageres/forsvareres roller; offerpsykologi, straffens psykologi, moraldannelse og retsbevidsthed.

Instituttet udgiver en årbog, hvor man kan læse nærmere om instituttets og de enkelte medarbejders forskningsvirksomhed mm. Her skal kort omtales en række af medarbejdernes vigtigste projekter og øvrige aktiviteter.

De enkelte medarbejdere:

Flemming Balvig har i forårssemesteret opholdt sig på California State University, Sacramento, USA, i forbindelse med tildelingen af 'Fulbright Senior Research Award' for universitetsåret 1990/91. Han har herunder arbejdet med et større projekt om kvalitative ændringer i kriminalitetsbilledet og reaktionssystemerne i de vestlige samfund. Desuden mindre projekter vedrørende konkursrytteri og narkotikapolitik. Udarbejdet og udgivet lærebog til brug for faget Ret og Samfund (m. Ole Krarup). Medlem af fagrådet og fagleder for faget Retssociologi (efterårssemesteret). Medlem af bl.a. Criminological Scientific Council under Europarådet; Justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe; forskellige udvalg under forskningsrådene; Danmarks Statistisk kriminalstatistikudvalg.

Joi Bay har videreført projektet »Værnepligtens kriminalpræventive og kriminogene funktioner.« Projektet undersøger hvorledes tidligere straffede klarer værnepligten og hvilken betydning militærtjenesten har for udviklingen af den civile kriminalitet. Medlem af EF's Expert Committee on Youth Research. Dansk repræsentant i Nordisk Ungdomsforsknings Komité. Formand for The Organizing Committee of the Third Nordic Youth Research Symposium, 1992.

Ulla V. Bondesen har skrevet artikler om effekten af forskellige sanktionsformer og om komparative studier af viktimering i Skandinavien. Analysen af ca. 2000 interviews vedr. det moralske klima i Norden fortsætter og teoretisk artikel om ret og moral er publiceret. Medlem af Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi, Dansk Kriminalistforenings bestyrelse samt Justitsministeriets kriminalpolitiske udvalg. Vicepræsident for International Society of Criminology. Medlem af Conseil de Direction du Centre International de Criminologie Comparée, Montréal. Medlem af redaktionsudvalg for Scandinavian Studies in Criminology og Social Justice Research. Gæstprofessor ved universitetet i Aix-en-Provence og ved Unafei, Tokyo. Forelæst ved British Criminology Conference i York og Howard League i Oxford samt NSfK konference i Narsaq.

Leise Døllner har afsluttet arbejdet med en samlet formidling af resultaterne fra en undersøgelse af gadevold. I forbindelse med et nyt projekt om voldskriminalitet og mægling er påbegyndt en empirisk undersø-

gelse af voldsofre og voldsgerningspersoners oplevelse af det eksisterende strafferetlige system. Medlem af fakultetets lokaleudvalg. Instituttets lokalemester og medlem af instituttets lokaleudvalg. Medlem af instituttets samarbejdsudvalg.

Margaretha Järvinen har skrevet en sociologisk doktordisputat om prostitution. Afhandlingen er for tiden under oversættelse til engelsk med henblik på udgivelse i *Scandinavian Studies in Criminology*. Et projekt om hjemløshed er påbegyndt. Den første del af projektet omfatter en kortlægning af hjemløshedsforskningen i Norden fra 1980 og frem til i dag. Den anden del indeholder en empirisk analyse af hjemløse kvinders livssituation i København. Foredrag bl.a. på Kettil Bruun Society's »Symposium on Alcohol, Family and Significant Others« i Helsingfors, og på »International Feminist Conference on Women, Law and Social Control« i Quebec. Medlem i referencegruppen til DAPHNE, Center for Information og Rådgivning om Prostitutionsforebyggelse. Medarrangør for et nordisk forskningsseminar om hjemløshed, december 1991.

Berl Kutchinsky har påbegyndt et projekt vedrørende mistanke om seksuelt overgreb mod børn. Ved sagsgennemgang og interviews søges belyst under hvilke omstændigheder, der opstår mistanke om, at et barn har været udsat for seksuelt overgreb, hvordan der reageres på denne mistanke, og hvorledes og i hvilket omfang mistanken be- eller afkræftes. En enqueteundersøgelse af ca. 500 jurastuderendes retfærdighedsopfattelser er gennemført og afrapporteret. Undersøgelser af virkningen af Det kriminalpræventive Råds Nabohjælp-kampagne er fortsat. Instituttets bestyrer indtil maj 1991. Medlem af bl.a. Det kriminalpræventive Råds forretningsudvalg. Foredrag bl.a. på konference om Sex Industry and Public Policy i Canberra, Australien, maj 1991.

Britta Kyvsgaard har afsluttet et 3-årigt projekt om børnekriminalitet og præventive foranstaltninger pr. 31. oktober 1991. Projektets slutrapport, der udkommer i begyndelsen af 1992, omhandler en undersøgelse af såvel udviklingen i som den sociale baggrund for den registrerede og den selvrapporterede kriminalitet blandt børn. Britta Kyvsgaard tildelt pr. 1. november 1991 et seniorstipendium til at gennemføre en undersøgelse af lovovertræderes kriminelle og sociale karrierer. – Kyvsgaard er medlem af Kriminalistisk Instituts forretningsudvalg og af Danmarks Statistiks forskningsudvalg. I 1991 var hun endvidere medlem af Det etiske Råds arbejdsgruppe vedr. registerforskning.

Rubya Mehdi arbejder på et 3-årigt projekt om de retlige normer blandt flygtninge og immigranter i Danmark fra især de muslimske lande. Hvad er flygtninges og immigranternes retlige normer og hvordan passer disse ind i det danske samfund? Hun har udgivet »Human Rights Situation and Lawyers in Paki-

stan«; »Islamisk lovgivning og kvinder i Pakistan«; »Islamization of the Law in Pakistan«; »Legemsstraffe efter islamisk lov«; »An Addition to the Law of Defamation in Pakistan«. Foredrag på Regional Asian Conference on the Rehabilitation of Torture Victims, Islamabad, oktober 1991; i Dansk Kriminalistforening; på SAMKVINd september 1991; på Institut for Antropologi, maj 1991, på Rehabiliteringscentret for Torturofre, maj 1991.

Jørn Vestergaard foretager studier i den strafferetlige medvirkenslære. En artikel om bødeansvar for transportører af asylansøgere uden gyldige rejseudokumenter er publiceret. En artikel om nævninge og domsmænd er publiceret. En artikel om de nye regler i psykiatriloven af 1989 og de praktiske erfaringer hermed er publiceret. Fagleder i strafferet. Fagrådets projektansvarlige for grundforskningsmidlerne vedrørende rettens internationalisering. Medlem af redaktionskomitéen for tidsskriftet Social Kritik.

Jacob Hilden Windsløw fik i juni 1991 antaget afhandlingen »Videnskabelig Hverdag – en sociologisk undersøgelse af forholdet mellem praksis og selvforståelse i empiriske videnskaber« til forsvar for den sociologiske doktorgrad (forsvaret finder sted i februar 1992). Har i 1991 fortsat sine studier af drabsbilledet i medierne.

Knud Waaben udarbejder sammen med Poul Dahl Jensen en fremstilling af International Strafferet og foretager strafferetshistoriske studier samt undersøgelse inden for aktuelle kriminalpolitiske områder. Formand for Straffelovrådet og medlem af Nordisk Strafferetskomité.

Dr. Lenke Fehér, scientific researcher ved universitetet i Budapest har gæstet instituttet fra 1. maj 1991 til 30. juni 1991.

Udgivervirksomhed:

Instituttets medarbejdere er repræsenteret i redaktionskomiteer såsom Archives of Sexual Behavior, Nordisk Sexologi, Scandinavian Studies in Criminology, Social Justice Research, Social Kritik, Socialwissenschaftlicher Verlag, Studies on Crime and Prevention, Nordic Youth Research Information, Årbog for Ungdomskulturforskning, Victimology – An International Journal, Law and Society Review, Journal of the History of Sexuality, Nordisk Sexologi samt Diva: A Quarterly Journal of South Asian Women.

Informationsvirksomhed:

Instituttet udgiver serien »Kriminalistisk Instituts Skriftserie«, der i år er udkommet med 3 publikationer, hvoraf Årbog 1991 er én.

Instituttet afholder regelmæssigt seminarer om emner, som henvender sig til forskere og praktikere såvel som almindeligt interesserede. Desuden afholdes interne seminarer med henblik på drøftelse af enkelte medarbejderes projektplaner, beretninger fra rejser

mv. Yderligere står instituttets medarbejdere jævnligt som arrangører af forskellige organisationers forskningsseminarer og konferencer.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 11.

Professorer: Ulla Bondeson, Knud Waaben.

Docenter: Flemming Balvig, Berl Kutchinsky.

Lektor: Jørn Vestergaard.

Seniorstipendiater: Leise Døllner, Britta Kyvsgaard, Rubya Mehdi.

Forskningsstipendiater: Joi Bay, Margaretha Järvinen, Jacob Hilden Winsløw.

Eksterne lektorer: Sysette Vinding Kruse, Annika Snare.

Forskningsmedarbejdere: Bjarne Angelsø, Ida Baggesen, Annalise Kongstad, Karin Nørgaard, Lene Ravn.

TAP: Antal årsværk: 2,54.

Rie Iversen (bibliotekar), Jerry L. Justice (assistent), Kirsti Sparrevohn (orlov), Marie Stender (overassistent), Annelise N. Sørensen (assistent).

Publikationer:

Balvig, F.: Advokater, sprog og kultur. i: Årbog 1991, Berl Kutchinsky (red), s. 9-16, København 1991.

–: Det strafferetlige system vs. narkotika. i: Suum cuique. Retsvidenskabelige afhandlinger, Københavns Universitet 1991, Ditlev Tamm m.fl. (red), s. 319-333, København 1991.

–: Drab i Danmark. Epilog. i: Efter drabet, Paul Leer-Salvesen, s. 197-215, Århus 1991.

–: Fear of Crime in Scandinavia – New Reality, New Models? i: Violence in Scandinavia, Annika Snare (red), s. 89-127, Oslo 1991.

–, Krarup, O.: Samfundsjura. En sociologisk indføring i forholdet mellem ret og samfund. København 1991, 218 s.

Bondeson, U.V.: Surveys of Victimization in the Scandinavian Countries. i: Victims and Criminal Justice, G. Kaiser, H. Kury, H.J. Albrecht (red), s. 333-346, Freiburg 1991.

–: Teorier om ret og moral. i: Suum cuique, P. Blume, D. Tamm, V. Vindeløv (red), s. 86-97, København 1991.

–: Komparativa studier av viktimsisering i Skandinavien. i: Rapport från Grönlandsseminariet, Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi, s. 186-198, Stockholm 1991.

–: Kriminellare av anstalt. Liberal debatt 6, s. 30-33, 1991.

–: La privation de liberté et les droits de l'homme dans les pays scandinaves. i: La privation de liberté dans le système pénal et les droits de l'homme, L. Sicilianos (red), s. 99-106, Athenes 1991.

–: Jämförelser av brottsoffer i de nordiska länderna. i:

Årbog 1991, B. Kutchinsky (red), s. 68-81, København 1991.

Døllner, Leise: Gadevold – overfald eller sammenfald? (Kriminalistisk Instituts Skriftserie). København 1991, 276 s.

–: Bør vi reagere anderledes på vold? i: Kriminalistisk Instituts Årbog 1991. Kriminalistisk Instituts Skriftserie, s. 45-52, København 1991.

–: Om brugen af voldsbestemmelserne. i: Rapport från 31. Nordiska Forskarseminariet i Larkollen, Norge, Udgivet af Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi, s. 1, 1989.

Järvinen, Margaretha: Prostitution i Helsingfors – en studie i kvinnokontroll. Sammenfattning (Doktor-disputats). Åbo 1990, 285 s.

–: Prostitution i Helsingfors – en studie i kvinnokontroll. Sammenfattning. Årsberetning. Kriminalistisk Instituts Stencilserie 57, s. 71-81, 1990.

–: Skal prostitution forebygges? (også i: Forebyggelses veje og vildveje. Red. Britta Kyvsgaard, Annika Snare & Preben Wilhjelm. Kriminalistisk Instituts Stencilserie, nr. 58, 1990, s. 137-48). Social Kritik 15, s. 16-22, 1991.

–: Den "normala" prostitutionen. Naistutkimus-Kvinnoforskning 4, s. 3-15, 1990.

–: Prostitution och dubbelmoral. i: Prostitution og samfundets dobbeltmoral. Rapport fra 6. nordiske konference om prostitution. KFUK's sociale arbejde, s. 33-39, København 1990.

–: Könsperspektiv på prostitution. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 2, s. 81-98, 1991.

–: Prostitution – från social avvikelse till social konstruktion. Sociologia 2, s. 69-74, 1991.

–: Hemlösa kvinnor – en nordisk undersökning. Naistutkimustiedote (Information om kvinnoforskning) 2, s. 19-20, 1991.

–: Kontrollerade kontrollörer. Kvinnor, män och alkohol. Nordisk Alkoholtidskrift 3, s. 143-152, 1991.

–: Anmeldelse af Maureen E. Montgomery: Gilded prostitution. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 2, s. s.156, 1990.

–: Anmeldelse af Irma Sulkunen: En kvinnas kall. Miina Sillanpää och uppkomsten av en könssegrigerad värld. Kvinnovetenskaplig Tidskrift 1, s. 73-75, 1991.

–: Anmeldelse af Irja Hyttinen: Då en kvinna dricker. Kvinnors alkoholbruk, alkoholproblem och vård. Nordisk Alkoholtidskrift 1, s. 46-47, 1991.

–: Anmeldelse af Linda Mahood: The Magdalen. Postitution in the nineteenth century. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1, s. 67-69, 1991.

–, Rosenqvist, Pia: Kön, rus och disciplin. En nordisk antologi. (Nordiska nämnden för alkohol- och drog-forskning, rapport nr.20). 1991, 244s. s.

–: Inledning. i: Kön, rus och disciplin. NAD-rapport nr.20, Järvinen, Margaretha & Rosenqvist, Pia (red), s. 7-18, 1991.

- Berusade kvinnor ett samhällsproblem. i: Kön, rus och disciplin. NAD-rapport nr.20, Järvinen, Margaretha & Rosenqvist, Pia (red), s. 61s., 1991.
- Olafsdottir, Hildigunnur: Drinking patterns among women in the Nordic countries. (In "Women, alcohol and drugs in the Nordic countries"). NAD-publication nr.16, s. 47-75, 1989.
- Asunnottomat naiset. Kertomus yksinäisyydestä. (Bostadslöse kvinnor. En berättelse om ensamhet). Sosiaaliturva (Socialskydd) nr.13, s. 576-8, 1989.
- Prostitution and equality: Looking at the customer. Diva: A Quartely Journal of South Asian Women 1989, s. 41-5, 1989.
- Kvinnoarbete på manligt territorium. Alkohopolitik. Tidskrift för nordisk alkoholforskning nr.3, s. 144-51, 1989.
- Prostitution – et samfundsproblem? Sex og Sundhed nr.7, s. 8-11, 1989.
- Anmeldelse af Wera Sæther: "Berøring forbudt. To prostituerede forteller", og Liv Jessen & Kirsten Frigstad: "Jentene ut av prostitusjonen". Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab nr.3, s. 232-3, 1989.
- Anmeldelse af Eija Ahola: "Happy Hours -Uuden keskiluokan ravintolaelämä (den nya medelklassens restaurangliv). Alkohopolitik (Svensk) / Alkoholipoliittikka (Finsk) nr.3 (svensk) / nr.5 (finsk) – 1989, s. 164f/266-7, 1989.
- Anmeldelse af Marja-Liisa Honkasalo: "Oireiden ongelmia (Symtom. En socialmedicinsk undersökning). Alkohopolitik nr.4 1989, s. 217-8, 1989.
- Krarup, Ole, Balvig, Flemming: Samfundsjura. En sociologisk indføring i forholdet mellem ret og samfund. København 1991, 216 s.
- Kutchinsky, Berl: Kriminalitet og fire slags forebyggelse. Kontaktnyt Februar, s. 10-22, 1991.
- Pornography, sex crime and public policy. Paper presented at the Conference on Sex Industry and Public Policy, Canberra, 6-8 May. Institutpublikation 1991, 13s s.
- Sexueller Misbrauch von Kindern: Verbreitung, Phänomenologie und Prävention. Zeitschrift für Sexualforschung Vol 4, s. 33-44, 1991.
- Pornography and rape: Theory and practice? Evidence from crime data in four countries where pornography is easily available. International Journal of Law and Psychiatry Vol 14, s. 47-64, 1991.
- Kriminalistisk Instituts Årbog 1991. Kriminalistisk Inst. Skriftserie nr.2. København 1991, 167s s.
- Stiger volden? i: Kriminalistisk Instituts Årbog 1991. Kriminalistisk Skriftserie nr.2, Berl Kutchinsky (Red.), s. 25-43, København 1991.
- Omfattende censur af TV-programmer på vej. Politiken 14.juli, s. , 1991.
- Om retfærdighedsforestillinger blandt jurastuderende. i: Suum Quique. Retsvidenskabelige afhandlinger, KU 1991, Peter Blume, Ditlev Tamm og Vibeke Vindeløv (red), s. 98-109, København 1991.
- Hæxjakt i Cleveland (Tillige i: Familiebladet för Riksförbundet för Familjers Rättigheter.Nr.2, s12-17). Apro på – Brotsförebyggande rådets tidskrift Nr.1-2, s. 11-17, 1991.
- Kyvsgaard, Britta, Lyng, Elsebeth, Olsen, Jørn: Registerforskning. Et forskerindlæg (Rapport udgivet af Det Etsiske Råd). 1991, 67-84 s.
- , Lyng, Elsebeth, Olsen, Jørn: Registrerne og forskningen. Kronik i Politiken 30.10.91.
- The Living Conditions of Law Violators in Denmark. Int. Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology Vol 35, s. 235-248, 1991.
- Virker SSP? Danske erfaringer. Stoffmisbrug 5, s. 17-19, 1991.
- SSP – en forebyggelsens vildvej? Stoffmisbrug 5, s. 20-22, 1991.
- Hvor gammel skal man være for at begå kriminalitet? i: Årbog 1991. Kriminalistisk Instituts skriftserie, Berl Kutchinsky (red), s. 83-101, 1991.
- The Decline in Child and Youth Criminality: Possible Explanations of an International Trend. i: Youth, Crime and Justice. Scandinavian Studies in Criminology, Annika Snare (ed), s. 26-41, Oslo 1991.
- Fald i børne- og ungdomskriminaliteten. i: Kriminalitetsforebyggelse i Storstrøms amt 1991, Jørgen Green (red.), s. 18-29, Vordingborg 1991.
- , Vestergaard, Jørn: Alternativ konfliktløsning. Social Kritik 13-14, s. 37-40, 1991.
- Fald i børne- og ungdomskriminaliteten. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 78 (1), s. 18-33, 1991.
- Snare, Annika: Women and control. i: Women, alcohol and drugs in the Nordic countries. Helsingfors: Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning (NAD-publikation, nr. 16), Red.: E. Haavio-Mannila, s. 133-52, 1989.
- Vestergaard, Jørn: Opgavetekster i strafferet og straffeproses. Kriminalistisk Instituts Stencilserie 53, 46 s., 1989.
- Strafrechtsentwicklung in Europa: Dänemark. i: Strafrechtsentwicklung in Europa: Landesberichte 1986/88 über Gesetzgebung, Rechtsprechung und Litteratur, Albin Eser & Barbara Huber (Hrs), s. 41-89, Freiburg 1991.
- Konfliktråd i graffiti-sager, hvori DSB er den skadelidte part. Principskitse. Kriminalistisk Instituts Stencilserie 56, 32 s. + bilag, 1991.
- Ungdomskontrakter – forebyggelse af unges kriminalitet? i: Forebyggelsens veje og vildveje. Kriminalistisk Instituts Stencilserie nr. 58, Britta Kyvsgaard, Annika Snare & Preben Wilhjelm (red.), s. 83-101, 1990.
- Forsøgsordningen med ungdomskontrakter. Kriminalpolitik 1, s. 6-7, 1991.

- : Dansk kronik 1989-90. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1, s. 33-47, 1991.
- : Bødeansvar på objektivt grundlag for transportører af asylansøgere uden gyldige rejsedokumenter. (I Kriminalistisk Instituts Årsberetning 1990). Kriminalistisk Instituts Stencilserie 57, s. 101-144, 1990.
- : Psykiatriloven og tvangsbehandling. i: Suum Quicque. Retsvidenskabelige afhandlinger, s. 355-371, 1991.
- : Ungdomskontrakter. Social Kritik. Temanummer: Forbandede ungdom: artikler om unge og samfund 13-14, s. 23-36, 1991.
- : Kyvsgaard, Britta: Alternativ konfliktløsning. Social Kritik. Temanummer: Forbandede ungdom: artikler om unge og samfund 13-14, s. 37-40, 1991.
- : Rausing-forholdet i Blekingegadesagen – nævninge, dobbelt strafbarhed og tilbagetræden fra forsøg. i: Kriminalistisk Instituts Årbog. Kriminalistisk Instituts skriftserie nr. 2, s. 103-120, 1991.
- Wilhelm, Preben: Kompletterende oplysninger fra Det Centrale Kriminalregister vedr. Tvangsindgreb i strafferetsplejen 1976-85. i: Kriminalistisk Instituts Årsberetning 1989, s. 163-70, 1989.
- : Lovgiverhensigter og lovforklaring. Juristen 8, s. 331-8, 1989.
- : Retlige problemer – forslag til opgaver for jurastuderende (red.), Kriminalistisk Instituts Stencilserie nr. 52, 1989, 64 s.
- : Grundbog for lægdommere (red.). Egne bidr. heri: Udvalgte af lægdommere (s.13-7), De grundlæggende principper i straffeprocessen (s.23-9), Særlige efterforskningsskridt (s. 50-7) m.m. 1989, 152 s.
- : Justitsmord og nævninge. Politiken 31.1.1989.
- : Teknik og Etik. Om dødsriteriet. BTs kronik 31.1.1989 31.1.1989, 1989.
- : Konsekvenser af 'den danske regel' i asylpolitikken. Politiken 1.2.1989.
- : Nævningeinstitutionens berettigelse. Berlingske Tidende kronik fbr. 1989.
- : Nævningeinstitutionen og sparekniven. Weekendavisen 3.2.1989.
- : Et narkopolitisk oprør? (m. Jacob Winsløw og Flemming Balvig). Weekendavisens kronik 5.5.1989.
- : Stramningen af udlændingeloven. Social Kritik 3, 1989.
- : Politisk psykiatri. Politikens kronik 31.5.1989.
- : Århundredets røverhistorie (m. Flemming Balvig og Jørn Vestergaard). Informations kronik 7.6.1989.
- : Narko og nævninge. Politikens kronik 13.8.1989.
- : Uvidenhed som ideal? Om lægdommerinstitutionen. Forskning & Samfund 7; s. 28, 1989.
- Winsløw, Jacob Hilden: Anmeldelse af Ian A. Bell, Literature and Crime in Augustan England. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 78(3), s. 223, 1991.
- : Sociologisk Forulempning. Social Kritik. Tidsskrift for Social Analyse og Debat 17, s. 12-25, 1991.
- : Videnskabelig Hverdag – en sociologisk undersøgelse af forholdet mellem praksis og selvforståelse i empiriske videnskaber. København 1991.
- : Giv narko frit (Sammen med Flemming Balvig og Preben Wilhelm). Weekendavisen kronik 5.5.1989.
- : Anmeldelse af Anders Bergmark og Lars Oscarsson: Drug Abuse and Treatment. Alkoholpolitik 6 (1), 1989, s. 36-8, Helsingfors 1989.
- : Om politiets håndhævelse av proffparagrafferne. Stoffmisbrug nr.1 1989, s. 48-51, Oslo 1989.
- : Narkotikakontrol i Danmark, København: Alkohol- og Narkotikarådets Skriftserie nr.14 (Sammen med Sysette Vinding Kruse og Anette Storgaard). København 1989.

Ulla V. Bondeson

Statsvidenskab

Økonomisk Institut

Forskningsvirksomhed:

Økonomisk Institut (adresse Studiestræde 6, 1455 København K) blev oprettet i 1958. Det er nu pr. 31. december 1991 arbejdsplads for 51 videnskabelige medarbejdere og 14 teknisk-administrative medarbejdere. Der er p.t. immatrikuleret 23 kandidater som Ph.D.-studerende ved instituttet.

Forskningsaktiviteterne ved instituttet spænder over et bredt spektrum af discipliner med økonomisk teori som et fælles udgangspunkt. Instituttets størrelse og faglige bredde har medført, at der er opstået en række uformelle arbejdsgrupper omkring forskellige forskningsområder:

1. Mikroteori og generel ligevægtsteori.
2. Driftsøkonomi og operationsanalyse.
3. Den offentlige sektor og samfundsøkonomien.
4. Pengeteori og pengepolitik, herunder international monetær økonomi.
5. Politisk økonomi.
6. Fordeling, allokering, inflation, udviklingsøkonomi og økonomisk historie.
7. Økonometri og anvendt økonomi.
8. Andre økonomiske discipliner.

En kort karakteristik af hver enkelt gruppes forskningsområde er givet i det følgende som indledning til forskningsberetningerne fra gruppens medlemmer.

1. Mikroteori og generel ligevægtsteori

(Anders Borglin, Birgit Grodal, Frank Hansen, Ebbe Hendon, Hans Jørgen Jacobsen, Carsten Krabbe Nielsen, Lars Tyge Nielsen, Lise Nielsen, Christian Schultz, Birgitte Sloth, Torben Tranæs, Karl Vind).

Den mikroøkonomiske teori handler om samspillet mellem enkeltindividernes økonomiske adfærd. Det undersøges her, hvorledes den enkeltes handlinger inden for de rammer, der er fastlagt af de økonomiske regler og institutioner i samfundet, betinger og påvirker den økonomiske situation i dette samfund.

1.1 Udarbejdet nyt undervisningsmateriale til Mikroteori og Dynamisk Økonomi. Forskningen har været rettet mod økonomier over uendelig tid, ufuldstændige markeder og teorien om valg under usikkerhed (Anders Borglin).

1.2.1 Arbejdet, sammen med Werner Hildenbrand, Bonns Universitet, vedrørende sammenhængen mel-

lem egenskaber ved den aggregerede efterspørgselsfunktion og indkomstfordelingen er blevet videreført.

1.2.2 Arbejdet med undersøgelsen af, hvorvidt der i en økonomi med eksterne effekter opnås velfærdsgevinster ved at tillade forbrugere at koordinere deres handler på markeder, er videreført.

1.2.3 Sammen med Jean Gabszewicz påbegyndt en behandling af ufuldstændig konkurrence i generel ligevægtsteori (Birgit Grodal).

1.3 Der er arbejdet med teorien for matricer med ikke-negative elementer, herunder spørgsmålet om spektra for sådanne matricer (Frank Hansen).

1.4 Fortsat arbejdet med lære-/tænkeprocesser i spilteori. Specielt tænkeprocesser i ikke-kooperative spil, hvor sammenhængen til de spilteoretiske løsningsbegreber, underspilsperfekte ligevægte og sekventielle ligevægte er blevet undersøgt (Ebbe Hendon, Hans Jørgen Jacobsen, Birgitte Sloth).

1.5 Påbegyndt at arbejde med beslutning under usikkerhed. Der arbejdes med at finde et grundlag for formaliserede modeller af sådanne beslutninger. Dette vil muliggøre, at usikkerhed inddrages i spilteoretiske modeller (Ebbe Hendon, Hans Jørgen Jacobsen, Birgitte Sloth, Torben Tranæs).

1.6 Har arbejdet med efficiensegenskaber ved arbejdsløshedstilstande. Har udarbejdet artikel med det hovedresultat, at en allokation med arbejdsløshed, hvor alle handler er frivillige, ikke blot er Pareto-inoptimal, men altid Pareto-domineres af en anden allokation med højere beskæftigelse (Hans Jørgen Jacobsen, Christian Schultz).

1.7 Har arbejdet videre med projektet »imperfekt konkurrence i makroteori«. Har herunder specielt studeret spørgsmålet, om imperfekt konkurrence i sig selv fører til effektivitet af økonomisk politik. Dette undersøges indenfor rammerne af en generel ligevægts makromodel med rationelle forventninger (Hans Jørgen Jacobsen, Christian Schultz).

1.8 Prisdiskriminering ved hjælp af rationering: På en del markeder ses, at samme vare sælges på to forskellige vilkår, til en høj pris med sikker levering og til en lav pris med usikker levering. Eksempler er teaterbilletter, flybilletter og udsalg af mærkevarer. Fænomenet forklares i en model, hvor en monopolist sælger til mange forbrugere med forskellige reservationspriser (Hans Jørgen Jacobsen, Christian Schultz).

1.9 Løndiskriminering og arbejdsløshed: På mange arbejdsmarkeder kan den samtidige eksistens af for-

skellige kontrakter for samme slags arbejde observeres. En specificerer fast lav løn, en anden høj løn men indeholder en del mere job- og lønusikkerhed (journalister, konsulenter). Fænomenet forklares i en model med mange arbejdere med forskellige reservationsløbninger (Hans Jørgen Jacobsen, Christian Schultz).

1.10.1 Konkurrenceforholdene på de danske finansielle markeder. Institutionelle forhold, som påvirker konkurrencesituationen for de institutionelle investorer, er blevet undersøgt.

1.10.2 Empirisk implementering af den statiske CAPM teori. Konsekvenserne af det såkaldte Rosenberg-Ohlson paradox for tests under antagelser om stationaritet er blevet undersøgt.

1.10.3 Elements of Financial Economics. Der er arbejdet med manuskriptet til en avanceret lærebog i finansiell teori med denne titel.

1.10.4. Prisdannelse på markederne for værdipapirer. Der er arbejdet med forskellige modeller for generel ligevægt på disse markeder, derunder nogle modeller hvor investorerne har forskellig information og kommunikerer indirekte via prisdannelsesprocessen (Lars Tyge Nielsen).

1.11 Arbejdet med en beskrivelse af, hvorledes forskellige antagelser – især vedrørende produktions- og nyttefunktioner – påvirker udfaldet af Nash-forhandlinger på arbejdsmarkedet. Derudover opstillet og analyseret en model for en lille åben økonomi med lønforhandlinger. Under antagelse af alternative produktions- og nyttefunktioner undersøges mulighederne for, via finanspolitik, at forbedre det dobbelte balanceproblem (beskæftigelse og betalingsbalance), virkningerne af at koordinere lønforhandlingerne mv. (Lise Nielsen).

1.12 En artikel om »Lønforhandling og Stabiliseringspolitik i et spil med genforhandling« er færdiggjort til publicering (Christian Schultz i samarbejde med John Driffill, Queen Mary College, London).

1.13 En artikel om »Ufrivillig arbejdsløshed i en overlappende generations model med rationelle forventninger« er færdiggjort til publicering (Christian Schultz).

1.14 Genforhandling i uendeligt gentagne spil. I dette projekt vises, at et specielt begreb foreslået i litteraturen, »Strong Renegotiation Proofness«, ofte er for effektivt til at begrænse ligevægtsmængden; det leder til ikke-eksistens af ligevægt i en stor klasse af spil (Christian Schultz).

1.15 Genforhandling i uendeligt gentaget Cournot duopol. I projektet analyseres, hvordan ligevægtsmængden påvirkes af at indføre det krav, at ligevægtene skal være »Weakly Renegotiation Proof« (Christian Schultz i samarbejde med John Driffill, Queen Mary College, London).

1.16 Fortsat arbejdet med flertalsspil, og påbegyndt udarbejdelsen af en licentiatafhandling om rationalitetsmodeller for kollektive beslutninger (Birgitte Sloth).

1.17 Teori for valg af løsninger til spil, samt dennes anvendelse til forklaring af prisdannelse. Der har endvidere været arbejdet med usikkerhed, beslutningsteori for hierarkier, og arbejdsmarkedsteori og -politik (Torben Tranæs).

1.18 Fortsat arbejdet med formalisering af usikkerhed, usikkerheds rolle i økonomisk teori, og usikkerhed som grundlag for statistisk teori (Karl Vind).

2. Driftsøkonomi og operationsanalyse

(Sven Danø, Jan Gunnarsson og Thorbjørn Waagstein (orlov)).

Driftsøkonomi drejer sig om den enkelte virksomheds økonomiske problemer og forskellige metoder til at løse dem. Der er gerne tale om optimeringsproblemer, hvor man skal bestemme de mest fordelagtige handlingsstrategier i givne problemsituationer. Operationsanalyse er en redskabsdisciplin, der beskæftiger sig med optimeringsproblemer i almindelighed og kan anvendes inden for såvel driftsøkonomi som en række andre områder.

2.1 Fortsat arbejdet på et projekt om empiriske produktionsfunktioner for industrielle produktionsprocesser, baseret på teknisk litteratur (Sven Danø).

2.2.1 »Regulering af boliger og arbejdspladser ved forskellige samspilsformer offentlig-privat og ved usikkerhed«. Opgaven er, fra et informationsteoretisk perspektiv at forklare offentlig styring, hvor offentlige og private aktører koordinerer deres aktiviteter gennem decentrale beslutninger.

2.2.2 En slutrapport fra projektet »Politics, markets and industrial modernization. A case-study of planning and learning in mixed economies« revideres med henblik på publicering som bog.

2.2.3 »Steering of productivity. The »art« of designing creative intelligence«. Projektet fokuserer på relationer mellem mikroøkonomiske faktorer og økonomisk politik; især det organisatoriske samspil mellem

politik og økonomi i beslutninger, som underbygger dynamisk effektivitet hos virksomheder (Jan Gunnarsson).

3. Den offentlige sektor og samfundsøkonomien

(Flemming Christensen, Jens Leth Hougaard, Hans Keiding, Klavs Lindeneg, Jørgen Birk Mortensen, Lasse Møller).

Gruppen beskæftiger sig med økonomiske aspekter af tilstedeværelsen af en offentlig sektor af betydelig størrelse såvel som styring af denne sektor.

3.1 Forhandlingsteori: Muligheden for at finde en systematisk konfliktløsning, som tilgodeser det såkaldte krav om superadditivitet, således at det er fordelagtigt at løse konflikter straks fremfor at udskyde dem. Generelle kooperative løsningsbegreber (Flemming Christensen).

3.2 Kollektive beslutninger: Sikkerhed over for manipulering over for kompleksitet af regelsæt. Implementering af valgregler. Produktivitet i den offentlige sektor (Peter Fristrup, Jens Leth Hougaard).

3.3 Sammenhæng mellem magtstruktur og beslutningsetik i grupper: En undersøgelse af, hvorvidt det er muligt at finde regelsæt, som forener individuel optimering med en samlet social målsætning. Brugerbetaling (Hans Keiding).

3.4 Planlægger en praktisk undersøgelse af, hvorvidt selvregulerende mekanismer kan anvendes på miljøområdet. Skrevet undervisningsnoter til faget Samfundsøkonomisk prioritering (Klavs Lindeneg).

3.5 Arbejdet med en række emner inden for miljøøkonomi. Sammen med Peter Birch Sørensen skrevet en rapport om økonomiske styringsinstrumenter i miljøpolitikken, som udgives af miljøministeriet. Arbejdet med præcisering af begrebet »bæredygtig udvikling« har givet anledning til flere publikationer. Endvidere arbejdet med økonomisk teori om privatisering og deregulering og sammen med Ole Jess Olsen udgivet en bog om disse emner (Jørgen Birk Mortensen).

3.6 Public Choice: En analyse af politiske beslutningsprocesser med værktøjer fra økonomisk teori. Specielt: Det konstitutionelle problem om valget af grundlæggende beslutningsregler i samfundet (Lasse Møller).

4. Penge teori og pengepolitik, herunder international monetær økonomi

(Henrik Lando, Peter Erling Nielsen, Søren Bo Nielsen, Niels Thygesen).

Gruppen har beskæftiget sig med problemstillinger i forbindelse med europæisk monetær integration,

etableringen af en europæisk monetær union, herunder oprettelsen af en europæisk centralbank, stabiliseringsproblemer i en åben økonomi, komparative finansielle systemer og pengepolitiske systemer, og endelig kontraktteori anvendt på finansielle markeder.

4.1 Færdiggjort licentiaafhandling, der indeholder artikler om A-B-aktie problemstillingen, om insider-outsider forklaringen af arbejdsløshed, om fleksibilitetspræference på boligmarkedet og om gælds-deflations teorien (Henrik Lando).

4.2 Arbejdet videre med de nordiske landes finansielle systemer og den førte penge- og valutapolitik; dele af tekstafsnittene og de tilhørende estimationer er færdige. Endvidere arbejdet med at gennemskrive et større materiale til brug i undervisningen og skrevet en del artikler om problemstillinger vedr. det danske finansielle system. Tillige udarbejdet et bidrag til en international encyklopædi vedr. danske finansielle institutioner. Ud over det omtalte nordiske projekt arbejdes p.t. med det danske pengemarked (Peter Erling Nielsen).

4.3 Undersøgelse af sammenhængen mellem på den ene side kapitalindkomstbeskatning og inflation, og på den anden side størrelsen af boligsektoren og formueakkumulering i en lille, åben økonomi. Studier af makroøkonomiske og velfærdsmæssige virkninger af kapitalindkomstbeskatning i store lande. Arbejde med relationen mellem demografiske forskydninger (lavere fødselstal, længere forventet levetid) og makroøkonomisk udvikling i økonomier med offentlige pensionssystemer. Undersøgelse af, hvilke faktorer der bestemmer realrenten i en økonomi med overlappende generationer. Endelig mere generelt studier inden for intertemporal makroteori (Søren Bo Nielsen).

4.4 Fortsat arbejdet med økonomisk-politisk koordinering med særligt henblik på erfaringerne med Det Europæiske Monetære System og dets videreudvikling til en økonomisk og monetær union. Sammen med Dr. Daniel Gros, Centre for European Policy Studies (CEPS) i Bruxelles, afsluttet et bogmanuskript »European Monetary Integration: From the EMS to EMU« (Niels Thygesen).

5. Politisk økonomi

(Kim Abildgren (fra 15.11.91), Jens Bonke, Christian Groth, Lars Haagen Pedersen, Gunnar Persson, Poul Martin Rasmussen, Peter Stephensen (til 1.9.91), Thorbjørn Waagstein (orlov), Hans Aage).

Gruppens forskningsområde kan karakteriseres som samspillet mellem økonomiske og politiske mekanismer i forskellige samfundssystemer. Herunder arbejdes der med teorier om fordeling, konjunktursvingninger og økonomisk vækst, også i historisk perspek-

tiv, arbejdsmarkedsforhold, overskudsdeling samt den uformelle økonomi.

5.1 Afsluttet forskningsprojekt om forholdet mellem den formelle og informelle økonomi med rapporten »Faktotum – husholdningernes produktion«. Pr. 1. april påbegyndt projektet »Households' Demands for Foodstuffs with Different Kind of Preparation – a comparative study of the substitution between time and expenditures, household production and market services«, som indgår i MAPP-forskningsprogrammet (Jens Bonke).

5.2 Fortsat arbejdet med problemer i teorien om konjunkturbevægelser. Påbegyndt projekt om endogene teknologiske fremskridt og økonomisk vækstteori. Færdiggjort artikel om makroøkonomiske korridor-effekter som følge af ikke-linearitet i pengeefterspørgselsfunktionen, samt artikel om udviklingen i nyklasisk makroteori. Udarbejdet undervisningsmateriale til økonomisk vækstteori og til grundfaget makro (Christian Groth).

5.3.1 Færdiggjort et arbejde (med Peter Stephensen) om optimal adfærd for en central fagforening i økonomier over tid og med endogen kapitalapparat.

5.3.2 Arbejdet med et projekt om moderne vækstteori, herunder teorier om endogen vækst. Karakteristisk for denne teoritype er forekomsten af stigende skalaafkast og eksterne effekter i markedsøkonomier. I forbindelse med projektet er færdiggjort et arbejde (med Peter Stephensen) om økonomisk udvikling i et land, der er karakteriseret ved en industri- og en landbrugssektor (Lars Haagen Pedersen).

5.4 Arbejdet med internationale og regionale pris-sammenligninger i perioden 1450-1850 på levnedsmidler. Prismønstret viser sig at afhænge af graden af markedsintegration. Andre prisstabiliserende institutioner end markeder undersøges (Gunnar Persson).

5.5 Arbejdet med udenrigshandelsspørgsmål når fagforeninger bestemmer lønsatserne på arbejdsmarkedet (Poul Martin Rasmussen).

5.6 Sammenlignende undersøgelser af ulighed, incitamenter og indkomstdannelse i forskellige samfundssystemer. En række rapporter er udarbejdet om: Det polske reformprogram, udviklingen i Baltikum og virkningerne af økonomisk og politisk uafhængighed, den offentlige menings rolle i reformprocessen i Sovjetunionen. Desuden arbejdes der med en analyse af overgangen fra plan- til markedsøkonomi i Østeuropa og den såkaldte »konvergens« mellem samfundssystemerne (Hans Aage).

6. *Fordeling, allokering, inflation, udviklingsøkonomi og økonomisk historie*

(Peter Brixen, Jørgen Peter Christensen, Jørgen Estrup (3/4 orlov), Ingrid Henriksen, Peter Birch Sørensen (til 1.4.91, indtil da 2/3 orlov), Troels Østergaard Sørensen, Finn Tarp).

Gruppen arbejder med nyere makroteori, arbejdsmarkeds- og inflationsteori, finansvidenskabelige problemstillinger, samt forskellige problemkredse inden for udviklingsøkonomi og økonomisk historie.

6.1.1 Arbejdet med en revision af arbejde om Sovjetunionens økonomiske historie (tidligere publiceret som 2 memo'er fra Økonomisk Institut i 1987 og 1989) til en trykt udgave.

6.1.2 Fortsat arbejde med delprojekt om industriens arbejdskraft inden for projektet Dansk industris historie efter 1870 under Carlsbergfondet og Det humanistiske Forskningsråd.

6.1.3 Arbejdet med organisering og planlægning af et større projekt om udarbejdelse af en ny Danmarks økonomiske historie fra ca. 1500 til nu. Værket planlægges udgivet i 5 mindre bind.

6.1.4 Arbejdet med flere mindre arbejder, bl.a. en undervisningsnote om Sovjetunionens økonomiske historie og en artikel til Nationaløkonomisk Tidsskrift vedrørende faget økonomisk historie (Jørgen Peter Christensen).

6.2 Begrænset forskningsvirksomhed pga. 3/4 orlov som følge af medlemsskab af Folketinget. Har fortrinsvis arbejdet med økonomiske problemstillinger i tilknytning til det ændrede Øst/Vest-forhold, herunder Østeuropa/Sovjets integration i et bredt europæisk, økonomisk samarbejde og virkningerne af de to Tysklands forening (Jørgen Estrup).

6.3.1 Fortsat arbejdet med dansk økonomisk historie i det 19. århundrede med særligt henblik på landbrugs økonomi under omlægningsfasen. Udviklingen søges indpasset i et internationalt perspektiv.

6.3.2 Studier i de lange linjer i tysk økonomisk historie fra industrialiseringen frem til genforeningen, med henblik på et kortere notat til undervisningsbrug.

6.3.3 Deltagelse fra 1992 i det tværdisciplinære projekt Dansk Forvaltningshistorie med et bidrag om Finansministeriet og udviklingen under dets område fra 1901 til omkring 1950 (Ingrid Henriksen).

6.4 Makroøkonomiske og arbejdsmarkedsteoretiske og -politiske problemstillinger. Arbejder med modeller og analyser til forklaring af løndannelse og arbejds-

løshed. Har dels arbejdet med betydningen af dagpenge-
systemet for arbejdsmarkedets funktionsmåde, dels
med betydningen af ændringer i arbejdsudbuddet for
ledigheden og dels med udformningen af den danske
arbejdsmarkedspolitik (Troels Østergaard Sørensen).

6.5 Er efter færdiggørelsen af studiereformarbejdet på
3. årsprøve fortsat med etableringen af et afsluttende
dels fag i videregående udviklingsøkonomi. Har færdiggjort en større monografi om alternative analytiske
tilgange til strukturalpasningsproblematikken i Afrika
syd-for-Sahara. Desuden er der udarbejdet to artikler
om u-landenes behov for fødevarer i 1990'erne og en
situations- og perspektivanalyse af Angola (Finn
Tarp).

7. Økonometri og anvendt økonomi

(Karsten Albæk, Ellen Andersen, Henning Bach, Jørgen
Elkjær, Ulrika Enemark, Yash Pal Gupta, Henrik
Hansen, Eskil Heinesen, Christian Hjorth-Andersen,
Katarina Juselius, Niels Buus Kristensen, Niels Kærgård,
Axel Mossin, Michael Osterwald-Lenum, Bent
Sørensen, Sven Wunder).

Gruppen arbejder dels med udvikling af økonomisk
teori og metode, dels med konkrete empiriske undersøgelser
på danske talmaterialer. Arbejdet inden for gruppen
strækker sig således lige fra projekter med konstruktion
og analyse af data til rent teoretiske arbejder vedrørende
matematisk-statistiske estimationsmetoder.

7.1 Undersøgelser af det danske arbejdsmarked.
Analyse af ledighedens varighed foretaget i projekt-
gruppe med interesse i empiriske analyser af individ-
data (øvrige deltagere: Henning Bach, Niels Buus
Kristensen, Helle Engelund (SFI), Olaf Ingerslev
(AKF), Anders Holm Larsen (AKF)). Analyse af løn
og beskæftigelsesforhold på danske brancher (med
Erik Strøjer Madsen, Handelshøjskolen i Århus)
(Karsten Albæk).

7.2 Danske makroøkonomiske modeller, såvel deres
historie som deres egenskaber i relation til økonomiske
forudsigelser, har været hovedtemaer i det arbejde,
der er færdiggjort. Arbejdet med en boligmodel er
fortsat, og der er ligeledes arbejdet med eksempler
på økonomiske undersøgelser til undervisningsbrug
(Ellen Andersen).

7.3 Fortsat arbejdet med en teoretisk model til forklaring
af beskæftigedes og lediges mobilitetsmønstre på
arbejdsmarkedet med udgangspunkt i varighedsafhængighed
i beskæftigedes afskedigelsesrisiko og lediges
jobtilbudssandsynlighed. Deltager i et empirisk
projekt, som har til formål at forklare årsagerne til
forskellene i ledighedens varighed personer imellem
(Henning Bach).

7.4 Arbejdet på projektet »Entrepenører, markeder
og hierarkier«, der indebærer en undersøgelse af mulighederne
for at anvende et entreprenørbegreb ved forklaring af,
for det første sammenhængen mellem teknisk og økonomisk
udvikling og for det andet fremmende og hæmmende
faktorer i forbindelse med hierarkiernes vækst. Indleveret
en licentiaafhandling med samme titel (Jørgen Elkjær).

7.5 Der arbejdes på en licentiaafhandling inden for
det sundhedsøkonomiske område. I lyset af en stigende
politisk interesse i mange lande for øget patientsu-
verænit, er det formålet at opstille en teori for læge-
patient relationen med henblik på at analysere muligheder
for at øge patientindflydelsen på markedet for
sundhedsydelser og konsekvenserne af forskellige incit-
tament, med hensyn til efficiens- og lighedsmålsætninger
(Ulrika Enemark).

7.6 Et papir om »Bayesian Analysis – Application to
Danish Data« er udgivet. Der er arbejdet med anvendelse
af bayesianske metoder i simultane økonomiske modeller
(Y. P. Gupta).

7.7 Fra 1. oktober 1991 er der arbejdet med kointegrerede
tidsrække modeller. En dansk oversigt over maximum
likelihood estimationsmetoder er skrevet, og der arbejdes
med stabilitetsanalyser i kointegrerede systemer. Herudover
analyseres makroløndannelsen i Danmark i et kointegreret
system (Henrik Hansen).

7.8 Har afsluttet en licentiaafhandling om estimerbare
makroøkonomiske rationeringsmodeller baseret på
aggregering af mikro-markeder. Har påbegyndt arbejde
med projekt om nyere makroteori og makroøkonomiske
modeller (Eskil Heinesen).

7.9 Forskningsvirksomheden i 1991 har været koncentreret
om kulturøkonomi. I foråret udkom der en bog, skrevet
sammen med studerende, om de københavnske teatres
økonomi. I forlængelse heraf er der arbejdet på at forberede
et større projekt om kulturøkonomi (Chr. Hjorth-Andersen).

7.10 Den nye økonomiske kointegrationsmetode er
fortsat afprøvet på kvartalsmodeller for nøglerelationer
i den reale og finansielle sektor i den danske økonomi.
Metoden går ud på effektivt at estimere modellerne
langtidsegenskaber ved en optimal »maximum likelihood«
metode. Ved hjælp af disse langtidsestimater undersøges
eksistensen af kortsigtede uligevægts tilstande i de
forskellige sektorer af økonomien. En del metodologisk
baserede artikler er i den forbindelse udarbejdet
(Katarina Juselius).

7.11 Afsluttet og indleveret licentiaafhandling om
udviklingen i lønstrukturen på det danske arbejds-

marked. Har endvidere påbegyndt et fællesprojekt om empiriske varighedsanalyser af arbejdsløshed med bl.a. Karsten Albæk (se under denne) og Henning Bach (Niels Buus Kristensen).

7.12 Analysen af de langsigtede økonomiske udviklingsforløb for Danmark fra 1870 til i dag er fortsat. En række arbejder inden for dette område er gjort klar til offentliggørelse. Desuden er der arbejdet med de økonomiske teoris historie for den samme periode, også her med specielt henblik på danske forhold (Niels Kærgård).

7.13 Der arbejdes med makroøkonomiske systemer, herunder (1) med innovation i sådanne systemer og (2) med arbejdsløshed i en social markedsøkonomi (Axel Mossin).

7.14 Arbejdet videre på en Ph.D. afhandling om kointegrationsrelationer mellem nogle udvalgte finansielle variabler. Derudover arbejdet med nogle omfattende simuleringstudier vedrørende Kointegrationsmetodens egenskaber i »small samples« (Michael Osterwald-Lenum).

7.15 Arbejdet med modeller for aktiepriser i omfattende simuleringstudier i kontinuert tid (Bent Sørensen).

7.16 Arbejdet med strukturel tilpasning i udviklingslande til markante stigninger i indtjeningen i eksporten af vigtige primære produkter, nemlig eksporten af kaffe, den såkaldte 'Dutch disease' problemstilling. Både de teoretiske aspekter og et case i Colombia har været behandlet. En licentiatafhandling med titlen »Dutch Disease Theory and the Case of Colombia« er indleveret (Sven Wunder).

8. Andre økonomiske discipliner

(Hector Estrup, Erik Gørtz (halv orlov), Anders Ølgaard).

8.1 Har færdiggjort en bog om den økonomiske teoris historie, samt et mindre arbejde om falsifikationsteoriens logik. Arbejdet med undersøgelse af rationalitetsbegrebet i økonomisk teori er fortsat (Hector Estrup).

8.2 Som led i arbejdet som formand for Konkurrencerådet arbejdet med konkurrenceteoretiske, -økonomiske og -retlige problemstillinger. Artikel om overskudsdeling/løn, set fra en virksomheds og de ansattes synspunkt er færdiggjort. Arbejdet videre med generelle økonomisk-politiske problemstillinger (Erik Gørtz).

8.3 Fortsat arbejdet med en række problemstillinger i den økonomiske politik, i første række boligpolitikken. Herudover – mere generelt – analyseret mulighederne

for samtidig at løse de forskellige danske økonomiske balanceproblemer, dvs. konflikterne mellem de forskellige målsætninger for den økonomiske politik. Endelig fortsat studier af konsekvenser af EF's politik på landbrugsområdet, ØMU planerne mv. (Anders Ølgaard).

Anden virksomhed:

Karsten Albæk: Medlem af »Det rådgivende udvalg vedrørende Grønlands økonomi«, nedsat af Statsministeriet. Ellen Andersen: Medlem af Videnskabernes Selskab, Registrerrådet, Industriministeriets Erhvervsankenævn, bestyrelsen for den makroøkonomiske model ADAM og Tilsynsrådet for Pressens Finansieringsfond. Jens Bonke: Medlem af Working Group on Consumer Economics, EEC; medlem af referencegruppen vedr. samfundsvidenskabelig ernæringsforskning, Institut for human Ernæring, DLV; medlem af rådet for Læreanstaltens fælles Byplankursus. Jørgen Peter Christensen: Deltager i centerråd mv. vedr. områdestudier ved Københavns Universitet. Sven Danø: Medlem af ATV og Videnskabernes Selskab. Hector Estrup: Medlem af Videnskabernes Selskab. Jørgen Estrup: Medlem af Folketinget; medlem af bestyrelsen for Selskabet for Historie og Samfundsøkonomi; medlem af Nationalbankens repræsentantskab; General rapporteur for North Atlantic Assemblys økonomiske komité. Birgit Grodal: Medlem af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd og dettes forretningsudvalg (indtil 1.8.91), Council of European Economic Association, Fellow of Econometric Society, Academia Europaea, Styrelsen for Nordisk Forskeruddannelsesakademi, formand for The Regional Consultants i Econometric Society og bestyrelsen for Jordbrugsøkonomisk Institut. Erik Gørtz: Formand for Konkurrencerådet. Ingrid Henriksen: Medlem af bestyrelsen for Dansk Forening for Økonomisk og Social Historie, samt Historisk Geografi. Chr. Hjorth-Andersen: Medlem af Folkeuniversitetets Programråd, Nordisk Ministerråds programkomité for miljøforskning og Energiministeriets udvalg vedrørende forskning om energi og samfund. Niels Kærgård: Medlem af organisationskomiteen for de danske økonometriermøder på Sandbjerg Slot, det årlige danske symposium i anvendt statistik og økonomisk historisk møde på Sandbjerg Slot; medlem af bestyrelsen for Nationaløkonomisk Forening. Klavs Lindenberg: Sekretær for Nordisk Ministerråds kontaktgruppe for miljø-økonomi. Jørgen Birk Mortensen: Medlem af styregruppen for Energiministeriets forskningsprojekt om mulighederne for elbesparelser; medlem af styregruppen for »Regulering og styring« under Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd. Peter Erling Nielsen: Medlem af Erhvervsankenævnet. Gunnar Persson: Formand for European Historical Economics Society. Niels Thygesen: Bestyrelsesmedlem af Copenhagen International Management Insti-

tute; Associate Senior Research Fellow, CEPS, Bruxelles; President (indtil juni 1991, derefter bestyrelsesmedlem) for Société Universitaire Européenne de Recherches Financières, Tilburg; medlem af bestyrelsen for Det europæiske Universitetsinstitut, Firenze, og af dettes strategiske planlægningsgruppe; medlem af Academic Advisory Board, Central European University, Prag; medlem af bestyrelsen for Stimulation Programme in Economic Science, Bruxelles; medlem af Scientific Advisory Committee, Centre for Monetary and Banking Studies, Genève. Anders Ølgaard: Medlem af ATV; formand for Boligministeriets udvalg til belysning af udviklingen på boligmarkedet i de kommende år. Hans Aage: Medlem af komiteen for Arne Ryde Symposiet 1992 ved Lunds Universitet med emnet »The Transition Problem«.

Udgiver- og redaktionsvirksomhed:

Instituttet udgiver løbende 5 serier memoer: Blå og gul serie (begge arbejdspapirer), grøn serie (undervisningsmateriale), rød serie (Ph.D.-afhandlinger) samt rosa serie (discussion papers).

Karsten Albæk: Referee for European Journal of Political Economy. Jens Bonke: Referee for Journal of Consumer Policy. Birgit Grodal: Referee for Econometrica, Journal of Mathematical Economics, Review of Economic Studies og Scandinavian Journal of Economics; medlem af programudvalget for ESEM 91. Christian Groth: Referee for Scandinavian Journal of Economics. Jan Gunnarsson: Referee for Scandinavian Journal of Management Science. Erik Gørtz: Medlem af redaktionsråd og referee for Scandinavian Journal of Economics. Christian Hjorth-Andersen: Redaktionsmedlem for Journal of Consumer Policy; referee for samme og for European Journal of Political Economy samt Journal of Industrial Economics. Hans Jørgen Jacobsen: Referee for Scandinavian Journal of Economics og Games and Economic Behavior. Katarina Juselius: Referee for Journal of International Economics, European Economic Review, Journal of Applied Econometrics og Scandinavian Journal of Economics. Hans Keiding: Associate editor for Journal of Mathematical Economics og Social Choice and Welfare. Niels Kærgård: I redaktionen for Økonomi og Politik. Klavs Lindenberg: Redaktør af Miljøøkonomi i Norden; medlem af redaktionen, European Environment. Søren Bo Nielsen: Referee for Journal of Economic Dynamics and Control, European Economic Review, Scandinavian Economic Journal, European Journal of Political Economy, Journal of International Money and Finance og Journal of Macroeconomics. Lars Haagen Pedersen: Referee for Scandinavian Journal of Economics. Christian Schultz: Referee for Canadian Journal of Economics, European Journal of Political Economy og Scandinavian Journal of Economics. Troels Østergaard Sørensen: Referee for European Economic Review. Torben Tranæs: Referee for

Journal of Economic Theory. Karl Vind: Referee for Journal of Economic Theory, Journal of Mathematical Economics, Naval Research Logistics, Management Science, Econometrica og Mathematics of Operations Research; rådgiver for National Science Foundation. Hans Aage: Medlem af editorial board for Economics of Planning; referee for Journal of Comparative Economics og Cooperation and Conflict.

Gæster ved instituttet:

Følgende gæster har opholdt sig ved instituttet i mere end en måned: Daur Barghandzia (Abkhazian State University, Sukumi), finansieret ved et kulturelt udvekslingsstipendium; professor Roman Frydman (New York University), finansieret ved egne midler; Associate Professor Lucia Tomaszewicz (Łódź University), finansieret ved et kulturelt udvekslingsstipendium; og Ph.D.-studerende Panayotis Pavlopoulos (University of Athens), finansieret ved SPES-program fra EEC.

Instituttet har endvidere haft kortere besøg af følgende udenlandske gæster: Professor Ariel Rubinstein (Tel Aviv University), Professor Shlomo Weber (York University, Ontario), Professor Shmuel Zamir (The Hebrew University, Jerusalem), Professor Wynne Godley (Kings College, Cambridge University), Associate Professor Rosemary Thorp (University of Oxford), Professor Frederick van der Ploeg (Tilburg University), Associate Professor Steven Sheffrin (University of California/Davis), Professor Karl Göran Måler (Handelshögskolan i Stockholm), Professor Philip Mirowski (Notre Dame University), Professor Tony Lancaster (Brown University, Rhode Island), Professor Xavier Vives (Universitat Autònoma de Barcelona), Professor Michael Faure (Leiden University), Professor Stephen Wheatcroft (University of Melbourne), Professor Arye L. Hillman (Bar-Ilan University), Professor Joan Esteban (Universitat Autònoma de Barcelona), Professor Elzbieta Kawecka-Wyrzykowska (Warsaw School of Economics), Professor Sajal Lahiri (University of Essex), Professor Jean J. Gabszewicz (CORE, Université Catholique de Louvain), Professor Timo Teräsvirta (Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet), Professor Abhinay Muthoo (University of Bristol), Professor Joaquim Silvestre (University of California/Davis), Professor Jean Paul Benassy (CEPREMAP, Paris), Professor Huw Dixon (University of York), Professor Niels Gottfries (Stockholms Universitet), Professor Torben Andersen (Aarhus Universitet), Professor Steinar Holden (Universitetet i Oslo), Professor Jan Rose Sørensen (Aarhus Universitet), Alfred Reifman (U.S. Embassy, Copenhagen), Professor Athar Hussain (London School of Economics), Professor Arthur van Soest (Tilburg University), Professor Clive Granger (University of California/San Diego), Professor Kenneth Wallis (University of Warwick).

Gæsteforelæsninger, kongresforedrag mv.:

Jens Bonke: Fremlagt papir ved European Society for Population Economics (ESPE) i Pisa; foredrag på MAPP-forskningskonferencer i Æbeltoft og Grenå, Ligestillingsrådets ligestillingskonference på Linköpings Universitet, og på Danmarks Lærerhøjskole. Birgit Grodal: Gæsteforelæsninger ved Universitá Autónoma, Barcelona, DELTA, Paris, CORE, Louvain-la Neuve, og universiteterne i Wien, Stockholm og Århus; foredrag ved European Econometric Society's møde i Cambridge; workshop-foredrag i Bonn. Erik Gørtz: Forelæsninger på Nordiske Møder for konkurrencemyndighederne (i Rønne og i Island); 8 foredrag forskellige steder i Danmark. Ingrid Henriksen: Præsenteret papir ved Mødet for Økonomiske Historikere på Sandbjerg Slot. Katarina Juselius: Gæsteforelæsninger ved London Business School, Helsingfors Universitet, Svenska Handelshögskolan i Helsingfors, Australian National University i Canberra (2 måneders forskningsbesøg) og University of New England i Armidale; workshopforedrag i Oxford, Berlin, Sydney og Port Douglas; arrangeret workshops i Uppsala og Helsingør; forelagt paper ved Econometric Society's møde i Cambridge; symposium-foredrag i Sydney, Port Douglas og Göteborg. Niels Buus Kristensen: Præsenteret papir ved European Association of Labour Economists' konference i Madrid. Niels Kærgård: Foredrag på Dansk Økonometrikermøde på Sandbjerg Slot, konference for økonomiske historikere på Sandbjerg Slot og European Historical Economics Society's møde i Rungsted; symposium-foredrag i København og London. Henrik Lando: Indlæg på Econometric Society's møde i Cambridge. Jørgen Birk Mortensen: Foredrag og gæsteforelæsninger ved årsmøde for baltiske økonomer i Litauen, Roskilde Universitetscenter, Handelshøjskolen i København, Danmarks tekniske Højskole, Annual Meeting of the European Association of Law and Economics og Dansk energiøkonomisk Selskab. Søren Bo Nielsen: Foredrag på IEA-konference om »Open Economy Macroeconomics«, Wien, Second CEPR International Macroeconomics Programme Meeting, Madrid, Third Nordic Workshop on Tax Policy in Small Open Economies, Uppsala, Norges Handelshøyskole, Bergen og Århus Universitet. Lars Haagen Pedersen: Fremlagt papirer på Econometric Society European Meeting (sammen med Peter Stephensen) og 6th Annual Meeting of European Economic Association. Gunnar Persson: Gæsteprofessor ved Göteborgs Universitet i foråret 1991; gæsteforelæsning ved Universidad Carlos III de Madrid og London School of Economics. Christian Schultz: Gæsteforelæsning på Université Catholique de Louvain; holdt foredrag/fremlagt papir ved EEA Annual Congress, Cambridge, Econometric Society European Meeting, Cambridge, og Workshop on the Labour Market, Imperfect Competition and Unemployment, København. Birgitte Sloth: Fremlagt 2 pa-

pirer på Econometric Society's kongres i Cambridge. Troels Østergaard Sørensen: Foredrag på AELE Third Annual Conference, El Escorial. Niels Thygesen: Forelæsninger og foredrag ved konferencer i Bombay, Rom, Paris, Saarbrücken, Amsterdam, Bruxelles, Firenze, Wien, Berlin, Lissabon, Gilleleje, Milano, Bretton Woods, London og Maastricht; tilrettelagt et to-ugers modul ved forskerkursus ved Institut für Weltwirtschaft, Kiel. Torben Tranæs: Gæsteforelæsning ved Tel Aviv University; forelagt papir på international konference i Firenze og Cambridge. Anders Ølgaard: Konferenceindlæg ved de baltiske økonomiske institutters møde i Litauen. Hans Aage: Gæsteforelæsninger ved universiteterne i Ålborg, Odense, Roskilde og Esbjerg, samt ved Journalisthøjskolen; kongresforedrag på NATO Economics Colloquium: The Soviet Economy, Utrikesdepartementets konference om Baltikum, Stockholm, Folketingets konference om Sovjetunionen, Conference on Privatization, St. Andrews, og konference om institutionel økonomi, København; leder af The Soviet-Danish Economics Workshop 1991 (sessioner i Moskva og København).

Afholdte konferencer:

I 1991 blev der afholdt 3 internationale konferencer arrangeret af institutmedarbejdere: First Analytical Economic History/Historical Economics Conference, 19.-21.7, Rungstedgård (Gunnar Persson); Soviet-Danish Economics Workshop, 1.-6.9, Økonomisk Institut (Hans Aage); og Workshop »The Labour Market, Imperfect Competition, and Unemployment«, 22.-23.11, Økonomisk Institut (Hans Jørgen Jacobsen, Lars Haagen Pedersen, Christian Schultz, Troels Østergaard Sørensen).

Rejser i øvrigt:

Peter Brixen: Studieophold ved University of Warwick, England. Ulrika Enemark: Studieophold ved McMaster University, Canada (til 21.6.91). Carsten Krabbe Nielsen: Studieophold ved Stanford University. Gunnar Persson: Studieophold i Paris, november-december 1991. Birgitte Sloth: En måneds ophold ved State University of New York in Stony Brook, juli 1991. Torben Tranæs: Studieophold ved Tel Aviv University, april-juli. Karl Vind: Studieophold i Berkeley, Californien. Thorbjørn Waagstein: Orlov i forbindelse med arbejde på dansk udviklingsprojekt i Nicaragua. Hans Aage: Arrangør af studierejse til Prag for 14 studerende.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 66.

Professorer: Ellen Andersen, Sven Danø, Hector Estrup, Birgit Grodal, Erik Gørtz, Christian Hjorth-Andersen, Hans Keiding, Niels Thygesen, Karl Vind, Anders Ølgaard.

Forskningsprofessor: Lars Tyge Nielsen.

Lektorer: Karsten Albæk, Anders Borglin, Jørgen Peter Christensen, Jørgen Estrup, Christian Groth, Jan Gunnarsson, Yash Pal Gupta, Frank Hansen, Ingrid Henriksen, Hans Jørgen Jacobsen, Katarina Juselius, Niels Kærgård, Klavs Lindeneg, Jørgen Birk Mortensen, Axel Mossin, Peter Erling Nielsen, Søren Bo Nielsen, Gunnar Persson, Christian Schultz, Peter Birch Sørensen, Troels Østergaard Sørensen, Finn Tarp, Thorbjørn Waagstein, Hans Aage.

Adjunkter: Henning Bach, Finn Tarp.

Seniorstipendiater: Hans Jørgen Jacobsen, Niels Buus Kristensen, Henrik Lando, Lars Haagen Pedersen.

Kandidatstipendiater: Peter Brixen, Jørgen Elkjær, Eskil Heinesen, Ebbe Hendon, Henrik Lando, Carsten Krabbe Nielsen, Lise Nielsen, Michael Osterwald-Lenum, Birgitte Sloth, Peter Stephensen, Bent Sørensen, Torben Tranæs, Sven Wunder.

Forskningsstipendiater: Jens Bonke, Flemming Christensen, Ulrika Enemark, Eskil Heinesen, Jens Leth Hougaard, Lasse Møller, Poul Martin Rasmussen.

Introduktionsstipendiater: Kim Abildgren, Peter Birk, Henrik Hansen, Jens Leth Hougaard, Poul Martin Rasmussen.

TAP: Antal årsværk: 14.

Edda Andersen, Aase Andersen, Henning Asmussen, Anne Lise Bagge, Karin Eriksson, Jette Florin, Anne-Marie Köhl Hansen, Hanne Hansen, Rigmor Lundgaard, Else Marie Pedersen, Lene Petersen, Vibeke Ring, Bjarne Skarin, Pia Lund Vestergaard.

Ph.D.-afhandlinger:

Afhandlingens opbevaringssted angivet i parentes efter titlen.

Christensen, Flemming: Topics in Cooperative Game Theory (Økonomisk Institut).

Pedersen, Lars Haagen: Intertemporal Optimization and Investment (Økonomisk Institut).

Sverrisson, Sverrir: The Economic Interdependence between the Industrial and the Developing Countries – the Channels of Transmission (Økonomisk Institut).

Sørensen, Bent Ejlf: Four Essays on Econometric Estimation of Economic and Financial Models (Økonomisk Institut).

Specialer:

Abildgren, Kim P., Nørskov, Anders: Konstruktion til en input-output tabel for 1934 samt illustration af dens anvendelsesmuligheder til analyse af dansk økonomisk historie.

Ahrenkiel, Thomas, Jensen, Karsten: International monetær koordination i et tripolært system – herunder eksterne aspekter af en Økonomisk og Monetær Union i Europa.

Albrechtsen, Karin: Byfornyelse – målsætningen og dens omsætning til virkelighed.

Andersen, Britt B., Andersen, Ole Andreas: Fusions- og finansieringsteoretiske aspekter ved de store pengeinstitutfusioner.

Andersen, Michael: Styring af finansiel risiko i en stor dansk virksomhed.

Andersen, Suzanne H.: Den Permanente Reform – 45 år med socialistisk økonomi. Polens økonomi og reformer.

Anker, Birgitte: Arbejdsløshed som følge af imperfekt konkurrence på varemarkeder.

Asmussen, Dan: Penge – Oprindelse og udstedelse. Stat eller marked?

Bach, Kim: Den landsdækkende omnibusavis' situation med udgangspunkt i Berlingske Tidende.

Balsby, Morten: KFX-aktieindekset.

Barslev, Kaare: Konsekvenserne af det indre marked for livsforsikrings- og pensionsopsparingsvirksomhed – herunder effekterne for realrenteafgiftsloven og værdipapirmarkedene.

Berg, Anna-Karin: Økonomistyring i den offentlige sektor.

Bernstein, Helle, Olsen, Eva Kirstine O.: Det ubalancerede Danmark.

Bertelsen, Michael H.: Dynamisk prisfastsættelse af fastforrentede fordringer.

Biltoft-Jensen, Peter: Finanspolitisk koordination i føderale stater – belyst ved det amerikanske system: Relevans for Europa?

Bindseil, Dorthe: Individuel aflønning i den statslige sektor.

Birk, Hans Okkels: Udledning af nyttefunktionen med hensyn til sundhedsydelser.

Boelskov, Johanne: Den afrikanske stat og den økonomiske krise.

Bonø, Niels: Økonomisk og regnskabsmæssig profit belyst med danske data.

Botn, Ole: Skattetænkning.

Bredholt, Jan Nicolai: Inflationsstabilisering og gæld i Latinamerika.

Bundgaard, Lisbeth, Kristensen, Anne Grenaa: En analyse af segregationsprocessen.

Bülöw, Søren: Sovjetunionens økonomi under oprustning og krig fra begyndelsen af 1930'erne til 1945.

Bøgh, Charlotte: Udvikling af et europæisk centralbanksystem.

Christensen, Henrik L.: Årsager til ændring af ejerboligens kapitalværdi.

Christensen, Jan Seidelin, Foersom, Torsten: Produktion af og handelen med dagligvarer i Danmark i 1980'erne.

Christensen, Lars J.: Markedsprocessen i neøstrigsk teori.

Christensen, Søren T.: De statslige administrative budgetreformer – virkninger på institutionernes budgetadfærd.

Christiansen, Poul F.: Personsskatteprocenten, grundskyldspromillen og daginstitutionstakstens påvirk-

- ning af og sammenhæng med enfamiliehuspriserne i hovedstadsområdet.
- Christiansen, Steen B.: Danske pengeinstitutters rentefastsættelse i 80'erne.
- Clausen, Elisabeth: Løndannelse og arbejdsløshed i insider-outsider-teorien.
- Dahl, Cecilie Britta: Analyse af de skandinaviske landes valutasystemer – og strategier siden 1979 – herunder credibility aspektet.
- Darmer, Michael: Løndannelse og fagforeninger i Danmark.
- Davids, Morten: Dynamisk investeringsteori og mængderestriktioner.
- Delroy, Michael: Præferencestruktur, funktionsform og arbejdsudbud.
- Eghøj, Peter: Likviditetsstyring – Teori & praksis.
- Escherich, Kim: Aktivitetsvurderingsmodeller – Herunder en vurdering af mulighederne i de s.k. neurale netværk.
- Falk-Rønne, Arne J. B.: Stordriftsfordele i den kommunale serviceproduktion.
- Fellows-Jensen, W. T.: Velfærd og den offentlige sektor – en økonomisk-politisk vurdering af den eksisterende velfærdsmodel og alternativerne til den.
- Fey, Bjarne: Økonomisk psykologi – et konkurrerende forskningsprogram til den neoklassiske tradition?
- Finlay, Erik Allan: Forbrugets Indvirkning På Konjunkturterne.
- Fischer, Michael Seidel: Opsparing og skattepolitiske opsparringsincitamenter.
- Frederiksen, Folke Friis, Jessen, Jakob: Erhvervsobligationer: Analyse af mulighederne for udbygning af et børsnoteret marked i Danmark.
- Freilev, Liselotte: Efficiensvurdering af danske hospitaler. Problemer med og løsningsforslag til forbedring af efficiens på danske hospitaler.
- Frijs-Madsen, Jarl Kåre: Betydningen af skandinavisk integration i EF – i lyset af realiseringen af det indre marked og planerne om økonomisk og monetær union.
- Gamborg, Agnete: Investeringsfunktioner: Teori og empiri.
- Gersing, Ellen Agnete: Virksomhedsstruktur, ejerforhold og finansiering under ufuldstændige kontrakter.
- Gregersen, Henrik Lind: Robust regression.
- Grønberg, Pavel E.: Målzoner for valutakurser og renteforskelle: Nye teorier og danske data. – En kritisk gennemgang af en simpel målzonemodel.
- Gulløv, Ole: Den mandlige overdødelighed og civilstandsstrukturen.
- Hach, Pernille I.: Arbejde af samme værdi. I relation til ligeløn mellem mænd og kvinder.
- Hansen, Anna K. Bille: Det Kgl. Teater. – Et kultur-økonomisk studie.
- Hansen, Henrik: Maksimum likelihood kointegrationsanalyse af den danske løndannelse.
- Hansen, Ingrid Lisbeth G., Mohr, Kirsten Else: Miljøregulering i internationalt perspektiv.
- Hansen, Marianne Libak, Simonsen, Jens Jacob: Usikkerhed og virksomhedsteori.
- Hansen, Morten Helge: Fattigdom og strukturtilpasning.
- Hansen, Poul Geert: Begrundelser for Færøernes tilgang til EF's markeder for fiskeprodukter.
- Hendon, Birgitte Eg, Kjeldsholm, Vibeke T.: Velfærdsgevinster ved koordinering af økonomisk politik i en europæisk økonomisk monetær union?
- Henriksen, Hans Størk: Yen-kursens bevægelser i 1980'erne. Årsager og virkninger.
- Hjertholm, Peter: An Analysis of Sub-Saharan Africa's External Debt.
- Holsegård-Rasmussen, A.: Børnepasning i samfundsøkonomisk belysning 1799-1965.
- Huus, Inger: Institutionelle investorers porteføljevalg.
- Hye-Knudsen, Mette: Familiedannelsen i Kenya, Lesotho, Sri Lanka og Indonesien særlig med henblik på identifikation af kønspræferencer.
- Hye-Knudsen, Peter: International Kapitalbeskatning. Skatters påvirkning af direkte investeringer, og er formelbeskatning en mulighed i EF?
- Hørberg, Mads: Ledelse af virksomhedens værdi – Strategiske overvejelser og metode.
- Høyrup, Claus Diken: Internationalisering i pengeinstitutsektoren.
- Jacobsen, Jens Henrik: Det nuværende EMS.
- Jacobsen, Sander: Intern dynamik og empirisk analyse i børsmarkeder – og mulige disponeringsmæssige implikationer for potentielle agenter.
- Jensen, Allan Hjort: Effektivitet på aktiemarkedet.
- Jensen, Lone Schøtt: Betydningen af kredittationering – analyseret v.h.a. modellen Mona.
- Jensen, Otto Carl J.: En komparativ analyse af studieaktivitet ved polit- og oecon-uddannelserne med udgangspunkt i en beskrivelse af uddannelsessektorens opbygning og funktionsmåde, særlig med henblik på de længerevarende videregående uddannelser.
- Jensen, Søren: Koordinering af økonomisk aktivitet – i og mellem virksomheder.
- Jensen, Thomas Peter: Strukturudviklingen på Det Danske Kreditgivningsmarked.
- Jespersen, Lene L. B.: Fiscal implications of EMU – a case for coordination?
- Johannessen, Søren: Sveriges relationer til EF – Betydningen af medlemskab for Sveriges konkurrenceevne og muligheder for at føre stabiliseringspolitik.
- Johannsen, Berit: Aspekter af offentlig gæld med udgangspunkt i neoklassiske optimeringsmodeller.
- Johansen, Brian: Den kommunale købsmomsordning – aspekter og en empirisk vurdering.
- Jørgensen Claus: Teoretisk og empirisk belysning af danske børsnoterede selskabers dividendepolitik.

- Jørgensen, Tanja D.: Tilsynsfunktionen på miljøområdet.
- Jørgensen, Torsten H.: Sammenhæng mellem aktiemarkeder internationalt: Forsøg på måling af integrations- og interdependensgraden.
- Kam, Erik Enevold: Konsekvenser for dansk fødevarereindustri som følge af reduktioner af forskellige former for støtte til landbruget (Uruguay-Runden).
- Kampmann, Nina M: Skatte- og udgiftspolitikens virkning på løndannelsen.
- Kjær, Olaf Valentin: Det finansielle systems rolle i tredje verdens lande.
- Knudsen, Per Ravnkilde: Nogle aspekter af udviklingen i fertiliteten og samlivsforhold i Danmark 1901-90.
- Knuthsen, Teis: Aktieoptioner på Københavns Fondsbørs.
- Kragh, Michael Henrik: Aspekter af EMS-samarbejdet: Har EMS fungeret som disinflationsinstrument eller som et kooperativt chokabsorberende arrangement?
- Kristensen, Hanne B.: Analyse af dansk industris strukturelle konkurrenceevneproblemer – specielt fokuseret på eksportsammensætning og FoU-ind-sats – på baggrund af nogle teoretiske overvejelser om eksportstrukturens og forsknings- og udviklingsindsatsens betydning for eksport.
- Krog-Meyer, Nanna: En analyse af prisdannelsen på metaller.
- Kruse, Lars: Modeller til prisfastsættelse af internationale aktiver.
- Kure, Jarl Albeck: Tvangsauktioner – og deraf afledt finansiell ustabilitet.
- Laghaei, Shahn: Integration af flygtninge på det danske arbejdsmarked.
- Langager, Klaus H.: Fagforeninger og finansiering af dagpenge.
- Larsen, Søren Erik W.: Innovation og virksomhedsstørrelse i medicinalindustrien.
- Larsen, Søren H.: Mulighederne for at gennemføre handelspolitik under imperfekt konkurrence.
- Levy, Daniel Zadoch: Socialpolitik i to skandinaviske velfærdsstater. En komparativ analyse af nyere socialpolitik i Danmark og Sverige.
- Lind, Kim Martin: Analyse af dansk svinproduktion.
- Lindsby, Lone: Det internationale handelssystem og bilaterale aftaler.
- Lumholt, Hanne: Muligheder for et dansk erhvervsobligationsmarked.
- Madsen, Mads Rimmen: Teknologi og U-lande – om teknologipolitiske problemstillinger i strategierne for udvikling af u-lande.
- Marcussen, Michala, Vestergaard, Frida: Kapitalindkomstbeskatning i EF – Kræver opnåelsen af de forventede efficiensgevinster ved Det Indre Marked en harmonisering eller koordinering af kapitalindkomstbeskatningen i EF?
- Mathiasen, Bo S.: Industriens markedskoncentration i Brasilien. Med baggrund i statens industripolitik fra 1975-90, herunder effekten på den uformelle industrisektor.
- Meyer, Jesper: Bankers kapitalstruktur: Teori og regulering.
- Moestrup, Anna Sophia: Statens rolle i udviklingsprocessen – med Taiwan og Sydkorea som eksempel.
- Mortensen, Niels Peter: Internationale SPILL-OVER Effekter Af Ekspansiv Finanspolitik. En indgangsvinkel til vurdering af finanspolitisk koordinering i en økonomisk monetær union.
- Møller-Jørgensen, M.: Økonomiske konsekvenser af Den Amerikanske Borgerkrig.
- Nielsen, Flemming Quist: Optimale valutaområder og regionerne i EF.
- Nielsen, Helle Lund: Vandmiljøplanen – En analyse af anvendte og alternative styringsmidler ved regulering af landbrugets kvælstofudledninger.
- Nielsen, Jakob Grane: The application of public economics to the process of European monetary integration.
- Nielsen, Lilse Marie: Den danske finansielle sektors konkurrencestilling i det indre marked.
- Nielsen, Svend Erik K.: Spill-over processer som unionsdannende mekanisme.
- Nord, Peter: Danske bankers internationale konkurrencesituation.
- Nüchel, Jens: Velfærdsvirkninger af EF's landbrugsordning – En belysning af prisstøttens virkninger med særlig vægt på kvoteordninger og direkte indkomststøtte.
- Olsen, Jens Due: Structural Reforms and the Latin American Debt Crisis.
- Pedersen, Bo Wesley: Strategi og Investering - en vurdering af den danske fødevarereindustri's fremtidige strategier og investeringer.
- Pedersen, Kirsten P.: Effekter af en pensionsreform.
- Pedersen, Mette Saaby: Kreditrationering Eksemplificeret ved Regulering af Realkreditlångivning.
- Pedersen, Niels: Lokaliseringsmodellers placering i beslutningsprocessen.
- Pedersen, Torben Mark: Business cycles and growth in a closed and open economy. Theory and evidence.
- Petersen, Carsten: Porteføljevalg i tre momenter – herunder en diskussion af optionsinstrumentet.
- Petersen, Henrik Louis: Konkurrence i Danmark – en teoretisk vurdering af den danske konkurrencelovgivning.
- Petersen, Niels Henrik: Taxation of International Capital Income. A brief survey of the tax systems in the EEC and the United States.
- Poulsen, Bjørn: Offentlig dagpasning i Danmark.
- Poulsen, Helle Winnie: Livsformernes indflydelse på industristrukturen – en belysning af befolkningens incitamentsstruktur som et nødvendigt udgangspunkt for industripolitikken.

- Poulsen, Søren: Strategiske entry barrierer.
- Praetorius, Henrik: En sammenligning af det danske og tyske sundhedssystem.
- Pristed, Morten: Afvikling af landbrugsstøtteordninger – New Zealands erfaringer.
- Randløv, Flemming R.: Den funktionelle arbejdsdeling mellem stat, marked og civilsfære i Danmark.
- Rasmussen, Dorothy: Stordriftsfordele i pengeinstitutsektoren.
- Rasmussen, Peter Bjørn: Psykologiske forklaringer på køb af mærkevarer ... og virksomheders heraf udledte positionering blandt markedssegmenter.
- Rasmussen, Steen Chr.: Flytninger og arbejdsmarkedstilknytning – en undersøgelse af flytteforholdene omkring København.
- Riemenschneider, T.: Rock'n'roll i Danmark – en kulturøkonomisk redegørelse.
- Riis, Asbjørn, Schmidt, Ole: Valutakurspolitik i Afrika Syd for Sahara.
- Rostrup-Nielsen, P.: Udviklingen mod en Økonomisk og Monetær Union i EF med særlig henblik på konsekvenserne for de danske pengeinstitutter.
- Schönmann, Steen: En metodologisk gennemgang af den britiske skole inden for økonometrien samt en anvendelse af denne skoles metoder på estimation af eksportpriselasticiteter for udvalgte varegrupper.
- Shalmi, Martin Ben: International Politisk Koordination.
- Skødt, Birgit: Prissystemet og dets funktion i socialistiske økonomier.
- Springborg, Morten: Efficient Capital Markets and the Performance of Stock Brokers Analysts.
- Steuch, Henric N.E.H.: Institutionelle investorer brug af futures og options til hedging af en investeringsportefølje, bl.a. set i lyset af skattelevgivningen på området.
- Stølen, Anders Terje: Verdensbanken og strukturtilpasningsprogrammerne i Østeuropa.
- Svane, Christian Iver: Boligsubsidier – efficiens contra redistribution.
- Sørensen, Jens Fæster: Beskatning af multinationale selskaber.
- Sørensen, Martin H.: Opsparing, betalingsbalance og udlandsgældsætning i en lille åben økonomi. Med særligt henblik på den offentlige sektors betydning.
- Teisen, Steen: Ledelsesadfærd i kinesiske statsejede virksomheder.
- Thomsen, Christian: Udviklingsbistand: Rationaler og effektivitet.
- Timmermann, Allan G.: Stock Market Efficiency. Theory and econometric tests with an application to the Danish stock market.
- Topp, Jacob Peter: Ufuldstændige markeder og virksomheder.
- Vedso, Michael: Bogmarkedet i Danmark.
- Vejlø, Jakob: Valutakurs- og rentesammenhænge i EMS – målzoneteorien resultater og empiriske forhold.
- Vonsild, Gitte: Skal forsikringsselskaberne udvikle sig hen mod finansielle koncerner? En analyse med henblik på Nordlyset forsikring A/S.
- Wieth-Knudsen, Peter: Strategier og ligevægte i gentagne spil.
- Yde, Anne Vester: Økonomisk teori og valg af pensionssystem.
- Øhman, Steen: Optimal Valutasammensætning af statens udenlandske Gæld.
- Aabye, Mette: En analyse af velfærdskonsekvenserne ved realiseringen af en Økonomisk og Monetær Union (ØMU). – Specielt med henblik på koordinering af den økonomiske politik.

Publikationer:

- Aage, Hans: Privatization and Democratization. Romanian Economic Observer November-December 1990, s. 78-89, Bukarest 1991.
- : Popular Attitudes and Perestroyka. Soviet Studies Vol. 43, January, No. 1, s. 3-25, Glasgow 1991.
- : The Baltic Republics. Discussion Papers from Institute of Economics 91-08, s. 30, København 1991.
- : Convergence of Preferences, Proposals and Prospects. Discussion Papers from Institute of Economics 91-09, s. 27, København 1991.
- : Hvorfor svulmer Weichselfloden? i: EVA's årsrapport '91: Det rene svineri, EVA, s. 71-76, København 1991.
- : Demokrati og marked i Østeuropa. Økonomisk Bulletin 16-17, maj, s. 25-29, København 1991.
- : Markedsøkonomi og vækstmuligheder i Sovjetunionen. Fremtidsorientering 2, maj, s. 15-18, København 1991.
- : Det sovjetiske arbejdsmarked (boganmeldelse). Økonomisk Debatt 2, s. 164-66, Stockholm 1991.
- : Økonomisk uafhængighed for Estland, Letland og Litauen. Vindue mod Øst 16, s. 3-6, Esbjerg 1991.
- : Privatization and Democratization in Eastern Europe and the Soviet Union. Paper presented at the Conference on International Privatization, St. Andrews, 12-14 September 1991. Institutpublikation 1991, 34 s.
- : Book Review (The Economic System and Income Distribution in Yugoslavia by H. Flakiurski). Journal of Comparative Economics Vol. 15, No. 3, september, s. 522-23, New York 1991.
- Albæk, Karsten, Madsen, Erik Strøjer: Er der Branchespecifikke Lønforskelle. i: Symposium i Anvendt Statistik, Karsten Vest Nielsen (red.), s. 187-201, København 1991.
- Andersen, Ellen: Det er svært at spå – også om fortiden. i: Model og Virkelighed, Jesper Jespersen (red.), s. 74-77, København 1991.

- : Modeludviklingen i Danmark. i: Model og Virkelighed, Jesper Jespersen (red.), s. 25-29, København 1991.
- : Danish Experience with Macroeconometric Models. The Scandinavian Journal of Economics Vol. 93, No.2, s. 315-22, Oxford 1991.
- : Danish Experience with Macroeconometric Models. i: New Approaches to Empirical Macroeconomics, Svend Hylleberg og Martin Paldam, s. 187-94, Oxford 1991.
- Bonke, Jens: Distribution of Economic Resources – Implications of Including the Household Production. Discussion Papers from Institute of Economics 91-10, s. 24, København 1991.
- : Husholdningsarbejde og Kønsarbejdsdeling. i: Kvinder og Kommuner i Norden – Rapport fra en konference, AKF, Retsvidenskabeligt Institut B, KU, Samkvind, s. 229-39, København 1991.
- : Øget Ligestilling i Husholdningsarbejdet. Samfundskonomen 2, s. 15-19, København 1991.
- Borglin, Anders: Notes on the Theory of Markets: Using Spot Markets for Goods and Bond Markets to Achieve Equilibrium. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 32, s. 23, København 1991.
- Christensen, Jørgen Peter: Mellem Historie og Økonomi. Nationaløkonomisk Tidsskrift Bind 129, nr. 3, s. 329-38, København 1991.
- Elkjær, Jørgen Ravn: Jens Marcus-Møller: "Det er ganske vist! – Kritisk analyse af Nordisk Fjer". Økonomi og Politik Vol. 64, nr.3, s. 62-65, København 1991.
- : The entrepreneur in economic theory. An example of the development and influence of a concept. History of European Ideas Vol.13, No.6, s. 805-815, Great Britain 1991.
- Estrup, Hector: En kritik af falsifikationsteoriens logik. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 185, s. 36, København 1991.
- : Nogle Grundtræk af den Økonomiske Teoris Udvikling. København 1991, 270 s.
- Grodal, Birgit: Comment on L.H. Summers, "The Scientific Illusion in Empirical Macroeconomics". The Scandinavian Journal of Economics Vol. 93, No. 2, s. 154-59, Oxford 1991.
- : Forskningsrådene og forskeruddannelserne. Uddannelse 4, s. 261-67, København 1991.
- : Nyt Smøringsmiddel til Nordisk Forsknings samarbejde. Samfundsforskning 4, s. 9-10, København 1991.
- Groth, Christian: Udviklingen i nyklassisk makroteori. Nationaløkonomisk Tidsskrift Bind 129, nr. 3, s. 352-71, København 1991.
- : Noter til makroøkonomi 1 for matematik-økonomer. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 28, s. 120, København 1991.
- : Noter til Økonomisk Vækst, Bind 2, 2. udg. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 27, s. 246, København 1991.
- Gørtz, Erik: Overskudsdeling eller løn? Set fra en virksomheds og de ansattes synspunkt. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 181, s. 37, København 1991.
- Hansen, Frank: The Moyal Product and Spectral Theory for a Class of Infinite Dimensional Matrices. RIMS, Kyoto University 26, s. 885-933, Kyoto 1990.
- Heinesen, Eskil: Konjunkturbarometre som regime-indikatorer. i: Symposium i Anvendt Statistik 1991, Karsten Vest Nielsen (red.), s. 61-94, København 1991.
- Henriksen, Ingrid: Kvinderne og den offentlige sektor. i: Kvinder og Kommuner i Norden – Rapport fra en konference, AKF, Retsvidenskabeligt Institut B, KU, Samkvind, AKF, Retsvidenskabeligt Institut B, KU, Samkvind, s. 185-202, København 1991.
- Hjorth-Andersen, Chr.: Quality Indicators – In Theory and In Fact. European Economic Review 35, s. 1491-1505, Amsterdam 1991.
- : Teaterøkonomi. København 1991, 176 s.
- Jacobsen, Hans Jørgen, Schultz, Christian: Undominated wage rates in a unionized overlapping generations economy. European Economic Review 35, s. 1255-1275, Amsterdam 1991.
- , Schultz, Christian: On Price Discrimination by Rationing. Discussion Papers from Institute of Economics 91-19, s. 35, København 1991.
- , Schultz, Christian: Decreasing Unemployment Increases Welfare. Discussion Papers from Institute of Economics 91-12, s. 8, København 1991.
- , Schultz, Christian: On the Effectiveness of Economic Policy when Competition is Imperfect and Expectations are Rational. Discussion Papers from Institute of Economics 91-16, s. 23, København 1991.
- Juselius, Katarina: On the Design of Experiments when Data are Collected by Passive Observation. i: A Spectrum of Statistical Thought. Essays in Statistical Theory, Economics and Population Genetics in Honour of Johan Fellman, Skrifter utgivna vid Svenska Handelshögskolan, Helsingfors. Nr. 46. Eds.: G. Rosenqvist, K. Juselius, K. Nordström, J. Palmgren, s. 85-111, Helsinki 1991.
- : Long-run Relations in Australian Monetary Data. Discussion Papers from Institute of Economics 91-18, s. 35, København 1991.
- : Domestic and Foreign Effects on Prices in an Open Economy. Discussion Papers from Institute of Economics 91-05, s. 32, København 1991.
- : On the Duality between Long Run Relations and Common Trends in an Empirical Analysis of Aggregate Money Holdings. Discussion Papers

- from Institute of Economics 91-15, s. 35, København 1991.
- : Comment on E.E. Leamer, "A Bayesian Perspective on Inference from Macroeconomic Data". The Scandinavian Journal of Economics Vol. 93, No. 2, s. 125-30, Cambridge, UK 1991.
 - : Long-run relations in a well-defined statistical model for the data generating process. Cointegration analysis of the PPP and the UIP relations for Denmark and Germany. i: *Econometric Decision Models. New Methods of Modeling and Applications*, J. Gruber (ed.), s. 336-57, Berlin-Heidelberg 1991.
 - Kærgård, Niels: The Industrial Development of Denmark 1840-1914. The Journal of European Economic History Vol.19, No. 2, s. 271-91, Rom 1991.
 - : Økonomisk vækst – en økonometrisk analyse af Danmark 1870- 1981. København 1991, 641 s.
 - : The Danish Growth Model CLEO and the Stability of the Economy. *Economic Modelling* Vol.8, No. 2, s. 175-86, London 1991.
 - : Lønninger, priser og profit i Danmark 1903-1970. i: *Symposium i Anvendt Statistik 1991*, Karsten Vest Nielsen (red.), s. 165-85, København 1991.
 - Lindeneg, Klavs: The Nordic Journal of Environmental Economics 91. *Nordic Journal of Environmental Economics* 2, s. 3, København 1991.
 - : Instruments in Environmental Policy. *Nordic Journal of Environmental Economics* 1, s. 4-6, København 1990.
 - : Economic Instruments in Environmental Policy in the Nordic Countries. *Nordic Journal of Environmental Economics* 1, s. 7-8, København 1990.
 - , Kohl, Bjarne: Nye prioriteringsmetoder i miljøadministrationen. København 1991, 82 s.
 - : Prioriteringsmetoder på (arbejds-)miljøområdet – en oversigt. i: *Konsekvensanalyser på arbejdsmiljø- og miljøområdet*, Nordisk Ministerråd, s. 9-19, København 1991.
 - Mossin, Axel: Fra Rationelle Forventninger til Common-Sense Forventninger. *Økonomi og Politik* 4, 64. Årg., s. 30-34, København 1991.
 - Nielsen, Bo Søren, Jensen, Svend-Erik Hougaard: Public Pensions and Changing Demographics in a Small Open Economy. Working Paper fra Institut for Nationaløkonomi, Handelshøjskolen i København 9-91, s. 20, København 1991.
 - Nielsen, Peter Erling: Realkreditlen ved en skillevej. *Finans & Samfund* 5, s. 28-32, København 1991.
 - : Dansk pengepolitik siden 1969, 11.udg. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 118, s. 43, København 1991.
 - : Dansk og tysk rente. *Finans/Invest* 4, s. 4-6, Århus 1991.
 - : Dansk pengepolitik siden 1969, 12. udg. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 118, s. 45, København 1991.
 - : Kunderne vinder næste runde. *Finans & Samfund* 11, s. 6-8, København 1991.
 - Nielsen, Søren Bo: Current-account effects of a devaluation in an optimizing model with capital accumulation. *Journal of Economic Dynamics and Control* 15, s. 569-88, Amsterdam 1991.
 - : A note on the Sustainability of Primary Budget Deficits. Discussion Papers from Institute of Economics 91-03, s. 12, København 1991.
 - , Søndergaard, Jørgen: Macroeconomic Policy and the External Constraint: The Danish Experience. i: *External Constraints on Macroeconomic Policy: The European Experience*, G. Alogoskoufis, L. Papademos and R. Portes (eds.), s. 342-71, Cambridge 1991.
 - , Jensen, Svend-Erik Hougaard: Population Aging; Public Pensions and the Macroeconomy: A Technical Note. Working Paper fra Institut for Nationaløkonomi, Handelshøjskolen i København 8-91, s. 17, København 1991.
 - , Jensen, Svend-Erik Hougaard: Demografiske forskydninger, det offentlige pensionssystem og makroøkonomien. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 3, s. 288-302, København 1991.
 - , Sørensen, Peter Birch: Capital Taxation, Housing Investment and Intergenerational Redistribution in an Open Economy. Working Paper fra Institut for Nationaløkonomi, Handelshøjskolen i København 17-91, s. 53, København 1991.
 - , Sørensen, Peter Birch: Capital Taxation, Housing Investment and Wealth Accumulation in a Small Open Economy. Working Paper fra Institut for Nationaløkonomi, Handelshøjskolen i København 16-91, s. 34, København 1991.
 - , Weischer, Michael: Farefuld Sejld i Nordatlanten: Udlandsgæld og Overfiskning Tvinger Færøerne til Økonomisk Omstilling. *Finans & Samfund* 11, s. 19-21, København 1991.
 - : Den Lille, Åbne Økonomi: Betalingsbalance og Udlandsgæld. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 187, s. 33, København 1991.
 - , Sørensen, Peter Birch: Capital Income Taxation in a Growing Open Economy. *European Economic Review* 34, s. 174-92, Amsterdam 1991.
 - Pedersen, Lars Haagen: Intertemporal Optimization and Investment. Rød Memoserie, Økonomisk Institut 21, s. 225, København 1991.
 - : Folkepension, arbejdsmarkedspension og levestandarden blandt pensionister. *Samkvinds Skriftserie* 3-4, s. 62-83, København 1990.
 - , Stephensen, Peter Ø.: A Decentralized Ramsey Growth Model with a Monopoly Union. Discussion Papers from Institute of Economics 91-06, s. 48, København 1991.
 - Persson, Karl Gunnar: Was Feudalism Inevitable? *Scandinavian Economic History Review* 1, s. 68-76, Lund 1991.

- : The Never Ending Controversy: Agrarian and Industrial Productivity Growth in Britain 1750-1860. Discussion Papers from Institute of Economics 91-04, s. 22, København 1991.
- : Labour Productivity in Medieval Agriculture: Tuscany and the Low Countries. i: Land, Labour and Livestock: Historical Studies in Agricultural Productivity, B.M.S. Campbell & M. Overton (eds.), s. 124-43, Manchester 1991.
- Schultz, Christian, Driffill, John: Renegotiation in Repeated Cournot-Duopoly. Discussion Papers from Institute of Economics 91-13, s. 23, København 1991.
- : Imperfekt konkurrence og arbejdsløshed. Nationaløkonomisk Tidsskrift Bind 129, s. 372-85, København 1991.
- Sørensen, Troels Østergaard: Dynamisk Analyse. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 31, s. 17, København 1991.
- : Labor Supply and the Equilibrium Rate of Unemployment. Discussion Papers from Institute of Economics 91-20, s. 18, København 1991.
- : Fagforeninger og løndannelse: En introduktion. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 186, s. 24, København 1991.
- Tarp, Finn: U-landenes behov for fødevarebistand i 1990'erne. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 183, s. 22, København 1991.
- : Behovet for fødevarebistand i 1990'erne. Den Ny Verden 3, s. 124-36, København 1991.
- Thygesen, Niels: Monetary Management in a Monetary Union. European Economic Review Vol. 35, No. 2/3, s. 474-83, Amsterdam 1991.
- Tranæs, Torben: Toward a Theory of Path Perfection - Anticipated Behavior in Games of Perfect Information. Discussion Papers from Institute of Economics 90-22, s. 27, København 1990.
- : Common Agency and Decision Making - A Note on Existence. Discussion Papers from Institute of Economics 91-23, s. 10, København 1991.
- : Målrettet Fleksibilitet - kommentarer til debatten om arbejdsmarkedets strukturproblemer. Blå Memoserie, Økonomisk Institut 180, s. 19, København 1991.
- : Uddannelse er først og fremmest for unge. Uddannelse 2, 24. årg., s. 132-36, København 1991.
- , Hendon, Ebbe: Sequential Bargaining in a Market with One Seller and Two Different Buyers. Games and Economic Behavior Vol. 3, s. 453-66, New York 1991.
- Wunder, Sven: Kaffelandet Colombia. Kontakt (Mellemfolkeligt Samvirke) April, s. 24-27, København 1991.
- Ølgaard, Anders: Hvad jeg skrev, det skrev Anne Lise og Else (Bibliografi). Blå Memoserie, Økonomisk Institut 184, s. 40, København 1991.
- : Mætning på boligmarkedet - og konsekvenserne. i:

Aabenraa Andelsboligforening 1941-1991, Aabenraa Andelsboligforening, s. 42-44, Aabenraa 1991.

- : ØMU, den økonomiske politik og institutionerne. Økonomi og Politik 2, 64. årg., s. 4-14, København 1991.

Anders Ølgaard

Statistisk Institut

Forskningsvirksomhed:

Forskningen på Statistisk Institut finder sted indenfor områderne teoretisk statistik og demografi og deres anvendelser. Institutet udgiver hvert år en beretning, der udførligt beskriver de samlede aktiviteter. De videnskabelige medarbejderes forskningsvirksomhed kan kort sammenfattes således:

Erling B. Andersen har i 1991 foreløbigt afsluttet arbejdet med diagnostics for kategoriserede data. En artikel publiceres i Journal of the Royal Statistical Society, Series B i 1992. Han har arbejdet med udviklingen af CATANA, version 2.0, der vil blive frigivet i 1992. Dataindsamlingen er afsluttet for projektet om de sociale omstændigheder ved en karriere som professionel fodboldspiller. Den statistiske bearbejdning finder sted i 1992. Anden udgave af monografien om statistisk analyse af kategoriserede data udkom i oktober 1991. Kortlægningsprojektet om samfundsvidenskabelig idrætsforskning er færdiggjort og afrapporteret.

Medlem af Idrættens Forskningsråd og Fællesrådet for Idrættuddannelserne ved Københavns Universitet.

Lisbeth F. la Cour har arbejdet videre med sit projekt omkring konstruktion og analyse af vægtede monetære aggregater på danske data. Ud fra et ønske om en vægtning af pengemængde-komponenterne på basis af deres likviditetsgrad opstilles Divisia pengemængde indeks, hvor vægtene er udledt ud fra et mikroøkonomisk fundament med penge opfattet som et varigt forbrugsgode. Indsatsen har i 1991 været koncentreret om den økonometriske anvendelse af de alternative monetære aggregater for Danmark. Dette har resulteret i en foreløbig relation for den langsigtede pengeefterspørgsel i Danmark. To arbejdspapirer er i denne forbindelse blevet udarbejdet og begge har været præsenteret på nordiske workshops i kointegrationsanalyse.

Hans Oluf Hansen har arbejdet med udvikling af software til analyse, fremskrivning og mikrosimulation af befolkningsprocesser samt til implementering af demografiske relationsdatabaser og udtræk herfra er videreført i 1991.

I forbindelse hermed er gennemført detaljerede analyser bl.a. af studietidsforbruget ved polit- og oe-

con-uddannelserne, samt af familiedannelse blandt danske kvinder født efter 1930 (1901).

Han har deltaget i European Society for Population Economics' 5. årsmøde i Pisa, 6.-8. juni 1991, samt i et IUSSP Seminar (historisk demografi), Palma de Mallorca, 12.-15. juni 1991.

Der er udvist formidrende virksomhed gennem udarbejdelse og redigering af undervisningsmaterialer.

Niels-Erik Jensen har fortsat arbejdet med at anvende overgangsdigrammer til bestemmelse af ligevægtsfordelingen for en stokastisk kø- eller lagerproces. Løsningsmetoden er blevet anvendt overfor særlige kø- og lagerproblemer. Nogle resultater er publiceret i en løbende udgave af en lærebog, der påtænkes revideret i kommende år.

Vareudleveringerne fra HNG's lager af gasmålere i perioden 1984-89 vil blive søgt beskrevet af vareudleveringerne i samme periode af stikledninger, beskyttelsesrør og overgangsrør i en fler-dimensional transferfunktionsmodel. Projektet er under forberedelse.

Nils Kousgaard har hovedsagligt arbejdet med fremstillingen af undervisningsmaterialer. Der er udarbejdet et notesæt om anvendelsen af likelihoodfunktionen indenfor økonometri. Arbejdet med den lineære regressionsmodel har været koncentreret omkring resistente og robuste metoder samt kollinearitet, med henblik på en revision af lærebogen Anvendt Regressionsanalyse for Samfundsvidenskaberne.

Lærebogssystemet Statistik for Civiløkonomer er afsluttet med udgivelsen af en Case Samling i samarbejde med Gorm Gabrielsen (HHK) og Anders Milhøj (OU). Den indeholder 22 eksempler på den praktiske anvendelse af statistiske metoder indenfor markedsanalyse, finansiering, virksomhedsledelse og offentlig administration.

Poul Christian Matthiessen har videreført arbejdet med de metode- og estimationsmæssige problemer i forbindelse med udarbejdelse af fremskrivninger for udlændinge. Projektet udføres i nært samarbejde med Danmarks Statistik, som i december måned offentliggjorde den første fremskrivning.

Han har fortsat sin forskning af den demografiske aldring og dens konsekvenser. Denne forskning vil bl.a. give sig udtryk i en revision og ajourføring af to tidligere artikler.

Endelig har han deltaget som Danmarks repræsentant i »European Population Committee« (Strasbourg) og været discusant ved »European Population Conference« i Paris i forbindelse med sessionen om »East-West mortality Differentials«.

Jon Stene har på det nærmeste færdiganalyseret et større spørgeskemamateriale fra Kenya med henblik på at udvikle metoder til indsamling og analyse af statistiske data til vurdering af den socio-økonomiske betydning af elektrificering i landdistrikter i udviklingslande. Materialet er blevet indsamlet i samarbejde med DANIDA og Nordic Consulting Group. Desuden

har han arbejdet med udvikling af lærebogsmaterialer for to nye andendelskurser med anvendelser af programpakken SAS.

Han har været President for Nordisk Region af Biometric Society, associate editor for tidsskriftet »Biometrics«, arrangeret et to-dages »Mathematical Genetics Meeting« og deltaget i et møde i International Organization for Standardization i Paris.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 7.

Professorer: Erling B. Andersen, Poul Christian Matthiessen.

Docent: Jon Stene.

Lektorer: Hans Oluf Hansen, Niels-Erik Jensen, Nils Kousgaard.

Kandidatstipendiat: Lisbeth Funding la Cour.

TAP: Antal årsværk: 2½.

Sekretærer: Mirtha Cereceda, Mette Jahn Haagen- sen, Lis Olsen.

Publikationer:

Andersen, Erling B.: Measures, Models and Graphical Displays in the Analysis of Cross-Classified Data. Comments on paper by Leo A. Goldman. Journal of the American Statistical Association Vol 86, no.416, s. 2, USA 1991.

→ Longitudinal studies for discrete data based on latent structure models. i: Problems and Methods in Longitudinal Research, Stability and Change, D. Magnusson, L.R. Bergman, G. Rudinger, B. Torestad, s. 15, Cambridge 1991.

Brentved, Jan, Burligame, Scott, Michelsen, Jesper: Vejledning i SAS-Programmering på IBM9370-anlægget ved Center for anvendt Datalogi. København 1991, 122 s.

Kousgaard, Nils, Gabrielsen, Gorm, Milhøj, Anders: Case samling til statistik for civiløkonomer. København 1991, 174 s.

→ Anvendelsen af likelihood funktionen indenfor økonometri. , s. 61, København 1991.

Matthiessen, Poul Christian: Befolkningsudviklingen i 1989. i: Befolkningens Bevægelser, Danmarks Statistik, s. 13-17, København 1991.

→ Conclusions of the Seminar on present demographic Trends and Lifestyles in Europe. i: Seminar on present demographic Trends and Lifestyles in Europe, Council of Europe, s. 415-421, Strasbourg 1991.

→ Indvandring – prognoseproblemer. Nordisk Statistisk Sekretariat. Tekniske Rapporter 53, s. 138-41, København 1991.

Stene, Jon, Klausen, Anne-Lise, Fich, Lisbet: Socio-economic baseline studies of rural electrification schemes in Kenya: Gichugu-area study (Danida-report). Institutpublikation 1991, 126 s.

- Poul Christian Matthiessen*

Antropologi, kultursociologi og sociologi

Institut for Antropologi

Forskningsvirksomhed:

Antropologiens udvikling går i retning af tilvejebringelse af almen kultur- og samfundsteori. Den teoretiske udvikling er dog stadig baseret på det etnografiske feltarbejde. Gennem detaljerede studier af konkrete samfund og kulturer bringes et enestående empirisk materiale til veje. Dette materiale giver grobund for komparativ samfundsanalyse og almen teoriudvikling i et globalt perspektiv. Instituttets medarbejdere har i 1991 været engageret i feltarbejder i det meste af verden, inklusive Danmark.

Instituttet er ved at udbygge fire prioriteringsområder, som hver især danner rammen om en særlig forskningsindsats. Det drejer sig om udviklingsantropologi, medicinsk antropologi, kulturel kompleksitet, samt kultur og kognition.

1. Udviklingsantropologi

1.1 Betelhandel og udvikling i Papua Ny Guinea (Steen Bergendorff).

1.2 Postkolonial modernisme og den traditionelle kontekst i Papua New Guinea (Michael Jacobsen).

1.3 Traditionel medicin i udvikling. Et pastoralt eksempel (maasai) (Nina Johnsen).

1.4 Returnmigration i Mexico

En undersøgelse af returnmigranter og den traditionelle cargueroinstitution hos tarasco-indianerne (Aage Jørgensen).

1.5 Schools for Ashéninka. Ideas of Development

Indførelse af skoler er undertiden set som middel i statslige bestræbelser på at nationalisere etniske minoriteter eller som midler til af-indianisering af indianske folk. Projektet viser, hvorledes ashéninka indianere i det centrale peruanske Amazonas bygger deres egne skoler og gør dem til reelle såvel som symbolske led i en strategi til at opnå kontrol med lokalområder og modstå kolonisering og nybyggerdominans. Skoler er tegn på civilisation, men ashéninkas forståelse og brug af skoler indebærer en ganske anderledes tolkning af »civilisation« end den vestlige (Hanne Veber).

1.6 Sammenbrud og genskabelse i Afrika

Etnografiske- og andre oplysninger fra Uganda samt

flere andre steder i Afrika (Kenya, Tanzania, Zaire mm.); målet er at nå en bedre forståelse for især de kulturelle dimensioner af den genskabelsesproces, der sker i skyggen af statssammenbrud flere steder i Afrika (Michael Whyte).

1.7 Identitetsmæssige konsekvenser af resettlement – Mahaweli-projektet i Sri Lanka (Birgitte Refslund Sørensen).

2. Medicinsk antropologi

2.1 Kommunikation og psykosocial omsorg – en etnografisk undersøgelse af sygeplejen på onkologisk afdeling

Undersøgelsen er baseret på feltarbejde på Herlev Sygehus; kommunikation og omsorg analyseres ud fra en semiotisk synsvinkel. Sygeplejerskernes tale og handlingen anskues som tegn, der henviser til noget andet (deres objekt) og repræsenterer tredje instans (interpretanten). Analysen centrerer sig særligt om tre temaer: »Tid og travlhed som en meningsgivende praksis« – »Den besværlige patient« og »Den kulturelle fortælling om den rigtige død« (Helle Ploug Hansen).

2.2 Medicinsk pluralisme. En antropologisk undersøgelse blandt lægfolk

Projektet bygger på et allerede eksisterende datamateriale vedrørende sundhedskulturen i et vestjysk lokalsamfund. Det aktuelle projekt vil indeholde en teoretisk viderebearbejdning af følgende temaer: Interaktionen mellem sundhedssystemets forskellige sektorer; den professionelle opfattelse af sundhed versus den folkelige opfattelse af helse; problematisering af begrebet selvbehandling; afklaring af folkemedicin som teoretisk begreb eller kategori. Derudover vil projektet indeholde en analyse af lokalsamfundets placering i forhold til den ydre verden (Sussi Skov Jensen).

2.3 En medicinsk antropologisk undersøgelse af tre alternative behandlingssystemer i Danmark

Med udgangspunkt i en opfattelse af det danske sundhedssystem som et pluralistisk system belyses det zonerapeutiske, det biopatiske og det kinesologiske behandlingssystem m.h.t. den historiske udvikling af teorier og metoder; udbredelse, organisatoriske og uddannelsesmæssige forhold for behandlere i Danmark; kvalitative aspekter forbundet med at give og modtage behandling. Derudover søges en afklaring af påvirkning mellem disse og andre systemer af såvel alternativ som ortodoks karakter. Projektet omfatter både kvalitative og kvantitative data (Helle Birgitte Johansen).

2.4 Injections Practices in the Third World. A Case Study of Thailand (Anne Reeler).

2.5 *Behandling af alkoholmisbrugere efter Minnesota-modellen i Danmark*

I de senere år har Minnesota-modellen vundet indpas i den private del af det danske behandlingssystem for alkoholmisbrugere. Virkningerne ved behandlingen er meget omdiskuterede, og der er kun foretaget ganske få uvildige videnskabelige undersøgelser af dens resultater i udlandet og ingen i Danmark. Denne undersøgelse har til formål ud fra antropologiske metoder og teorier at kortlægge, beskrive og analysere Minnesota-modellen som behandlingstilbud i Danmark. Det er hensigten, at undersøgelsen skal kunne bidrage til en mere nuanceret forståelse af Minnesota-modelens behandlingsideologi og de menneskelige omkostninger og kvaliteter ved behandlingen (Vibeke Steffen).

2.6 *Samarbejdsprojekt: AIDS education and counselling in Lesotho*

Institut for Antropologi har indledt et samarbejde med AIDS Education Unit, Christian Council of Lesotho, vedr. AIDS oplysning og rådgivning. Formålet med samarbejdet er at skabe en relativt autonom kvalitativ forsknings-kapacitet på AEU, der vil gøre det lettere at udvikle ideer, meninger og erfaringer. I løbet af efteråret var AEUs forskningsansvarlige på studiebesøg hos os og i foråret besøgte en gruppe IA studerende Lesotho. Projektet fortsætter indtil 1993 og støttes af DANIDA (Michael Whyte).

2.7 *Lægemedler i udviklingslande*

Et af de mest slående eksempler på komplekse kulturelle processer er tilegnelsen af biomedicin, især dens farmaceutiske teknologi, i ikke-vestlige kulturer. Projektet fokuserer dels på sociale aspekter af lægemidlers diffundering i det lokale samfund: Politisk økonomi, institutioner og typer af terapeutiske relationer. Ligeledes undersøges kulturelle aspekter såsom lokale sygdoms- og kropsopfattelser, betydning af vestlige produkter og om fortolkningen af sundhed til en vare der kan købes (Susan Reynolds Whyte).

2.8 *Handikap og kultur*

Projektet undersøger hvordan personer med essentielle 'fejl' bliver defineret og omtalt i forskellige kulturer. I et forsøg på at sammenkæde diskurser om 'mangler' ved sociale sammenhænge og subjekterfaringer, gennemgås studier fra andre samfund og historisk materiale fra Europa. Begrebet 'disability' i vores egen kultur sammenlignes med opfattelser af anomalier, misdannelser og mangler i andre kulturer (Susan Reynolds Whyte).

3. *Kulturel kompleksitet*

3.1 Projekt vedrørende Cañar-regionen i Ecuador, som tager sigte på en analyse af fremherskende identi-

tetstypers komplekse karakter, og deres respektive placering og potentialer i ecuadoriansk politik. En generalisering af identitetsformerne forsøges generaliseret ved hjælp af stilbegrebet (Niels Fock).

3.2 En undersøgelse af kultur og identitet i det 'post-moderne' Island, baseret på etnografisk feltarbejde (Kirsten Hastrup).

3.3 Normkonflikter mellem muslimske indvandrere og danskere (Åke Norborg).

3.4 *Kulturel kompleksitet i historisk antropologisk belysning analyseret ved vestindisk materiale*

På baggrund af feltarbejde og arkivforskning undersøges, hvorledes en afro-caribisk befolkning siden 1600-tallet har inkorporeret afrikanske og europæiske kulturelle elementer inden for rammerne af deres sociale liv og dermed skabt basis for en kulturelt absorberende og geografisk åben »global« eller inklusiv kultur. Globalitetens implikationer for identitetsdannelse både i et lokalt vestindisk samfund og i vestindiske migrationsdestinationer i Nordamerika og Europa belyses, ligesom dens betydning for social og økonomisk udvikling udforskes (Karen Fog Olwig).

3.5 Projektet: Forholdet mellem peruanske storbymigranter og deres oprindelseslandsby: Kontinuitet og forandring, blev afsluttet den 15.9.1991. Projektets konklusion er, at storbymigranter og oprindelseslandsby indgår i en kompleks proces, hvor hjemmeboende og udeboende udgør to halvdele af et sammenhængende system. Den urbane og rurale verden kan således anskues som komplementære størrelser, der kun kan forstås i deres fulde sammenhæng gennem en analyse af såvel landsbybeboere som storbymigranter (Karsten Pærregaard).

3.6 Afhandlingen »Creating Gods« bygger på et materiale om afro-brasiliansk religion, indsamlet i Bahia og Sao Paulo i Brasilien. Afhandlingen behandler teoretiske spørgsmål vedrørende ritualer, trance, personopfattelse og kulturel identitet. Materialet danner desuden udgangspunkt for et arbejde om kulturel kompleksitet (Inger Sjørsløv).

3.7 Projektet »Varieties of the Refugee Experience: Studying Sri Lankan Tamils in Denmark and England« blev afsluttet i november måned (Ann-Belinda Steen).

3.8 Agent eller offer? Grønlandske diskurser om mandlig vold mod kvinder (Bo Wagner Sørensen).

3.9 Crossing Boundaries – Migration as cultural practice (Ninna Nyberg Sørensen).

4. Kultur og kognition

4.1 Projekt vedr. analogi-slutningers primordialitet

Det drejer sig om brugen af kulturelle modeller som basis for metaforer og dominerende symboler i tænkning, tale og handling. Ud fra et etnografisk materiale søges de kognitive kategoriseringsprocesser forstået gennem analogiens evne til at skabe eksemplariske prototyper, der er sammenlignelige eller parallelle med den aktuelle situation (Niels Fock).

4.2 Forholdet mellem social erfaring og antropologisk viden

En undersøgelse af erfaringsbegrebet i forhold til sprogliggjort viden med henblik på en belysning af antropologiens epistemologiske grundlag (Kirsten Hastrup).

4.3 The Position of Language and Cultures in the Yucatecan Landscape

Med baggrund i primært etnografisk materiale fra Mexico drejer projektet sig om forholdet mellem kultur, kategorisering og praksis. Der fokuseres på, hvordan kulturelle modeller med prototypiske effekter forholder sig til hændelser, handlinger og praksis, og hvordan lokal og akademisk kategorisering spiller sammen. Desuden undersøges de metodologiske epistemologiske konsekvenser af dette for det etnografiske feltarbejde og skabelsen af antropologisk viden (Peter Hervik).

5. Anden forskningsvirksomhed

5.1 Projektet »Før Columbus« sigter for det første på en systematisk redegørelse for grundene til, at det først var i den europæiske senmiddelalder, at rejseberetninger blev selvfølger for såvel pilgrimme til det hellige land som opdagelsesrejsende. For det andet sigter projektet på en systematisk undersøgelse af hvilke alternative medier og genrer, man har benyttet sig af i andre epoker eller traditioner (Michael Harbsmeier).

5.2 Fra arveffender til klanvenner. Integration mellem europæiske naboer: kulturel kompetance, klientelisme og fjendebilleder. Det italiensk-korsikanske eksempel

Projektets første del har omfattet materialeindsamling fra skriftlige kilder om bl.a. italiensk mafia og formelle (EF) integrationsprojekter mellem Italien og Frankrig (Anne Knudsen).

5.3 Det skjultes iscenesættelse: En undersøgelse af en sociokulturel institutions aktuelle rolle og betydning for et minoritetssamfunds kulturelle identitet i Guinea

Projektet er baseret på etnografisk feltarbejde hos to maerne i den guineanske regnskov. Arbejdet har hovedsagelig været religionsantropologisk orienteret. Etnografen har assisteret ved og indsamlet materiale fra det pågældende samfunds forskellige ofringsritua-

ler, der retter sig mod ånder i vand og bjerge, og ånder repræsenteret ved masker, samt forfædrene. Undersøgelsen har endvidere taget sigte på de såkaldte hemmelige selskaber i hvis regi de ovennævnte ofringsritualer udføres. Det indsamlede materiale vil bl.a. tjene til en vurdering af fetichbegrebets anvendelighed indenfor aktuel religionsantropologi (Christian Kordt Højbjerg).

5.4 Udveksling og social reproduktion

Arbejdet på projektet er blevet fortsat på grundlag af feltarbejde på Rossel Island, Papua New Guinea 1971-73, 1980 og 1989-90. Det vedrører social reproduktion, social ulighed og kulturelle betydningsstrukturer med fokus på gaveudveksling (John Liep).

5.5 Lyrens kulturhistorie

Projekt om lyrens historie i Mellemøsten mellem ca. 3.500 f.kr. og 500 f.kr. Arbejdet omfatter en gennemgang af mesopotamiske, syriske, palæstinensiske, anatolske og egyptiske lyretyper, en analyse af deres udvikling og anvendelse, og en diskussion af relationen mellem de forskellige typer (Åke Norborg).

5.6 Algiersk raï-musik – en national ungdomskultur uden grænser

Raï-musik beskriver elementer i det algierske samfund, som normalt er svære at udtrykke i arabisk-islamisk samfund – og i samfundsanalyser generelt. Et studium af raï og »raï-forbrugernes« socio-kulturelle univers menes at kunne formidle et væsentligt algiersk kulturprodukt, samt at kunne føre til en evaluering af de sociale og kulturelle ressourcer hos den algierske ungdom (Marc Schade-Poulsen).

5.7 Kvinder, Kødgrøder og Termitter.

En antropologisk analyse af ashéninka kvinders arbejde i peruansk Amazonas

Projektet analyserer ashéninka samfundets organisering af køn. Det er projektets hypotese, at ashéninka kvinderne gennem deres arbejde med produktion og tilberedning af føde skaber deres identitet og definerer deres position således, at deres strukturelle placering ved siden af mændene underbygges og virkeliggøres i praksis, mens deres mytisk-ideologiske placering som mændene underlegne modvirkes (Hanne Veber).

5.8 Lunyole-English ordbog

Projektet består først og fremmest i at producere ordbogen, der er baseret på feltmateriale fra 1968-71 samt nyt materiale indsamlet af lokale redaktører. En 2. udgave er blevet revideret i Uganda og er under edbehandling i Danmark. Ordbogen laves på Banyole-folks opfordring og projektet er samtidig en undersøgelse af et skriftsprogs tilblivelse (Michael Whyte).

5.9 Slægtskab og kulturelle processer i Valtellina

Projektet har til formål, gennem feltstudier af sociale, politiske og økonomiske relationer samt gennem studiet af slægtskabsforhold, ægteskabsmønstre og arve-regler i det nordlige Valtellina, at bidrage til forståelsen af kulturelle og politiske konflikter i området (Lisanne Wilken).

Undervisning:

Vedr. undervisningen skal det bemærkes, at de første bachelors efter den nye studieordning blev færdige i 1991. Samtlige er fortsat på kandidatuddannelsen. Seks studerende har været på ERASMUS-stipendier ved andre europæiske universiteter, mens to har været på internationaliseringsstipendier i USA.

Anden virksomhed:

Niels Fock er medlem af Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd. Kirsten Hastrup er institutbestyrer, medlem af SHF's evalueringsgruppe til evaluering af Humanistisk Forskningscenter, bedømmer på to doktordisputater og formand for European Association of Social Anthropologists. John Liep er formand for studienævnet ved Institut for Antropologi. Karen Fog Olwig er instituttets repræsentant i fakultetsstudienævnet og i SAMKVIND's bestyrelse, og medlem af bestyrelsen for Dansk Etnografisk Forening. Arrangør af foreningens årsmøde. Michael Whyte var institutbestyrer indtil 1. maj 1991 og medlem af Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd samt budget og forretningsudvalget indtil juli 1991; han er centerråds-medlem ved Center for Afrikastudier. Susan Reynolds Whyte er næstformand ved Rådet for U-landsforskning, medlem af Statens humanistiske Forskningsråd, forretningsudvalget ved Rusmiddelforskningsinitiativet og Kræftens Bekæmpelses psykosociale udvalg; hun er bestyrelsesmedlem ved Center for Udviklingsforskning, Københavns Universitet og Center for Kulturforskning ved Aarhus Universitet, samt Dansk Bilharziasis Laboratorium.

Udgiver- og redaktionsvirksomhed:

Instituttet udgiver en skriftrække, hvor bl.a. magisterafhandlinger gøres tilgængelige for en bredere kreds af læsere. Desuden lægger instituttet hus til redaktionen af tre antropologiske tidsskrifter (Tidsskriftet Antropologi, Jordens folk og FOLK). Nina Johnsen, Aage Jørgensen og Hanne Veber er medlemmer af redaktionen for Tidsskriftet Antropologi og Bo Wagner Sørensen har siddet i gæsteredaktionen.

Hanne Bang er med i Jordens Folks redaktion.

Kirsten Hastrup, Ida Nicolaisen og Susan Reynolds Whyte er redaktører af FOLK. Journal of the Danish Ethnographic Society.

Desuden er Kirsten Hastrup medlem af editorial board for Acta Borealia, Culture and History og Nordisk Sexologi. Susan Reynolds Whyte er redaktions-

medlem i Medical Anthropology Quarterly og Health Transition Review.

Gæsteforelæsninger samt deltagelse i konferencer, seminarer o.lign.:

Kirsten Hastrup: Deltagelse i konferencer (med indlæg): Den Kulturelle Overdrivelse (Holstebro), The Multiplicity of Writing in Anthropology (Oslo), Post-modernist Anthropology (Utrecht), Ambulant patientbehandling (København), Medicinsk filosofi og etik (København). Desuden gæsteforelæsninger i Prag og Oxford, samt deltagelse i forskerkurset: »Culture and Identity in Mexico«. Peter Hervik: 47th International Congress of Americanists (New Orleans); University of Chicago Department of Anthropology Centennial Alumni Conference, »The Transformation of Systems of Value« (Chicago); 90th Annual meeting of the American Anthropological Association (Chicago); formidlingsrejse til Mexico; medarrangør og forelæser ved Ph.D. Forskerkurset: »Culture and Identity in Mexico«. Michael Jacobsen: Deltagelse i to konferencer for Stillehavsspecialister, én i Victoria, Canada, arrangeret af ASAO og én i Lund: Workshop on the Global Anthropology of Oceania. Aage Jørgensen: Medarrangør og forelæser ved forskerkurset: »Culture and Identity in Mexico«. Anne Knudsen: Konferencedeltagelse med oplæg: Humanioradagene, Oslo (Oslo Universitet), Overlapping cultures and plural identity, Wien (The Austrian UNESCO Commission), Politisk Historie; den 22. nordiske konference om historisk metode, Island (Nordisk Råd), Dansk Identitet, Århus (Center for Kulturforskning), The multiplicity of writing in social anthropology, Oslo (Institut for Antropologi, Oslo Universitet), Murar. Den nye europeiske middelalder, Firenze, Italien (Nordisk Sommeruniversitet). John Liep: Deltagelse i to workshops: »Embodiment and sociality in Melanesia« (Manchester – discussant); »The global anthropology of Oceania« (Lund – paper). Åke Norborg: Afholdelse af en seminarrække om normkonflikter mellem muslimske indvandrere og danskere, deltagelse af antropologer og jurister. Karen Fog Olwig: Gæsteforelæsninger ved: Udviklingsstudier (Roskilde Universitetscenter), Dansk humanetologisk Forening (København), Dansk etnografisk Årsmøde – tema: »Kulturel kompleksitet«, Nordplans feltkursus (Lillehammer); konferencedeltagelse med oplæg: The Fifteenth Annual Conference of the Society for Caribbean Studies (Hoddesdon, England). Karsten Pærregaard: Deltagelse i 47th International Congress of Americanists (New Orleans). Marc Schade-Poulsen: Foredrag om »Algerian Raï-music«; deltagelse i Researcher training course on »The modernization of culture and the development of political discourse in the third world« (Sandbjerg). Inger Sjørlev: Foredrag ved Etnografisk Forenings årsmøde. Bo Wagner Sørensen: Deltagelse i Grønlandsseminaret i Narsaq, afholdt af

Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi. Hanne Veber: Gæsteforelæsning på SAMKVIND. Michael Whyte: Konferencedeltagelse med oplæg: The American Anthropological Association Annual Meeting (Chicago). Rejser: Lesotho for at bistå samarbejdsprojektet mellem AIDS Education Unit, Christian Council of Lesotho, og Institut for Antropologi; og Tanzania med henblik på evaluering af Dansk Røde Kors AIDS Education Programme i Kagera regionen. Susan Reynolds Whyte: American Anthropological Association Annual Meeting (discussant) (Chicago); medarrangør af International Conference on Social and Cultural Aspects of Pharmaceuticals (Zeist, Holland); forelæsninger ved Centre for Social and Cultural Anthropology (Katholieke Universiteit te Leuven), Dansk farmaceutisk Selskab (Sektion for Socialfarmaci), Dansk etnografisk Forenings Årsmøde, Center for Udvikling og Miljø (Oslo Universitet), First International Conference on Social and Cultural Aspects of Pharmaceuticals (Zeist, Holland) og Linkøping Universitet.

Stab:

Instituttets stab er i 1991 blevet udvidet med en lektor, idet Ida Nicolaisen pr. 1.10. 1991 er blevet overført fra Institut for Kultursociologi, som er under afvikling. Desuden har instituttet siden september 1991 haft Alan Burns, University of Florida, som 'Visiting Professor' via Fulbrightprogrammet. To lektorer er fratrådt i løbet af året, nemlig Peter Aaby og Jonathan Friedman.

VIP: Antal årsværk: 36.

Professor: Kirsten Hastrup.

Fulbright professor: Alan Burns.

Lektorer: Niels Fock, Jonathan Friedman, John Liep, Ida Nicolaisen, Åke Norborg, Michael Whyte, Susan Reynolds Whyte, Peter Aaby.

Forskerrekrut: Karen Fog Olwig.

Seniorstipendiater: Anne Knudsen, Inger Sjørlev.

Kandidatstipendiater: Peter Hervik, Sussi Friis Skov Jensen, Nina Johnsen, Ann-Belinda Steen, Lisanne Wilken.

Introduktionsstipendiat: Nina Johnsen.

Forskningsstipendiater med tilknytning til instituttet i 1991: Hanne Bang (RUF), Steen Bergendorff (RUF), Helle Ploug Hansen (Kræftens Bekæmpelse/SSVF), Michael Harbsmeier (Carlsbergfondet), Michael Jacobsen (RUF), Helle Birgitte Johannessen (SSF/SHF/SSVF), Aage Jørgensen (SHF/SSF), Christian Kordt Højbjerg (SHF), Stig Toft Madsen (SHF), Karsten Pærregaard (RUF/SHF), Anne Vibeke Reeler (RUF), Marc Schade-Poulsen (SHF), Vibeke Steffen (Rusmiddelforskningsinitiativ/SUM/Sygekassernes Helsefond), Birgitte Refslund Sørensen (RUF), Bo Wagner Sørensen (SSF), Ninna Nyberg Sørensen (RUF/SSF), Hanne Veber (Forskningspolitisk Råd/RUF).

Undervisningsassistenter: Hanne Bang, Inger Boesen, Ole Bruun, Ulla Ebbe-Petersen, Bente Hansen, Peter Henriques, Gitte Johansen, Karsten Pærregaard, Dorte Nyland Sørensen, Bror Westman.

TAP: Antal årsværk: 3.

Assistenter: Bente Jensen, Annelise Larsen.

Bibliotekar: Bente Schlamowitz.

Kontorelev: Morten Hellemose.

Studentermedhjælpere: (studienævnssekretær og studievejleder) Mette Kålund Jørgensen; (bibliotek) Ann Benwell, Anne Mette Svendsen; (kontor) Anne Winter.

Ph.D. afhandling:

Bülow, Dorte von: Gender Dynamics in Contract Farming: Women's Role in Smallholder Tea Production in Kericho District, Kenya.

Specialer:

Andersen, Kirsten: Kaldsarbejde og Magi. Beskrivelse af idealtypens metodiske funktion i Max Webers videnskab.

Bojlén, Eva H. Benedicte Rotwitt: Visio Dei. Om det usynliges Anatomi i Europæisk Middelalder.

Christensen, John Gulløv: Re-presentations of »The Satanic Verses«. An Anthropological analysis of symbols used in social context.

Christensen, Pia Haudrup og Lisbeth Ekström Rasmussen: Forandring i fælleskab.

Christiansen, Lene: Other Obligations – The Social and Cultural Construction of a Development Project.

Enghoff, Martin: Hyrderne og miljøet. Kulturøkologiske forhold i pastorale samfund i Østafrika.

Faurby, Connie: »Turkish delight« – kærlighed i Tyrkiet – antropologisk set.

Hasager, Ulla: Kulturel Identitet i Global Historisk Antropologisk Sammenhæng – mod en metode til studium af identitet.

Jöhncke, Steffen: Kap. 10-14 (147 sider) af afhandlingen »Træk af den mandlige prostitution«, som er skrevet i samarbejde med Anders Dahl og opgaven »Understanding Male Prostitution«, 87 sider (incl. litt. fortegnelse), skrevet i forbindelse med studieophold ved Sussex University, England 1989-90.

Kirknæs, Jesper: Økonomisk udvikling i Afrika og håndværk i Tanzania.

Linnemann, Lars: Subsistens og bæredygtighed i økosystemisk perspektiv – skovbrug i Himalaya – et eksempel.

Møllegaard, Birthe: Mellem Himmel og Jord – en analyse af islamisk helgendyrkelse.

Nielsen, Helle Vibeke: Cultural Identity among the Jamaican Maroons.

Olsen, Ann-Charlotte: Er det stadig skamfuldt at være skamløs i Andalusien?

Pedersen, Kennet: Nadvergæster. To bidrag til Tupi-nambá'ernes etnografiske historie og historiske etnografi.

Rasmussen, Lisbeth Ekström og Pia Haudrup Christensen: Forandring i fællesskab.

Salamon, Karen Lisa Goldschmidt: Mellem linjerne – et studium af etos og implicit kommunikation baseret på feltarbejde i et vestnorsk øsamfund.

Aagaard-Hansen, Jens: Leprosy and Kustan – Transcultural Communication of Leprosy in South India.

Publikationer:

Fock, Niels: Fisk i Klassifikationen! Om tings form og stil. Tidsskriftet Antropologi (tidl. Stofskifte) 21-22 "Ordentlige Ting", s. 45-54, København 1990.

→ The Topocentric Space: Canar Indian Conceptualization of the Landscape. Folk 33, s. 211-18, København 1991.

→ Efter Naturen. Omverden. Tidsskrift for Liv og Kultur 7, s. 32-33, København 1991.

→ Natur og Politik i Island 1400-1800: Opposition ved prof. Kirsten Hastrups forsvar for doktorgraden, den 14/12 1990 ved K.U. Tidsskriftet Antropologi 24, s. 117-124, København 1991.

Hansen, Helle Ploug: Kommunikation på forskellige niveauer. Tidsskrift for sygeplejeforskning 1, 1991.

→ En forskers hverdag. Sygeplejersken 11, s. , 1991.

Harbsmeier, Michael: Wilde Völkerkunde. Deutsche Entdeckungsreisende der frühen Neuzeit. i: Reisekultur. Von der Pilgerfahrt zum Modernen Tourismus, Herrmann Bausinger, Klaus Beyrer, Gottfried Korff (red), s. 91-100, München 1991.

→ Kadu und Maheine. Entdeckerfreundschaften in Deutschen Weltreisen um die Wende zum 19. Jahrhundert. i: Sehen und Beschreiben. Europäische Reisen im 18. und frühen 19. Jahrhundert (=Eutin Forschungen 1), Wolfgang Griep, s. 150-178, Eutin 1991.

Hastrup, Kirsten: Antropologiske studier af egen kultur. Norsk Antropologisk Tidsskrift 1, årg.2, s. 10-14, Oslo 1991.

→ Hidden Knowledge. Ethnologia Scandinavica, s. , Stockholm 1991.

→ Fremtidens antropologi. Tidsskriftet Antropologi Nr.24, s. 97-109, København 1991.

→ Island under Enevælden: En dobbelttydig historie. i: Nordatlantisk Kulturforskning, Jóan Pauli Joensen, s. 54-61, Tórshavn, Færøerne 1991.

→ Eating the Past. Some Notes on an Icelandic Food Ritual. FOLK Vol 33, s. 229-244, København 1991.

Hervik, Peter Bent: Truende Mission? – Nationale Fjendebilleder og kulturelle Trusler. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 113-122, København 1990.

Jacobsen, Michael: Ideology – Cohesion or Fragmentation?

A study of ideology- counter ideology formation in Papua New Guinea. Report to the Danish Council for the Humanities. Institutpublikation 1987, 41 s.

→ Fra en feltarbejders notesbog. Vildspor. Forum for Antropologisk Debat, nr.3 april. Institutpublikation 1988, 14 s.

→ Papua New Guinea. Et studie i national oplysning. Den Ny Verden No.4, 24.årgang, s. 13, København 1991.

Jensen, Sussi Friis Skov: "Den syge, den raske og...og den virkelig sunde". En medicinsk antropologisk undersøgelse af sundhedskulturen i et vestjysk lokalsamfund. Ringkøbing 1991, 151 s.

Johnsen, Nina: I Begyndelsen var Vandringen. Bibelske Inspirationer i Maasailand. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 20, København 1991.

→ Julian Basnes: En Verdenshistorie i 10 1/2 Kapitel. Boganmeldelse. Tidsskriftet Antropologi, nr.23. Institutpublikation 1991, 1 s.

Jørgensen, Aage: Fray Jacobo alias Broder Jakob. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 19-40, København 1991.

Knudsen, Anne: Der skal to til en klar identitet. Nordrevy 2, s. 9, Oslo 1991.

→ Politiske dannelser. Europa som politisk dannelse. Historie & Samtid 4, s. 8, København 1991.

→ Europa genbesøgt. Review-artikel. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 10, København 1991.

→ Mikronationalismens dannelseshistorie. i: Nationella Identiteter i Norden – ett fullbordat Projekt?, Anders Linde-Laursen & Jan Olof Nilsson, s. 20, Stockholm 1991.

→ Kærligheden til Døden. Nyt Forum for Kvindeforskning 2, s. 12, København 1991.

→ Die Klarheit des Tötens. Paradoxe Körper und die Doxa der Gesellschaft aus Anthropologischer Sicht. i: Paradoxien, Dissonanzen, Zusammenbrüche. Situationen offener Epistemologie, Hans Ulrich Gumbrecht & K. Ludwig Pfeiffer, s. 18, Frankfurt am Main 1991.

Liep, John: Great man, big man, chief: a triangulation of the Massim. i: Big men and great men. Personifications of power in Melanesia, Godelier, Maurice & Marilyn Strathern, s. 28-47, Cambridge & Paris 1991.

Norborg, Åke: Review of "Les Instrument de Musique du Rwanda: Etude Ethnomusicologique" by Jos Gansemans. Ethnomusicology vol.35, no.1, s. 2, Ann Arbor, Michigan, USA 1991.

Olwig, Karen Fog: Anmeldelse af Slave Women in Caribbean Society 1650-1838 af Barbara Bush. The Columbus Series of Caribbean Studies. London: James Currey, 1990, 190s. Nyt fra Historien Bind XL, nr.2, s. 241-242, Århus 1991.

→ Boganmeldelse af Richard Price: Alabi's World. Baltimore: The John Hopkins University Press,

- 1990, 444 s. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 210-211, København 1991.
- : Komme dit rige? Respektabel metodisme og afrocaribisk kulturel identitet. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 5-17, København 1991.
 - Sampson, Steven, Dau, Mary: Østeuropas Hvem Hvad Hvor. København 1990, 204 s.
 - : Rumænien: Hvem stjal revolutionen? Tiden 8/90, s. 10-7, 1990.
 - : Sigøjnere i Østeuropa: Fra kultur til politik. Svan-tevit: Tidsskrift for Slavistik's temanummer om minoriteterne i Østeuropa, 1990.
 - : Towards an anthropology of collaboration in Eastern Europe. Culture and History 8, s. 107-18, København 1990.
 - : Uformel økonomi i Polen. Kommentar til Andrzej Czynczyks artikel. Retfærd: Nordisk Juridisk Tidsskrift 13.årg., nr.4, s. 85-9, 1990.
 - : Iliescu har forenet oppositionen i Rumænien. Kronik i Information d. 16. juni 1990.
 - : Iliescu gav salami og vandt. Information d. 22. maj 1990.
 - : Iliescu popularitet giver Fronten sejr. Information d. 21. maj 1990.
 - : Det var kultur og moral der vandt i Østeuropa. Kronik i Information d. 9. jan. 1990.
 - : Rumænien bevarer sit særpræg...også efter revolutionen. Vindue mod Øst 3.årg., nr.11, jan. 1990, s. 22-5, Esbjerg 1990.
 - : Sort arbejde. Kronik i Fyns Stiftstidende d. 30. jan. 1990, Odense 1990.
 - : Informal economy, women and poverty. Kvinder og Penge: Samkvind Skriftserie 3-4 feb. 1990, s. 84-92, København 1990.
 - : Nationens Frelse - Rumænien: Fra Stalinisme til Antikommunisme. Vandkunsten 2/1990, s. 142-59, København 1990.
 - : Tror ikke, at jeg selv er prostitueret. Om prostituerede i Sovjet. Artikel i Information d. 6. april 1990, København 1990.
 - : De østeuropæiske "revolutioner": enden på Sovjetideologien? Grus 31, 11.årg., s. 9-22, København 1990.
 - : Fronterne i Rumænien: Striden mellem ungare og rumænere går langt tilbage. Berlingske Tidende d. 12. april 1990, København 1990.
 - : Summary Report: Ethnic Hungarians in Romania. Minority Rights in Europe: Policies and Practices in Southeast Europe. Danish Helsinki Committee, Minority Rights Group. April 1990, s. 7-8, København 1990.
 - : "Østeuropa" eller det østlige europa? Revolution og stabilitet øst for Elben. Tendens: Tidsskrift for Kultursociologi 2.årg., nr.1, maj 1990, s. 15-20, København 1990.
 - : Valget i Rumænien et opgør mellem 82 partier. Information d. 15. maj 1990.
 - : Rumæniens nye leder. Vindue mod Øst 3.årg., juni 1990, s. 26-7, Esbjerg 1990.
 - : Autonomi eller subversion: Rumæniens ungarske minoritet. Vindue mod Øst 3.årg., juni 1990, s. 27-9, Esbjerg 1990.
 - Schade-Poulsen, Marc: Algerian Raï-music - A National Youth Culture without Frontiers - Draft Report. Stencil. Institutpublikation 1991, 36 s.
 - : Pop og Kærlighed i Algeriet. Jordens Folk 1, s. 8, 1991.
 - Sjørnslev, Inger Grue: Communicating Objects. Towards a Theory of Exhibition Language. Folk Vol 33, s. 5-25, København 1991.
 - : Anmeldelse af "Spirits from the Margin" by Fernando Giobellina Brumana and Elda Gonzales Martinez. Uppsala Studies in cultural Anthropology 12, 1989. Institutpublikation 1991, s. 123-125.
 - Steffen, Vibeke: Pilotrapport vedrørende Behandling af alkoholmisbrugere efter Minnesota-modellen i Danmark - en antropologisk undersøgelse. Institutpublikation 1991, 22 s.
 - Sørensen, Bo Wagner: Folk Models of Wife-Beating in Nuuk, Greenland. FOLK, Journal of the Danish Ethnographic Society Vol 32, s. 93-115, København 1990.
 - : Vold mod kvinder i Grønland: Afstraffelse eller afmagt? Rapport från Grönlandsseminariet 1991, s. 81-88, Stockholm, Sverige. Stockh. Univ. 1991.
 - : Vold mod kvinder i Grønland: Lokale forklaringsmodeller. Samkvind's Skriftserie Nr.9, s. 19-41, København 1991.
 - : Sigende tavshed: Køn og etnicitet i Nuuk, Grønland. Tidsskriftet Antropologi Nr.24, s. 41-58, København 1991.
 - Sørensen, Ninna Nyberg: Westside Story 1991. Dansk Sociologi Nr.4/2.årg., dec., s. 108-117, København 1991.
 - : Crossing Boundaries - Migration & Gender in the Dominican Republic. i: Gender, Culture and Power in Developing Countries, Stølen, Kristianne, s. 222-238, Oslo, Norway 1991.
 - : Unpacking Gender in Development Research: Trends and Perspectives. i: Gender Culture and Power in Developing Countries, Stølen, Kristianne, s. 15-23, Oslo, Norway 1991.
 - : Endnu en ø i historien. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 195-202, København 1991.
 - : Når kvinder bevæger sig over grænser. i: Egne Rum. En Antologi om køn, skrift og rum, Lous, Eva & L.W.Pape (red), Århus 1991.
 - Veber, Hanne: Amazon-indiansk Politik: At tale når man ingen stemme har. Den Ny Verden 4, 24.årg., s. 9-27, København 1991.
 - : Hvordan Gud kom til Ashaninka: Adventistmissionen i peruansk Amazonas. Tidsskriftet Antropologi 23, s. 61-87, København 1991.
 - : Schools for Ashéninka. Ethno-Development in the

- making. Paper presented to the 47th International Congress of Americanists. New Orleans, July 7-11, 1991. Institutpublikation 1991, 12 s.
- Whyte, Michael A., Jepsen, Søren, Fimbo, Bennett: Evaluation of the Health Education and Social Support Project on the Prevention of HIV Transmission and AIDS. København 1991, 46 + 23 Annex s.
- Whyte, Susan Reynolds: Knowledge and power in Nyole divination. i: African Divination Systems: Ways of Knowing, Philip M. Peek (ed), s. 153-172, Bloomington 1991.
- : Medicines and self-help: The privatization of health care in eastern Uganda. i: Changing Uganda: The Dilemmas of Structural Adjustment and Revolutionary Change, Holger Bernt Hansen & Michael Twaddle (eds), s. 130-148, London 1991.
- , Kariuki, Priscilla: Malnutrition and gender relations in Western Kenya. Health Transition Review Vol 1, nr.2, s. 171-187, Canberra 1991.
- : Attitudes towards mental health problems in Tanzania. Acta Psychiatrica Scandinavica (Supplementum) No.364, vol 83, s. 59-76, København 1991.
- : Family experiences with mental health problems in Tanzania. A survey of treatment histories and social situations. Acta Psychiatrica Scandinavica (Supplementum) No.364, vol 83, s. 77-111, København 1991.
- , van der Geest, Sjaak: Reply to Filip de Boeck. Medical Anthropology Quarterly New Series, vol 5, no.2, s. 172-174, Washington D.C. 1991.
- , Schulinger, Fini, Kempinski, Ralph: Summary and conclusion of the baseline study. Acta Psychiatrica Scandinavica (Supplementum) No.364, vol 83, s. 130-132, København 1991.
- Wilken, Lisanne: Retten til at være køn. Nyt Forum for Kvindeforskning 3, s. 10, 1991.
- : Et helt nyt Europa? Tåstrup Teater 1991, 3 s.

Kirsten Hastrup

Institut for Kultursociologi

Historie:

Institut for Kultursociologi blev oprettet i 1967. I forbindelse med Undervisningsministeriets planer om at oprette en ny sociologuddannelse ved Københavns Universitet blev den kultursociologiske uddannelse lukket, og afviklingen af faget begyndte i 1988. I det forløbne år blev også Institut for Kultursociologi op-

løst, idet 4 lektorer blev overflyttet til h.h.v. Ny Sociologi (Allan Madsen og Charlotte Bloch), Antropologi (Ida Nicolaisen) og Idrætsuddannelsen (Søren Damkjær). Jonathan Schwartz og Lis Højgaard forestår den fortsatte afvikling af faget, hvorefter Jonathan Schwartz overflyttes til Antropologi pr. 1.1. 1993 og Lis Højgaard til Institut for Statskundskab pr. 1.6. 1993.

Forskningsvirksomhed:

Institutets forskningsvirksomhed har i det forløbne år omfattet følgende projekter:

Moderne verden, moderne Danmark: Æstetisering, selv-bekymring, livs-skaben, seksualisering og kønsspil

I moderne samfund tilbringer mennesker en stor del af deres fritid i »sociale rum«, som man ikke kendte i andre og tidligere kulturer. Som eksempler kan nævnes: Gader, tog, sportspladser, diskoteker, fjernsynsbesatte stuer, organisationer, subkulturer, konsultationsværelser og terapilokaler.

Projektet har til formål at undersøge de former for »socialt liv«, der udspringer af disse nye rum, de livsbetingelser der danner baggrund herfor, og de konsekvenser der følger heraf for individernes livsopfattelse og samfundets indretning.

Projektets empiriske del sigter specielt på danske forhold (Henning Bech).

Hverdagsliv og følelser

Med udgangspunkt i fænomenologiske studier af forskellige følelser i hverdagslivet søges den fænomenologiske struktur samt de værdier og normer, som strukturerer fortolkning af følelser kortlagt. Variabler i undersøgelsespopulationen er køn, alder og livsform (Charlotte Bloch).

Motion i lokalsamfundet

Projektet er en evaluering af en idrætslegeplads for børn og voksne i tilknytning til projektet Østerbro bevæger sig.

Projektet skal inspirere til videreudvikling af idrætslegepladser specielt og nye motionsaktiviteter og sundhedspædagogiske foranstaltninger generelt (Charlotte Bloch).

Organisationerne, aftalesystemet og omstilling på arbejdsmarkedet

Forskningsgruppen Arbejdsmarkedsorganisationernes Sociologi, FAOS, har siden 1989 været tilknyttet Institut for Kultursociologi med et projekt, der løber indtil 1993. Første del af projektet vedrører en sociologisk analyse af »De uformelle relationer i et forhandlingsystem«. Anden del er en historisk analyse af udviklingen i »Det offentlige aftalesystem 1900-1991«. Vi har som udgangspunkt for at forstå etableringen og udviklingen af det offentlige system udvidet denne del

af projektet med en analyse af aftalesystemet på det private arbejdsmarked. Dette arbejde vil blive publiceret i begyndelsen af 1992 under titlen »Den danske model«.

Projektets tredje del er en »Analyse af det danske organisations- og aftalesystem i en omstillingsperiode«.

I det kommende år skal vi følge og evaluere forsøgene med medarbejderindflydelse i en række kommuner under det såkaldte MAI-projekt. Projektets fjerde del drejer sig om »EFs indre marked og arbejdsmarkedets internationalisering«. I den forbindelse har vi arbejdet med en omfattende analyse af udviklingen af den sociale dimension (Jesper Due, Jørgen Steen Madsen, Carsten Strøby-Jensen, Henrik Vistisen, Lars Kjerulf Petersen).

Assimilations-/integrationstendenser i europæisk kulturpolitik

Det er projektets formål at belyse de assimilations-/integrationstendenser, der gør sig gældende i europæisk kulturpolitik. Projektet omfatter primært de vest-europæiske lande i EF. Analysen omfatter den nationale kulturpolitik i udvalgte medlemslande samt de fælleseuropæiske kulturbestræbelser i EF og Europa-rådet (Peter Duelund).

Nordisk regional kultur og europæisk integration

Projektet er et fælles nordisk forskningsprojekt med et tosidet formål: – Dels skal projektet belyse om de forventninger, der knytter sig til kulturen i nordiske regioner. Fremmer de kulturelle indsatser personlig identitet, social integration og kulturelt særpræg? Har de kulturelle indsatser den økonomiske betydning, som man forestiller sig?

Dels skal projektet belyse og vurdere hvilken kultur-rel betydning, som internationaliseringsprocessen og den europæiske integration har for de nordiske regioner (Peter Duelund).

Arbejdspladskultur og køn

I 1991 afsluttedes et projekt om arbejdspladskulturens betydning for de to køns karrieremuligheder med publikationen »Vil mænd lede?«. Problematikken videreføres i en undersøgelse af løndannelsesprocessen i 2-3 virksomheder m.h.p. at belyse lønforskelle mellem mænd og kvinder (Lis Højgaard).

Arbejdsliv – familieliv

En undersøgelse af det teoretiske grundlag for en analyse af sammenhængen mellem arbejdsliv og familieliv og dens betydning for de to køns livsbetingelse i h.h.v. familie og arbejde (Lis Højgaard).

De distriktspsykiatriske centre i København

En kvalitativ undersøgelse af to distriktspsykiatriske centre i Københavns Kommune, herunder deres orga-

nisatoriske indplacering i social- og sundhedsvæsenet samt deres samspil med distrikterne (Vibeke Klitgaard).

Arbejdet og teknikens socialhistorie

Projektet har til formål at give en fremstilling af knudepunkter i arbejdet og teknikens socialhistorie. Det første bind, publiceret i 1991, beskæftiger sig med perioden indtil den industrielle revolution. Projektet videreføres med henblik på at føre fremstillingen op til idag. Den analytiske intention i det samlede projekt er en sammentænkning af arbejds- og teknikbegrebets udvikling (Allan Madsen).

Fountain House – Et anderledes socialt og kulturelt rum

Der er tale om forskning og evaluering af et socialpsykiatrisk rehabiliteringsprojekt for sindslidende. Projektet er femårigt, og en afsluttende rapport, der analyserer forløb og resultater udfra en systemteoretisk og interaktionistisk synsvinkel, er under udgivelse. Projektet udføres i samarbejde med adjunkt Christian Horst, Danmarks Lærerhøjskole (Allan Madsen).

Kultur, symbol og magt

Analysen tager sit udgangspunkt i Punan Bah folkets opfattelse af et fænomen, de betegner etun, som de forstår som en uafhængig, overførbar kraft, der giver nogle samfundsmedlemmer særlig magt. Det påvises, hvorledes denne opfattelse udmøntes symbolsk såvel som konkret i Punan Bahs forholdene sig til politik og politikere og til den teknologiske udvikling de konfronteres med (Ida Nicolaisen).

Det multi-kulturelle Danmark

Projektet består i gennem en række kvalitative interviews med unge danskere og indvandrere at analysere hvorvidt der er ved at blive bygget en »bro« mellem dem. Således at der er ved at opstå en »blandingskultur« her i landet (Flemming Røgilds).

Balkan identiteter

Med udgangspunkt i Makedonien som region og nation udforskes forskellige udtryk for personlig og kollektiv identitet. Det overordnede tema for forskningsprojektet hedder »Balkan identiteter«, og forskningen inddrager erfaringer fra migranternes fællesskaber f.eks. i Toronto, Canada (Jonathan Schwartz).

Folkehøjskolen som kulturelle rum

Projektet handler om dansk identitet og fremstillinger af danskheden. Projektet bygger bl.a. på en video produktion fra 1991: »The Living Word: A Video Portrait and Self-Portrait of a Danish Folk Highschool«. Filmen er på 25 min. og finansieret af Dansk UNESCO Kommission. Erfaringer fra videofilmen reflekteres i nogle artikler, 1992 (Jonathan Schwartz).

Gæsteforelæsninger:

Henning Bech har forelæst i: Nordisk Ministerråd; WHO-konference (Hamburg); på Rutgers University (UA); Dansk Sociologforening; Kultursociologisk Forening; Dansk Forening for Klinisk Sexologi; Riksförbundet för sexuell likaberettigande (Stockholm); svenska socialstyrelse.

Charlotte Bloch har forelæst på: Det centrale Sportsforskningsinstitut og Centralinstitutet for fysisk Kultur, Moskva.

Jesper Due, Jørgen Steen Madsen, Carsten Strøby Jensen og Henrik Vistisen har forelæst på: CVS-Seminar (Center for Velfærdsstudier) på Aarhus Universitet og Roskilde Universitetscenter; EGOS: European Group for Organizational Studies, 10th EGOS Colloquium – »Societal Change between market and organization«, Wien; IIRA: International Industrial Relations Association, på 3th european regional congress, Bari og Napoli; Nordisk Ministerråd, Nordisk Arbejdslivspolitik, Oslo; European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions; i Danmarks Lærerforening, FTF, LO, Finanssektorens Arbejdsgiverforening og på Konference for nordiske sygeplejersker, Arbejdsministeriets chefseminar og efteruddannelseskurser, DJØF's arbejdsmarkedskonference, KEU: Det kommunale efteruddannelsesudvalg, Det kommunale Kartels hovedbestyrelseskonference, Teknikumingeniørernes Forbunds fremtidskonference, KL's personale- og lønpolitiske seminar samt Nordisk arbejdsløshedsforsikringsseminar under Nordisk Ministerråd.

Peter Duelund har forelæst på: Aarhus Universitet; Oslo Universitet; Nordisk Råds kulturudvalg; De nordiske hovedstæders kulturudvalg, Hässelby Slott; Norsk Biblioteksforening; Ravnsborg Kommune, Horslunde; Norsk Foreningen Norden, Oslo; Kungliga Svenska Musikaliska Akademien, Stockholm; De nordiske dataforeninger, Oslo; Odin Teatret, Holstebro; Udenrigsministeriet; Joensuu Universitet, Finland; De nordiske hovedstadsamter, Ballerup; Dansk Kunsthåndværkeres sammenslutning, København; Dansk Kunstnerråd, København; Odense Kommune, Odense; Helsingør Kommune, Helsingør.

Lis Højgaard har givet forelæsning på: European Feminist Research Conference: Women in changing Europe, august 1991, Ålborg og på NORAS konferencen Nye Kvinner – Nye Menn, Oslo, juni 1991.

Ida Nicolaisen har forelæst på: Folkeuniversitet; Institut for Antropologi.

Flemming Røgilds har deltaget i konferencen »Etnicitet i ungdomskulturen« på Sveriges »Indvandrarinstitut och Museum«, Botkyrka, Stockholm i juni 1991; »Storbyvisioner«, Institut for Organisation, Handelshøjskolen i oktober 1991.

Jonathan Schwartz: York University, Toronto, Canada: Februar 1991 »The Danish Folk Highschool as Alternative Educational Environment«; »Identity at a

Distance: The Macedonians of Toronto« 1991; på conference om: »Post Modern America« København d. 30-31. august 1991; Antropologisk Institut. Migrationsseminar, Anvendt antropologi seminar. Efteråret 1991; videopræsentation og diskussion: »The Living Word«. International Conference, Folkehøjskoleforeningen, Viborg, 18.8. 1991;

Rejser:

Charlotte Bloch: Studierejse til Det centrale Sportsforskningsinstitut og Centralinstitutet for fysisk Kultur, Moskva.

Peter Duelund: Studierejser til Prag, Bratislava, Madrid, Sevilla, Barcelona, Bruxelles, Amsterdam.

Ida Nicolaisen: 2 mdr.s forskningsophold i USA og mission til Nigeria 2 mdr. som konsulent for Verdensnaturfonden med henblik på etableringen af naturreseervat i Air-Ténéré.

Jonathan Schwartz: 2 mdr.s forskningsophold ved York University, Toronto, Canada.

Redaktionsvirksomhed:

Henning Bech: Medlem af Editorial Board for Journal of the History of Sexuality (University of Chicago-Press) samt medlem af Den svenske Socialstyrelses videnskabelige råd.

Charlotte Bloch: Bestyrelsesmedlem i Forlaget Sociologi.

Peter Duelund: Dansk repræsentant i de nordiske regerings arbejdsgruppe for kulturforskning.

Jørn Falk: Redaktør af Acta Sociologica.

Lis Højgaard: Medlem af bestyrelsen for Forlaget Sociologi.

Flemming Røgilds: Deltaget i redaktion af Dansk Sociologis Tema-nummer om Etnicitet, nr. 4, 1991.

Anden virksomhed:

Flemming Røgilds har deltaget i organiseringen af 3. Nordiske Ungdomskulturforskningskonference; afholdes i København januar 1992.

Jonathan Schwartz forestod i december arrangementet: En Samtale om Balkan-halvøen: Etnisk mosaik, Skakbræt, Krudttønde.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 19.

Lektorer: Cand.mag. Charlotte Bloch, Leif Christensen (Prorektor), Søren Damkjær, Lis Højgaard, Allan Madsen, Ida Nicolaisen (orlov 2 mdr.), Ph.D. Jonathan Schwartz.

Kandidatsstipendiat: Finn Stepputat.

Forskningsstipendiater: Henning Bech, Birte Bech-Jørgensen, Jesper Due, Peter Duelund, Carsten Strøby Jensen, Vibeke Klitgaard, Jørgen Steen Madsen, Lotte Bøggild Mortensen, Flemming Røgilds, Thor-kild Thorsen.

Eksterne lektorer: Beth Elverdam, Jørn Falk, Jean Fischer, Peter Wad.

Introduktionsstipendiat: Christel Stormhøj.

TAP: Antal årsværk: 3.

Diana Christensen, Laila Søe Rasmussen, Vinni Stefensen.

EFG-elev: Lene Biller.

Ph.D.afhandling:

Høgsbro, Kjeld: Sociale problemer og selvorganiseret selvhjælp.

Specialer (konferens):

Bottrup, Pernille: 'Det gode arbejde' – fremtidens arbejde?

Gregersen Ole: Kommunal kompetence i førtidspensionssager.

Haff, Jacob: Byens erotiske oaser – Sex mellem mænd på offentlige steder.

Jensen, Iben: Film, kultur, betydning.

Klausen, Susanne: Politisk kultur i Ungarn. Kontinuitet og forandring – Kulturelle transformationer.

Stormhøj, Christel: Når kønnet er senmoderne – Nærbilleder af fire mellemlagspubertetstpigens individualisationsprocesser i Danmark i 1988-89.

Speciale:

Markmann, Anne Mette: Racismeteorier og racisme i Danmark.

Publikationer:

Bech, Henning: Mandslængsel. Hankøn i moderne samfund. Varia. Skriftrække fra Center for Kvindeforskning 1, s. 83-97, København 1991.

– Postmoderne sex? Nordisk Sexologi Vol 9, no.3, s. 193-197, København 1991.

– Recht fertigen. Über die Einführung "homosexueller Ehen" in Dänemark. Zeitschrift für Sexualforschung Vol 4, no.3, s. 213-224, Stuttgart 1991.

– Når mænd cruiser: Om lystens og seksualitetens kulturgeografi. Stud.Med. Vol 54, no.65, s. 14-17, København 1991.

– Man International, I/S. Tidsskriftet Antropologi 24, s. 111-116, København 1991.

Bloch, Charlotte: I Lust och nod – om vardagsliv och känslor. Kvinnovetenskaplig Tidskrift 2, årg. 12, s. 12, 1991.

–, Damkjær, Søren: Idrætspsykologi i Sovjet. Puls 3, 2. årgang, s. 3, København 1991.

Duelund, Peter: Life Forms and new Technology. i: Danish Experiments – Social Constructions of Technology, Cronberg, Duelund m.fl., s. 16, København 1991.

– Dialogue Research – Theories and Methods. i: Danish Experiments – Social Constructions of Technology, Cronberg, Duelund m.fl., s. 18, København 1991.

– Enlightments and Telematics. i: Danish Experiments – Social Constructions of Technology, Cronberg, Duelund m.fl., s. 20, København 1991.

– Kan svensk musik och identitet överleva inom gemenskapen? i: Sverige, musiken och EF, Kungl. Musikaliska Akademien, s. 7, 1991.

– EF-samarbejdets kulturelle paradokser. Kulturrådet 3, s. 7, Stockholm 1991.

– Beboerhuse. i: Kulturliv – en håndbog, Metz, Skot-Hansen, Skyum-Nielsen, s. 3, København 1991.

– EF og kulturen. i: Kulturliv – en håndbog, Metz, Skot-Hansen, Skyum-Nielsen, s. 5, København 1991.

– Kultur og teknologi. Ravnsborg Bredbåndsnet 1987-1990. Dokumentarmappe. København 1991, 283 s.

– Kultur og teknologi. Ravnsborg Bredbåndsnet 1987-1990. Brugerrapport (rapport 7). København 1991, 192 s.

Højgaard, Lis: VIL MÆND LEDE? Et spørgsmål om loyalitet. København 1991, 124 s.

– Fremtidsbilleder. Nyt Forum for Kvindeforskning 3, 1991, s. 68-72, København 1991.

– Hieraki-Forskel. Dansk Sociologi 3, 1991, s. 54-67, København 1991.

Madsen, Allan: Arbejdet og teknikkens socialhistorie. Herning 1991, 256 s.

Nicolaisen, Ida, Damgård-Sørensen, Tinna: Building a longboat. An essay on the Culture and History of a Bornean People. Roskilde 1991, 148 s.

Røgilds, Flemming: I Elefantungens Land: Sydafrikanske Stemmer. 1991, 176 s.

– I takt med tiden (i). Dansk Sociologi Nr.4/2.årg., s. 6-18, 1991.

Schwartz, Jonathan Matthew: Om at dechiffrere en dansk frokost. Højskolebladet Årgang 116, nr. 22 af 14.6.91, s. 341-45, Kerteminde 1991.

– Efter Krystalnatten. Weekend Avisen 29.11.91, s. 4, København 1991.

– Fra den etniske mosaik: Makedonierne i Toronto. Dansk Sociologi 4/2 år, Dec. 1991, s. 96-107, København 1991.

– Canadier – på trods af sig selv. Boganmeldelse M.G. Vassanji, No New Land (Toronto, 1991). Samspil – et tidsskrift om og for indvandrere 6, oktober 1991, s. 30, København 1991.

– Urban Pastoral and American Social Science: The Italian Presence. American Studies in Scandinavia Vol. 23, nr 1, 1991, s. 15-28, University of Copenhagen 1991.

Stormhøj, Christel: Når kønnet er senmoderne. Nærbilleder af fire mellemlagspubertetstpigens individualisationsprocesser i Danmark i 1988/89. Magisterafhandling ved Inst. for Kultursociologi, KU. Reproserien Nr.8, København 1991.

– Når mellemlagspiger skaber sig selv på efterskole – en psykologisk kamp om selvet. i: Forbandede

Ungdom, Lihme & Johansen (red), København 1991.

- : Når mellemlagspiger skaber sig selv på efterskolen – en psykologisk kamp om selvet. Social Kritik Dobbeltnr. 13-14, København 1991.

Lis Højgaard

Sociologisk Institut

Historie:

Sociologisk Institut blev oprettet i 1950. Siden indførelse af adgangsbeholdningen i 1977 har der været en jævn til- og afgang. Ca. 30 nyimmatrulerede hvert år og med 15-20 afgangseksaminer pr. år. I 1986 blev der dekretet stop for nyimmatrulation og en rekonstruktion sat i udsigt. Det resulterede i, at der i 1991 blev truffet beslutning om oprettelse af et nyt Sociologisk Institut og en endelig afvikling af det gamle. Denne årsberetning vedrører alene det gamle sociologiske institut.

Forskningsvirksomhed:

Göran Djurfeldt, Erik Høgh, Erik Manniche har ikke indleveret forskningsberetning. Gunnar Olofsson har tillige ikke indleveret forskningsberetning, idet han i 1991 ikke har været knyttet til det sociologiske forskningsmiljø i Danmark. Forskningsvirksomheden, som bedrives af de øvrige videnskabelige medarbejdere er følgende:

Kommunikation og videnssociologi

Et mangeårigt projekt »Semiotik og social kontekst« er blevet afsluttet. Projektet er fulgt op af et studie af forholdet mellem fænomenologi og semiologi i videnssociologiens analytiske grundlag (Tom Broch).

Migration

Der har været arbejdet med et Danida-støttet projekt »Levevilkår og ekspansion af mellemstore byer i Tanzania«. Projektet omfatter dels en undersøgelse af bymigranternes baggrund, motiver for at flytte og de vilkår de lever under i byen, og dels indeholder undersøgelsen et studie af flytningenes betydning for den sociale stratifikation.

Projektet sigter på at bidrage til en teoriudvikling om forholdet mellem den sociale stratifikation og den regionale udvikling i Tanzania (Mogens Holm).

Fænomenologi og livsverden

Et disputatsprojekt med titlen »Livsverdenen, dens grænser og hinsides dem« er færdiggjort af en af instituttets deltids-videnskabelige medarbejdere (John Mortensen).

Kønsforskning

»Det husmoderløse samfund« er titlen på et empirisk projekt, som baserer sig på kvalitative interviews. Den empiriske materiale-indsamling er afsluttet (Birgitte Simonsen).

Arbejdslivsforskning

I forlængelse af det forskningsråds-støttede »Industri- og Lykke-projekt« (1984-90) er der sket en videreudvikling af en utopi om »demokratisk industri«. Denne videreudvikling er foregået som et 'socialt arbejderuddannelseseksperiment'. Metoden har været en kombination af utopisk visionsudvikling, bearbejdning af fag- og livserfaringer og brug af ekspertviden på området (fiskeindustri).

Forskningen foregår i samarbejde med lektor Peter Olsén fra Danmarks tekniske Højskole og ekstern lektor Birger Steen Nielsen fra Danmarks Lærerskole (Kurt Aagaard Nielsen).

Introduktionsstipendieprojekt

Der er udfærdiget en projektskitse, som forsøger at kombinere etnometodologiske grundfigurer med studiet af virksomhedskultur (Anne Birgitte Hansen).

Redaktionelle hverv o. lign.:

Göran Djurfeldt: Medlem af tidsskriftet »Sydasien – politisk og kulturelt tidsskrift«.

Birgitte Simonsen: Medlem af redaktionen af SAM-KVINDs skriftserie.

Kurt Aagaard Nielsen er i forlaget Sociologi's formandsskab og medlem af baggrundsgruppen for tidsskriftet Dansk Sociologi.

Gæsteforelæsninger efter invitation:

Oplæg på Teknologinævnets konference om »Fremtidens arbejdsliv« (Kurt Aagaard Nielsen).

Gæsteforelæsning ved Aarhus Universitet: Æstetik og kultur-uddannelsen (Kurt Aagaard Nielsen).

Gæsteforelæsning ved kursus afholdt af DJØF (Kurt Aagaard Nielsen).

Stab:

VIP: Antal årsværk: 9.

Lektorer: Tom Broch, Göran Djurfeldt, Mogens Holm, Erik Høgh, Erik Manniche, Kurt Aagaard Nielsen, Gunnar Olofsson, Birgitte Simonsen.

Gunnar Olofsson har været 100 % frikøbt, Birgitte Simonsen har været forskningsmæssigt tilknyttet SAMKVIND, Mogens Holm har været frikøbt fra undervisningen hele 1991 i forbindelse med gennemførelsen af et forskningsprojekt i Afrika. Desuden har Göran Djurfeldt været delvist frikøbt som følge af deltagelse i et projekt ved Lunds Universitet.

Eksterne lektorer: Elsebeth Hofmeister, Jan Kirstein, John Mortensen, Jeff Smith.

Introduktionsstipendiat: Anne Birgitte Hansen (4 måneder).

TAP: Antal årsværk: 2.

Overassistent Birthe Hove, Assistent Grethe Hansen.

Ph.D.afhandling:

Afhandlingens opbevaringssted angives i parentes efter titlen.

Gudmundsson, Gestur: Ungdom som overgang til lønarbejde (Sociologisk Instituts bibliotek).

Specialer:

Hansen, Lene: Legens fantastiske og forandrende virkelighed. En teoretisk og empirisk belysning af børns leg og fantasi idag.

Jørgensen-Ellegaard, Anne: Mavedans & guitarspil? En diskussion af perspektiverne for arbejdsløse ved at deltage i folkeoplysning og voksenundervisning.

Jørgensen-Mai, Carsten: Den offentlige finansierede forskning.

Poulsen, Charlotte: En kvinde kan ikke hjælpe sig selv alene. Handling og forandring i Kikuyu kvindegrupper i Keneya fra 1900 til i dag.

Sillesen, Agnete Oline: Teknologiens samfund? – om samfundsdiagnoser, teknologioptagelser og ny teknologi.

Thomsen, Dorrit Gaarskjær: Børnenes vej til frigørelse – En teoretisk undersøgelse af børns almene samfundsmæssige og psyko-sociale forhold i socialisationen.

Zeck-Hubers, Maria: Virksomhedskultur – Fiktion eller virkelighed?

Publikationer:

Manniche, Erik: Marriage and non-marital cohabitation in Denmark. Uppsala University Family Reports 20, s. 35, Uppsala University, Sweden 1991.

Nielsen, Kurt Aagaard: Medarbejderdemokrati, samfundsmæssig kvalitet og demokratiske, sociale eksperimenter (Projektbeskrivelse. Arbejdspapir). Institutpublikation 1991, 12 s.

–, Nielsen, Birger Steen, Paaby, Kirsten: Erfaringer med fremtidsværksteder. Social Kritik no.18, s. 30, København 1991.

–: Anmeldelse af: Charles C. Lemert: Intellectuals and Politics. Social Theory in a changing World. Politica no.3, s. 4, Århus 1991.

–: Anmeldelse af "Demokrati i bevægelse" af Henrik Kaare Nielsen. Grus 35, s. 4, Aalborg 1991.

–, Nielsen, Birger S., Olsén, Peter: Demokratiske læreprocesser i fiskeindustrien. Skärgård 2, s. 6, Åbo, Finland 1991.

Kurt Aagaard Nielsen

Statskundskab

Institut for Statskundskab

Instituttets forsknings- og uddannelsesprofil koncentrerer sig om de politiske processer og deres realiteter såvel nationalt som internationalt, og forstået som et samspil mellem politiske, sociale og økonomiske udviklingstendenser.

Instituttets hoveduddannelser skiftede i 1989 navn til hhv. Statskundskab og Statskundskab med anvendt Datalogi. Som konsekvens heraf ændredes institutnavnet i 1990 til Institut for Statskundskab. Samfundsfagsuddannelsen bibeholdes. Desuden forefindes en overbygningsuddannelse i forvaltning for humanister m.fl.

Fra 1989 er instituttet indgået i EF's ERASMUS-program for administrative uddannelser i et netværk af 7 europæiske universiteter samt et ERASMUS-netværk for internationale studier. Endvidere medvirker instituttet i NORDPLUS- og TEMPUS-programmerne.

I 1987 indgik instituttet i et samarbejde med andre institutter fra RUC og Handelshøjskolen i København om et forskningscenter for offentlig organisation og styring (COS), for at samle spredte ressourcer i et tværdisciplinært studie af den offentlige sektor. COS er finansieret i 5 år af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd. I 1991 medvirkede Jens Hoff og Torben Beck Jørgensen.

Fra 1990 har instituttet medvirket i et 4-årigt tværdisciplinært center, finansieret af Statens humanistiske Forskningsråd, om dansk forvaltningshistorie. Der sigtes imod at udgive en 6-binds forvaltningshistorie. Tim Knudsen er medlem af ledelsen; han og Peter Bogason planlægges hver at redigere et bind.

Fra 1991 er etableret et interdisciplinært forskningsprojekt »Danmark og den europæiske integration«. Mange af instituttets medarbejdere samt forskere fra Handelshøjskolen (Juridisk Institut og Institut for Finansiering), fra Danmarks tekniske Højskole, Institut for Samfundsfag og fra Odense Universitet deltager. Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd har ydet en igangsættelsesbevilling. Instituttets medlemmer af styringsgruppen for projektet er Morten Kelstrup og Bertel Heurlin.

EF-Kommissionen har, efter indstilling fra et bedømmelsesudvalg, efterkommet instituttets ansøgning og bevilget tilskud til oprettelsen af en »European Chair« i europæisk integration. Den nye Jean Monnet professor er docent Bertel Heurlin.

Instituttets enkelte forskningsområder:

1. Komparativ politik

1.1 Parlamentarisk politik

Løbende udarbejdelse af halvårsoversigter i »Økonomi og Politik« over den politisk-parlamentariske udvikling (Lars Bille).

Som et led i deltagelsen i Statens humanistiske Forskningsråds 4-årige forskningsinitiativ »Dansk politik under forandring 1945-1985« sigtes imod udarbejdelsen af en samlet fremstilling af udviklingen i otte danske partiorganisationer siden 1960 (Lars Bille).

Danske partier. Et led i et internationalt, komparativt studie af udviklingen i partiorganisationerne i Vesteuropa og USA siden 1960 (Lars Bille).

Væksten på socialområdet 1945-1985. Som et led i forskningsinitiativet Dansk politik under forandring 1945-1985, undersøges større socialpolitiske beslutningsprocesser i perioden, specielt de politiske partiers formulering af socialpolitiske problemstillinger og løsningsforslag (Jacob Christensen).

Politisk troværdighed (projekt under Rockwoolffonden) baseret på kvalitative interviews med politikere, journalister og vælgere (Hans Jørgen Nielsen).

Et valgforskningsprojekt igangsættes hver gang der udskrives folketingsvalg. Samarbejde med Statskundskab, Århus (Hans Jørgen Nielsen, Steen Sauerberg).

1.2 Danske regeringer: Programmer og beslutningsproces

Projektet er sammensat af to delprojekter, der er internationale og komparativt lagt op. Delprojekt 1 er en undersøgelse af danske regeringsprogrammer og partiernes valglofter, lovgivningsinitiativer og koalitionsdannelser, koordineret fra University of Essex. Delprojekt 2 er en undersøgelse af danske regeringers beslutningsprocesser 1965-1985, koordineret fra Det europæiske Universitetsinstitut i Firenze (Tove Lise Schou).

1.3 Interesseorganisationer og politik

Som led i instituttets Europaprojekt forskes i ændringer i mønstret for interesseartikulation, specielt lobbyisme (Henning Bregnsbo).

En undersøgelse af borgernes holdninger til fagforeninger; projektet analyserer ud fra surveyundersøgelser opfattelser af fagforeningernes politiske rolle. Der inddrages systemer, hvor fagforeningerne står stærkt (Skandinavien), moderat stærkt (England) og svagt (Frankrig, USA) (Hans Jørgen Nielsen).

Med projekt titlen »Politik og organisation« samarbejder en gruppe bestående af Tage Bild, Lars Bille, Henning Bregnsbo, Jens Hoff, Hans Jørgen Nielsen.

1.4 Politisk teori

Giamba Hista Vicos politiske teori (Tom Bryder).

Ekstern ideologisk påvirkning. Arten og omfanget af indflydelsen fra udenlandske teoretikere på det danske socialdemokratis samfundsopfattelse, politiske teori og strategi i perioden fra 1880'erne til 1930'erne (Uffe Jakobsen).

Politologisk videnskabsteori (Hans Mouritzen).

Demokratiteorier. Demokratiske regime-normer og relationerne mellem dem, samt hvordan partier i demokratier indpasser sig til fundamentale samfundsforandringer (Gunnar Sjöblom). Leninisme og demokrati: Leninismens logik og udviklingsmuligheder (Torben Grage).

Som del af et internationalt projekt analyseres ideologi som et samfundsvidenskabeligt begreb (Torben Grage).

Den samtidige debat om liberalismen, dennes præmisser, værdiforestillinger og udviklingsmuligheder (Torben Grage). Ændringen af politisk tid (Gunnar Sjöblom).

En undersøgelse af konflikttyper og konfliktløsningsformer i et tværkulturelt perspektiv med særligt henblik på en sammenligning mellem Danmark og Japan (Tage Bild i samarbejde med andre institutter).

Bearbejdelse af litteraturen om forhandlingsteori med særligt henblik på »politiske forhandlinger« (Willy Johannsen).

Politiske kultur i komparativ belysning (Tom Bryder).

1.5 Terrorisme som politisk middel

Diskussion af selve begrebet terrorisme. Forholdet mellem terrorisme som en trussel mod et samfund/system og systemets reaktion herpå. Der argumenteres for at se terrorisme i dette forhold, hvor systemreaktionen betragtes som en afgørende faktor. Det internationale aspekt behandles i en sammenlignende undersøgelse af diskussionerne i Europarådet (Willy Johannsen).

1.6 Teknologien i dansk vindmølleindustri 1976-86

En analyse af teknologiudviklingen i den danske vindmøllesektor, med vægt på det offentlige rolle som igangsætter af en industriel udviklingsproces. Arbejdet udgør en del af det empiriske grundlag for en diskussion af udfordringen af mulige industripolitiske strategier overfor mindre og mellemstore virksomheder i Danmark (Peter Karnøe).

1.7 Massekommunikation og politik i Skandinavien 1960-1990

Udviklingen i samspillet mellem den politiske massekommunikation og partistrukturen i Danmark, Norge og Sverige, dvs. en forklaringsmåde til Sveriges stabilitet, Danmarks partisplintning og Norges »midterposition« (Steen Sauerberg).

1.8 Lokale produktionsrelaterede institutioner

Bearbejdning af litteraturen om »nyinstitutionalismen« i politologien med henblik specielt på en begrebsanalyse, knyttet til lokale beslutningsprocesser med henblik på fælles, produktionsrelaterede og teknologisk avancerede apparaturer. Der anvendes eksempler fra kooperative mejerier i 1880'erne og lokale teilstuer i 1980'erne. Projektet indgår i et internationalt projekt om udviklingen i statsteori ved Bielefeld Universitet (Peter Bogason).

1.9 Familiens politik

Familieformer under forandring – politik, ideologi og livsformer i velfærdsstaten (Kirsten Thomsen).

1.10 Politisk teori i Storbritannien

Udfra en hypotese om, at der i Storbritannien i 80'erne er udviklet en særlig materialistisk metode, undersøges samspillet mellem politiske forandringer, indholdsmæssige teorier og metodiske påstande (Carsten Jensen).

1.11 Kønnen i de elektroniske medier

En empirisk studie af kvinders arbejdsautonomi, jobmuligheder og chancer for at forene et arbejdsliv med et familieliv i traditionelle og nyere medie-organisationer. Hvilken betydning har ligestillingspolitik, organisationsstruktur og -kultur? (Lisbeth Egsmose).

1.12 Det demokratiske medborgerskab i Norden

Nordisk komparativt projekt omfattende danske, norske og svenske forskere, for at belyse borgernes muligheder for indflydelse på den politiske proces som vælger, parti- samt organisationsmedlem, og som bruger af offentlig service (Jens Hoff).

1.13 De samfundsmæssige reguleringsprocesser

Via et reformuleret politikbegreb udvikles generel teori om de samfundsmæssige reguleringsprocesser, knyttet til den neo-gramscianske diskursanalyse, fransk regulerings-teori og strategisk-relationel statsanalyse. Empirisk analyseres velfærds-statens udvikling efter 1960 (Jacob Torfing).

1.14 Politiske aktørtyper. Om roller og personlighed

Projektet sigter mod en tilvejebringelse af data om relationerne mellem personlighedsvariable og rollevariable i Danmark, Sverige, Finland, Polen Holland og USA (Tom Bryder).

2. Forvaltning

2.1 Adfærden i offentlige organisationer under omstilling

Belyser medarbejder- og ledelsesstrategier knyttet til organisatoriske ændringer, specielt i kommuner. Der er etableret en kontaktgruppe (administratorer, fag-

foreningsfolk og forskere) om fagforeninger og omstilling i den offentlige sektor. Projektet er etableret under COS (Jens Hoff).

2.2 Statsbygning og forvaltningshistorie

Delforprojekt under »Stat, forvaltning, samfund« under Det humanistiske Forskningsråd. Der er dels tale om analyse af nyere teorier om staten og statsbygning, dels statsbygning og forvaltningshistorie i Danmark på komparativ baggrund (Tim Knudsen).

2.3 Statens ansvar i regionalpolitikken

Udviklingen i statens styrings- og kontrolrelationer i regionalpolitikken igennem 1970- og 80'erne i Danmark og tre andre nordiske lande, under medvirken af forskere derfra, finansieret af NordREFO (Peter Bogason).

2.4 Styring af offentlige organisationer

Analyse af den eksterne og interne styring af offentlige organisationer, der producerer ydelser over for borgerne. Med basis i detaljerede case-studier af større offentlige organisationer er projektet et led i en undersøgelse af offentlig produktion i vid forstand, især interne og eksterne produktionsvilkår, ledelsesvilkår, økonomistyring, forhold til omgivelserne – såvel kunder og korporative organer som andre offentlige myndigheder. En omfattende database baseret på spørgeskema er etableret, dækkende alle statslige institutioner mv. (Torben Beck Jørgensen).

2.5 International forvaltning

Om anvendeligheden af nyere organisationsteorier i studiet af international forvaltning (Hans Mouritzen).

2.6 Danmark og international forvaltning

En undersøgelse af Danmarks politik over for EF og FN, herunder en undersøgelse af den danske udenrigspolitiske forvaltnings rolle i policy-processen (Tove Lise Schou).

2.7 Nye styreform i den offentlige sektor

Nye styreform i den offentlige sektor, specielt relationen mellem stat, marked og civilsamfund som grundmodeller for samfundsmæssig styring. Der undersøges aktuelle ændringer i folkeskolen (Eva Sørensen).

3. International politik

3.1. Teorier i International Politik

Komplekse dynamiske processer i det internationale politiske system (Ib Damgaard Petersen).

International regime-teori. Den lille stats adfærd behandles som betinget af det internationale systems struktur såvel som af interne politiske, økonomiske og sociale strukturer (Tove Lise Schou).

Teoriproblemer i studiet af international politik med særligt henblik på tolkningen af det europæiske opbrud 1989-90 (Morten Kelstrup).

Teoriproblemer i forbindelse med den europæiske integration og disintegration (Bertel Heurlin).

Den europæiske enhedsproces i et samfundsteoretisk perspektiv (Kirsten Thomsen).

3.2 Sikkerhedspolitik og våbenkontrol, freds- og konfliktforskning

SPD's sikkerhedspolitik med særlig henblik på perioden 1982-87, bl.a. på grundlag af SPD's historie og tradition og af den særlige udvikling, der prægede SPD efter skift fra regerings- til oppositionsparti i 1982 og i den såkaldte efterrustningsdebat. Hvorledes formulerede SPD sin afspændingspolitiske interesse og hvordan søgtes denne konkretiseret og realiseret i europæisk politik (Morten Kelstrup).

Militære og politiske aspekter af Europas sikkerhed, specielt angående Tysklands rolle (Morten Kelstrup).

Projektet »fra to til en supermagt« som analyserer USA og Sovjetunionens internationale rolle og placering i 1970- og 80'erne med særlig henblik på våbenkontrollen, er under færdiggørelse (Bertel Heurlin).

Den militære sikkerhed og balancen i det nye Europa. En analyse af militære midlers politiske rolle i 1990'erne (Bertel Heurlin).

Sammenhængen mellem international spænding og sandsynligheden for en utilsigtet atomkrig er undersøgt i samarbejde med forskere fra USA, England, New Zealand og Australien (Ib Damgaard Petersen).

Analyse af betingelserne omkring oprettelsen af et internationalt netværk til kontinuerlig overvågning af den internationale spændings niveau over hele verden. I samarbejde med russiske forskere ved Moskvas diplomatiske Akademi (Ib Damgaard Petersen).

3.3 International og regional organisation

Det vesteuropæiske samarbejde fremover i lyset af det indre marked (Claudia Ulrike Wolthers).

Det globale internationale system under forvandling. En undersøgelse af EF's placering i den ny globale dynamik, handels- og sikkerhedspolitisk (Ib Damgaard Petersen).

Nato som element i den europæiske sikkerhed (Bertel Heurlin).

EF-Kommissionen vs. nationale myndigheder på udvalgte sagsområder (Hans Mouritzen).

3.4 Danmark og internationale organisationer

FN og Danmark. En analyse af ændringer i FN's beslutningsstruktur og disses betydning for Danmarks deltagelse i FN's virksomhed (Ole Karup Pedersen).

3.5 International arbejderbevægelse, sikkerhedspolitik og fredsforskning

Sociale bevægelsers muligheder og begrænsninger

som aktører i international sammenhæng og generelt i demokratiseringen af den sikkerhedspolitiske beslutningsproces. Knyttet til international forskning om den internationale arbejderbevægelses fredspolitiske aktiviteter under 1. verdenskrig (Uffe Jakobsen).

3.6 Debatten om dansk udenrigspolitik (herunder sikkerhedspolitik)

Danmarks udenrigspolitiske situation i lyset af de senere års europæiske udvikling. Valgmulighederne i EF-politikken og i sikkerhedspolitikken belyst ud fra en småstatssynsvinkel (Hans Branner).

En analyse af udviklinger i den danske debat i løbet af de sidste 10-15 år med det formål at afveje samspillet mellem nationale (interne) over for internationale (externe) ændringer (Ole Karup Pedersen).

Dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik i Østersøområdet (Bertel Heurlin).

Dansk forsvarspolitik i 1990'erne. Ud fra den generelle, internationale udvikling og ud fra Danmarks specifikke regionale og internationale position, søges danske forsvarspolitiske interesser, muligheder og begrænsninger identificeret og analyseret (Bertel Heurlin).

3.7 Det Europæiske Samarbejde

Projektet skal belyse EPS-medlemskabets generelle betydning for udformningen og vilkårene for dansk udenrigspolitik (Christian Thune).

USAs og USSR's (SNRs) rolle i den europæiske integration (Bertel Heurlin).

Dansk Europapolitik. Projektet er et led i forskningsinitiativet »Dansk politik under forandring« og skal i første omgang belyse den danske holdning over for nye, europæiske organisationer på de økonomiske, politiske og militære områder. Centralt står spørgsmålet om suverænitetsafgivelse og prioriteringen af de forskellige »søjler« i udenrigspolitikken (Hans Branner).

Et projekt med bred deltagelse på instituttet under betegnelsen »Danmark og den europæiske integration« (se indledningen) sigter imod en udgivelse af en engelsksproget antologi »European Integration and Denmark's participation«, hvor bl.a. det seneste opbrud i Europa og dets konsekvenser for Danmark tolkes (Koordinator: Morten Kelstrup).

4. Økonomisk politik

4.1 Makroøkonomiske modeller og politiske beslutningsprocesser

Samspillet mellem økonomisk rådgivning, herunder brug af makroøkonomiske modeller, og den politiske beslutningsproces om økonomisk politik. Temaer i projektet er: (1) Den faktiske anvendelse af modellerne i den økonomiske rådgivning, (2) Casestudier af modelbrugen i forbindelse med økonomisk-politiske

konfliktsituationer og (3) Generelle teoridannelser om modellernes betydning for samspillet mellem rådgivere og politiske beslutningstagere. Endvidere studier af den måde, hvorpå ekspert-udredninger indgår i beslutningsprocesserne på andre områder, specielt arbejdsmarkedspolitikken (Per Kongshøj Madsen).

4.2 Økonomisk politik og økonomisk historie

Ændringerne i den internationale handelspolitik gennem de seneste år, specielt fokuseres på begrebet tekniske handelshindringer og på de store handelsblokes anti-dumping policy (Niels-Henrik Topp).

Som en fortsættelse af arbejdet med Kryolitselskabets historie er påbegyndt en beskrivelse af innovationsprocesser i industrien, samt en analyse af produktivitetsudviklingen i kryolitbrydningen ved Ivigtut (Niels-Henrik Topp).

En analyse af det opstillede nationalregnskab i Niels Kærgårds bog »Økonomisk vækst. En økonometrisk analyse af Danmark 1970-1981« med særlig henblik på den anvendte deflationsmetode – opposition ved disputatsforsvar (Niels-Henrik Topp).

4.3 Regionalpolitiske modeller og den politiske beslutningsproces

Anvendelse af EDB-baserede modeller i den fysiske planlægning, hvor den faktiske anvendelse af modeller på det regionale niveau kortlægges. Der opstilles et politologisk begrebsapparat til at opfange samspillet mellem modelanvendelse og beslutningsproces (Kim Andersen).

5. Informatik

5.1 Fleksibilitet, databaser og systemkonfiguration

Belysning af sammenhængen mellem arbejdssituationens indhold og den tekniske opbygning af informationssystemer (Bolette M. Christensen).

5.2 EDB-baserede forvaltningssystemer og deres betydning for borgerne

En analyse af offentlige organisationers anvendelse af EDB i sagsbehandlingen i et demokratiperspektiv (Klaus Stormgaard).

Computerbaserede analyser af politisk sprogbrug i Europaparlamentets debatter om det indre marked 1979-1992 (Tom Bryder).

5.3 EDB-anvendelse i offentlige organisationer

Et projekt i European Group of Public Administration's regi om ligheder og forskelle i EDB-politik og -anvendelse i den offentlige sektor (Jens Hoff).

6. Metodologi

6.1 Anvendelse af EDB til kvalitativ analyse

Undersøgelse af EDB-redskabers anvendelighed til

kvalitativ data-analyse i samfundsvidenskabelig forskning. Anvendelse af EDB-redskaber til grafisk præsentation i forbindelse med kvalitativ analyse (Bolette M. Christensen).

6.2 Anvendelse af nyere kvindeteorier og -metoder inden for udvalgte områder af samfundsvidenskaberne

En gennemgang og analyse af nyere kvindeteorier og -metoder, hvor en diskussion af et magtbegreb, der kan indfange kvinders modstand, hverdagsliv og erfaringer, er fremtrædende. Det udgør et teoretisk og metodisk fundament for den empiriske undersøgelse: Køn og organisationer under forandring. Et sigte hermed er bl.a. at vurdere kvindeteoriens og -metoders forklaringskraft sammenlignet med en organisations-teoretisk tilgang (Hanne Nexø Jensen).

6.3 Utraditionelle data i forvaltnings- og organisationsstudier

En undersøgelse af skønlitterære beskrivelser af forvaltning, organisation og ledelse videreføres i et samarbejde med Handelshøjskolen i Stockholm. Deltagelse i projekt ved COS om anvendelse af fotos i samfundsforskningen (Torben Beck Jørgensen).

7. Andre samfunds-faglige forskningsområder

7.1 Økonomi, fattigdom og afsavn

Teorier om fattigdom i moderne velfærdsstater og om økonomiske, sociale og psykiske konsekvenser af fattigdom for individet og familien, og policies i Danmark (og til dels i England), som hæmmer eller fremmer arbejdsmarkeds marginalisering og fattigdomsrisici (Jørgen Elm Larsen).

7.2 Til- og afgang af kontanthjælpsmodtagere

En paneldatundersøgelse om til- og afgang af bistandsklienter 1980-86, herunder overgang til efterløn og førtidspension (Jørgen Elm Larsen, i samarbejde med John Andersen og Gunnar Olofsson, Sociologisk Institut).

Redaktionsvirksomhed:

Page Bild er medlem af redaktionen for »Copenhagen Papers in East and Southeast Asian Studies«. Lars Bille er medlem af redaktionen samt anmelderredaktør for »Økonomi og Politik« og referent for »Scandinavian Political Studies«. Peter Bogason er referent for »Scandinavian Political Studies« og »Scandinavian Journal of Housing and Planning«. Hans Branner er medredaktør af »Vandkunsten«. Tom Bryder er medlem af redaktionen for »Bokbox« og »Politics & Individual«, referent for »Political Psychology«, »Statsvetenskabelig Tidsskrift« og boganmelder på »Res Publica«. Bertel Heurlin er referent for »Journal of Peace Research« og »Scandinavian Studies«, Michigan. Jens Hoff er redaktionsmedlem og referent for

»Informatization and the Public Sector«. Uffe Jakobsen er Corresponding Editor for »Socialism and Democracy«. Carsten Jensen er medlem af redaktionen for »Grus«. Torben Beck Jørgensen er referent for »European Journal for Political Research«. Roger Leys er Overseas editor of »The Review of African Political Economy«. Hans Mouritzen er referent for »Journal of Peace Research« og »International Studies Quarterly«. Ib Damgaard Petersen er redaktør af »Politiske Studier«. Steen Sauerberg er referent for »Journal of Communication«. Christian Thune er medredaktør af »Dansk udenrigspolitisk Årbog«, redaktør af »Cooperation and Conflict« og medlem af redaktionsudvalget for »Økonomi og Politik«.

Længerevarende rejser:

Lars Bille har deltaget i XVth World Congress of the International Political Science Association, july 1991, Buenos Aires. Henning Bregnsbo har sammen med Jeremy Richardson, University of Strathclyde ledet en workshop på ECPR Joint Sessions of Workshops, University of Essex. Tom Bryder har opholdt sig ved universiteter i USA og Finland. Bertel Heurlin har fortsat opholdet som Jean Monnet Fellow ved Det europæiske Universitetsinstitut i Firenze frem til august 1991, IISS-årsmøde Zürich, Estland samt NATO Brüssel. Hans Jørgen Nielsen har deltaget i konference i SASS i Amherst, Massachusetts. Gunnar Sjöblom har deltaget i ECPR Joint sessions of Workshops, Colchester marts 1991.

Gæsteforelæsninger:

Lars Bille: Grundlovsseminar på Hindsgavl; 3 forelæsninger (Folkeuniversitetet). Hans Branner: Suverænitæt, RUC. Tom Bryder: Wesleyan University; Columbia University; Yale University; Helsingfors Universitet; Lunds Universitet; ECPR-konference Essex. Jens Hoff: Modernisering og omstilling i kommunerne, AUC. Tim Knudsen: »What future for Welfare States?«, IIAS roundtable in Copenhagen; Købstadsplanlægning, Århus Arkitektsskole. Hans Jørgen Nielsen: University of Massachusetts; Økonomisk Institut, Københavns Universitet. Gunnar Sjöblom: Partier og partisystemer (Folkeuniversitetet). Steen Sauerberg: Opinionsundersøgelser og deres brug, Danmarks Biblioteksskole; Demokrati og informationskløfter, Danmarks Lærerhøjskole. Christian Thune: Denmark and the 1992 process, Graduierten Kollegium Europäischer Integration, Tübingen Universität. Jacob Torfing: Diskursanalyse og reguleringsteori, RUC; Har marxismen en fremtid?, Samfundsvidenskabelig forum, Københavns Universitet. Niels-Henrik Topp: Institut for økonomisk Historie, Københavns Universitet.

Gæsteforelæsere udefra:

Heine Andersen, Handelshøjskolen. Sten Berglund,

Helsingfors Universitet. Jytte Bonde, Handelshøjskolen. Michael Clemmesen, Forsvarsakademiet. Robert Dolme, CEPREMAP Paris. Ulrik Federspil, Udenrigsministeriet. Arne Gaardmann, Planstyrelsen. Miroslav Hrnčíř, Universitetet i Prag. Søren Krohn, Industrirådet. Hans Martens. Michael Matthiessen, Statsministeriet. Mehdi Mozaffari. Jane Murgo, Boston University. Michael Nacht, University of Maryland. Lars Nordskov Nielsen, Københavns Universitet. Christian Oldenburg, Udenrigsministeriet. J. Ørstrøm Møller, Udenrigsministeriet. Gunnar Ortmann, Udenrigsministeriet. Karen Riis-Jørgensen, Coopers & Lybrand.

Andet:

Tage Bild er vicebestyrer i Center for Øst- og Sydøstasien. Lars Bille er medlem af styregruppen for Det humanistiske Forskningsråds forskningsinitiativ »Dansk politik under forandring 1945-1985«, formand for Dansk Selskab for Statskundskab, medlem af bestyrelsen for Nordisk Forbund for Statskundskab samt medlem af IPSA's Council. Peter Bogason er medlem af Statens Byggeforskningsinstituts rådgivende udvalg for byplanafdelingen. Henning Bregnsbo er repræsentant for forskningsgruppen »Industrial Relations Research Unit« ved University of Warwick, og medlem af forskningssammenslutningen »Lobbying Brussels Research Project« ved Erasmus Universiteit Rotterdam. Tom Bryder er præsident for The International Society of Political Psychology. Bertel Heurlin var Jean-Monnet-Fellow ved Det europæiske Universitetsinstitut, Firenze, i 1990-91; er medlem af formandskabet for Det sikkerheds- og nedrustningspolitiske Udvalg, medlem af forsvarskommissionen af 1988 og medlem af International Institute for Strategic Studies, London. Jens Hoff er medlem af bestyrelsen for forlaget »Politiske Studier«, medlem af styregruppen for COS og har arrangeret kurser for Folkeuniversitetet. Uffe Jakobsen er formand for Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie's Internationale Udvalg. Willy Johannsen er bestyrelsesmedlem af Universitetslærerforeningen i Dansk Magisterforening. Torben Beck Jørgensen er medlem af styregruppen for COS, af foretningsudvalget for den danske afdeling af Nordisk administrativt Forbund, bestyrelsen for forlaget Politiske Studier, af Nordisk administrativt Forbunds foretningsudvalg og af SSF's udvalg vedrørende det post-industrielle samfund. Tim Knudsen er medlem af bestyrelsen for forlaget Politiske Studier, medlem af rådet for »Lærestanternes fælles Byplankursus«, medlem af styringsgruppen i projektet »Stat, forvaltning, samfund« samt hovedbestyrelsesmedlem af Dansk Magisterforening. Per Kongshøj Madsen er personligt udpeget medlem af Socialforskningsinstituttets Forskningsudvalg og videnskabelig sekretær for Arbejdsministeriets Forsk-

ningsudvalg. Ole Karup Pedersen er medlem af Det sikkerheds- og nedrustningspolitiske Udvalg; medlem af bestyrelsen for Center for Freds- og Konfliktforskning; og medlem af Nordisk Samarbejdskomite for international politik, herunder freds- og konfliktforskning (NORDSAM). Ib Damgaard Petersen er formand for bestyrelsen for forlaget Politiske Studier. Steen Sauerberg er medlem af Rådgivende Udvalg for Dansk Data Arkiv og Member of Governing Council, International Society of Political Psychology samt referent på Scandinavian Political Studies. Tove Lise Schou er medlem af European Consortium of Political Research's standing group on international relations. Gunnar Sjöblom er instituttets »official representative« i European Consortium of Political Research. Kirsten Thomsen er medlem af centerrådet/styringsgruppen for SAMKVIND, medlem af bestyrelsen for forlaget Politiske Studier, medlem af international arbejdsgruppe under IPSA: »Women in Public Administration and Management«, medlem af indholds- og kvalitetsudviklingsprojektet vedrørende faget samfunds-fag/samtidsorientering og medlem af EGPA Women's Group (European Group of Public Administration). Christian Thune er formand for uddannelsesrådenes formandskab, formand for Samfundsuddannelsesrådet, for Dansk udenrigspolitisk Institut, og for Udvalget vedr. Uddannelses- og Erhvervsorientering. Medlem af Det sikkerheds- og nedrustningspolitiske Udvalg, den danske komite for Europa-kollegiet i Brugge, af bestyrelsen for Selskabet for Historie og Samfundsøkonomi, International Institute of Strategic Studies. Niels-Henrik Topp er medlem af bestyrelsen for Dansk Selskab for Statskundskab.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 36.

Professorer: Torben Beck Jørgensen, Ole Karup Pedersen, Gunnar Sjöblom.

Docenter: Peter Bogason, Bertel Heurlin, Ib Damgaard Petersen.

Lektorer: Karl-Henrik Bentzon (orlov), Tage Bild, Lars Bille, Henning Bregnsbo, Tom Bryder, Bolette M. Christensen, Torben Grage, Holger Bernt Hansen (orlov), Jens Hoff, Willy Johannsen, Tim Knudsen, Roger Leys, Per Kongshøj Madsen, Hans Jørgen Nielsen, Steen Sauerberg, Tove Lise Schou, Kirsten Thomsen, Christian Thune, Niels-Henrik Topp, Søren Villadsen (orlov).

Adjunkt: Hans Mouritzen.

Seniorstipendiat: Morten Kelstrup.

Kandidatstipendiater: Hanne Nexø Jensen, Jørgen Elm Larsen, Klaus Stormgaard, Eva Sørensen, Claudia Ulrike Wolthers.

Forskningsrådsstipendiater: Jacob Christensen, Uffe Jakobsen.

Gæstestipendiater: Kim Andersen, Hans Branner.

Introduktionsstipendiater: Lotte Jensen, Kai Moe Petersen.

Projekstipendiater: Uffe Jacobsen, Carsten Jensen, Jacob Torfing.

TAP: Antal årsværk: 8.

Kontorfuldmægtige: Lisbeth Falck Paulsen, Ulla Andersen (konstitueret fra 1. nov.).

Bibliotekar: Jette Inger Jensen.

Assisterter: Pia Achton, Ulla Andersen, Merete Ris-høj Jensen, Lene Olsen, Annelise Petersen, Pia Wi-dell.

Studievejledere: Morten Jensen, Tinie Raagaard Pe-tersen, Søren Schultz Jørgensen.

Ph.D.-afhandling:

Afhandlingens opbevaringssted angives i parentes ef-ter titlen.

Karnø, Peter: Dansk Vindmølleindustri – en overra-skende interessant succes: Om innovation, indu-striudvikling og teknologipolitik (Institut for Stats-kundskab).

Specialer:

Aagaard, Niels: Viden og magt. En analyse af Fou-cault's magtanalytik.

Andersen, Brita Vibeke: Interdependens – En analyse af begrebets anvendelse i studiet af international politik

Bigandt, René: Ressourcestyring i AMU-center Kø-benhavn.

Borg-Hansen, Karen: Netværksstrategien og de svage gamle – En analyse af muligheder og begrænsnin-ger for styrkelse og inddragelse af de sociale net-værk.

Clausen, Corinna Arendse: Behandlingen af harmoni-seringen af de indirekte skatter og afgifter i den dan-ske beslutningsproces.

Duran, Brian Francis: »We the people of The United Nations ...«. An Analysis of Non-Governmental Human Rights Actors' participation in The United Nations Commission on Human Rights.

Felbo, Olav og Peter Johannes Schjødt: Refleksive tendenser – problemer og muligheder. En diskus-sion af Günther Teubners teori om refleksiv ret set i lyset af empiriske erfaringer med brugerstyring spe-cielt på ældreområdet.

Flex, Kenneth og Claus Hjorth: På vej mod den tredje socialreform. Om institutionelle strategier og so-cialrådgivernes professionsambitioner i 90'erne.

Flügge, Maria Ammitzbøll: Integration af flygtninge i Danmark.

Grundahl, Johs.: Socialdemokratiets sikkerhedspoli-tiske udvikling med særligt henblik på perioden 1977-1988.

Hansen, Birthe: Magt og forhandling – kernevåben-politikken 1986-89.

Hansen, Lone Bradtberg og Vibe Vallentin Jensen: Rådhusbutikken. En diskussion af anvendelsen af informationsteknologi i en omstillingsproces – med Farum Kommune som eksempel.

Helms, Jesper: Erhvervsuddannelsesreformen. Den politiske proces 1985-1990.

Henning, Nanna: Kommunal omstilling – en analyse af potentialer & barrierer for anvendelse af service-management-teorien i den kommunale omstillings-proces.

Hermansen, Anne-Dorthe: Menneskerettigheder – Et studie af universelle normer i international politik.

Hernø, Rolf: Færdig med fyrre? En undersøgelse af FN's krise 1985-1990.

Hjorth, Claus og Kenneth Flex: På vej mod den tredje socialreform. Om institutionelle strategier og so-cialrådgivernes professionsambitioner i 90'erne.

Jensen, Bjarne Lundager: En analyse af statens rolle i landbrugspolitikken i Afrika syd for Sahara: Zim-babwe i komparativt perspektiv.

Jensen, Helle: Selvforvaltning på aktivitetssteder for ældre. Selvforvaltning som en omstillingsstrategi for den offentlige sektor.

Jensen, Henriette Bay og Mette Henner Johansen: Kvinders fritid.

Jensen, Torben Hedegaard: Mellem organisationsud-vikling og administrativ EDB-sikkerhed.

Jensen, Vibe Vallentin og Lone Bradtberg Hansen: Rådhusbutikken. En diskussion af anvendelsen af informationsteknologi i en omstillingsproces – med Farum Kommune som eksempel.

Jespersen, Henrik: Fra uafhængighed til strukturtil-pasning. Politik og forvaltning i Afrika syd for Sa-hara. En casestudie af Ghana Cocoa Marketing Bo-ard.

Johansen, Helle og Annegrethe Rasmussen: Danmark og det indre marked – en strategiteoretisk analyse.

Johansen, Mette Henner og Henriette Bay Jensen: Kvinders fritid.

Kurrild-Klitgaard, Peter: Realism, rational action and political institutions. An Essay on the Metho-dology of Political Science in the Light of the »New Institutional Economics«.

Madsen, Morten: ETF-organisationerne og moderni-seringen af den offentlige sektor.

Mortensen, Flemming: Omstilling på de højere lære-anstalter – en analyse af Public choice skolens teori-apparats anvendelighed til at beskrive adfærden på institutionerne under Direktoratet for de videregå-ende Uddannelser i perioden 1980-1990.

Mortensen, Lars: Danmark i en ny europæisk sikker-hedsorden.

Munk, Karsten: Demokrati og partiorganisation. Ud-viklingen i Socialdemokratiets og Socialistisk Fol-kepartis partiorganisation 1960-1989.

Nilsson, Anders: Hypertekstsystemer og offentlig sagsbehandling.

- Nordberg, Agnete: Japans industripolitiske erfaringer – kan de overføres til Danmark?
- Prior, Jørgen: EF på vej mod en økonomisk og monetær Union (ØMU)
- Rasmussen, Annegrethe og Helle Johansen: Danmark og Det indre Marked – en strategiteoretisk analyse.
- Rasmussen, Marianne: Forsøg, læring og evaluering i den offentlige sektor: En præcisering af begreberne forsøg, læring og evaluering, og en analyse af, hvordan to forskellige organisationsteoretiske perspektiver belyser dem.
- Rostved, Jesper: Papirplaner: Organiseringen af en formaliseret strategisk planlægning i en politisk ledet organisation.
- Rømer, Birgitte: SPD's og socialdemokratiets sikkerhedspolitiske udvikling i 1980'erne – en beskrivelse, analyse og sammenligning.
- Salmonsens, Vibeke: Integration – og/eller kulturel mangfoldighed – analyse af danske og franske holdninger til TV-direktivet i EF.
- Schjødt, Peter Johannes og Olav Felbo: Refleksive tendenser – problemer og muligheder. En diskussion af Günther Teubners teori om refleksiv ret set i lyset af empiriske erfaringer med brugerstyring specielt på ældreområdet.
- Vejlgaard, Henrik: Massekommunikation: Ombudsmanden i amerikansk presse.
- Zwisler, Jesper: Den politiske rolle ved en skillevej – en analyse af handlebetingelserne for den politiske rolle i kommunerne.
- Publikationer:*
- Andersen, Kim Viborg: Edb-modeller i amtskommuner. København 1991, 37 s.
- Bang, Henrik Paul: The Politics of High Modernity. København 1990, 63 s.
- Bild, Tage, et al: Omstilling og nye kvalifikationskrav i kommunerne. Pilotrapport om faggrænseproblematikken i HK/kommunal. København 1991, 59 s.
- , et al: Faggrænseproblematikken i HK/kommunal – projektbeskrivelse. København 1991, 14 s.
- : Krydstabeller og Kausalanalyse. København 1991, 16 s.
- Bille, Lars: Election Campaigning in Denmark. København 1990, 25 s.
- : Nyere tendenser i politologien. Fra statskundskabens grænseflader. København 1990, 181 s.
- : The Danish Party Organizations and the Thesis of Party Decline. København 1991, 28 s.
- : Public Financing and Public Control of Political Parties in Denmark. i: The Public Purse and Political Parties. Public Financing of Political Parties in Nordic Countries, Wiberg, Matti, s. 147-172, Helsinki 1991.
- : Politisk Kronik 2.halvår 1990. Økonomi og Politik 64, nr 1, s. 35-42, 1991.
- : Politisk Kronik 1.halvår 1991. Økonomi og Politik 64, nr 3, s. 50-58, 1991.
- : The 1988 Election Campaign in Denmark. Scandinavian Political Studies 14, no.3, s. 205-218, 1991.
- Bogason, Peter: The State and the Public Power. København 1991, 24 s.
- Branner, Hans: "Vi vil fred her til lands... En udenrigspolitisk linie 1940-1945-1989?". Vandkunsten 3, s. 47-90, 1990.
- : Det ny Europa. International politik i forandring. København 1991, 182 s.
- Bregnsbo, Henning: The Changing Coordinates of Lobbying: Lobbying in Europe Towards in Year 2000. København 1990, 13 s.
- : The EC Anti-Smoking Initiatives and the Reactions of the European Tobacco Industry. København 1991, 21 s.
- : EF og den europæiske tobaksindustri. Økonomi og Politik 3, s. 38-49, 1991.
- : Danish Lobbying in Brussels. Institutpublikation 1991, 29 s.
- Bryder, Tom: Integrative Changes in European Political Language. A Computerized Context Analysis of the Debate on European Pol. Union. Institutpublikation 1989, 33 s.
- : Generalized Social Attitudes and Perceptions of Youth Unemployment Policy Making. København 1990, 26 s.
- : "Datamater, tekstanalyse og klassikerne: Marx og Machiavelli i en forskningsrelevant undervisning". i: "Fra statskundskabens grænseflader", Bille, Lars, s. 81-105, København 1990.
- : Newspaper Attention and Editorial Styles after four Political Murders: The Cases of Kennedy, Sadat, Gandhi and Palme. Institutpublikation 1990, 32 s.
- : Makten vid terminalaltaret. Institutpublikation 1990, s.
- : Machiavelli and modern analysis. København 1991, 144 s.
- : Expert System and the Future of Political Leadership. i: The Political Life of Institutions, Wiberg, Matti, s. 33-66, Jyväskylä, Finland 1991.
- : Kort introduktion til søgning i eksterne databaser fra UNI- C's vax-maskine (VMS2). DDA-Nyt 58, s. 7-16, 1991.
- Christensen, Bolette Møller, et al: Omstilling og nye kvalifikationskrav i kommunerne. Pilotrapport om faggrænseproblematikken i HK/kommunal. København 1991, 59 s.
- , et al: Faggrænseproblematikken i HK/kommunal – projektbeskrivelse. København 1991, 14 s.
- : Kvalitativ analyse med M91. Et makrosystem til WordPerfect 5.1. København 1991, 59 s.
- : Løst og fast om kvalitative metoder. København 1991, 73 s.
- Egsmose, Tage, Egsmose, Lisbeth: Essential matters

- in a national tobacco programme and some barriers. i: *The Global War, Tobacco and Health 1990.*, s. 329-333, Perth, Australia 1991.
- , Egmsøe, Lisbeth: Essential matters in a national tobacco programme and some barriers. i: *The global War. Tobacco and Health 1990. Proceeding of the 7th World Conf. on Tobacco and Health*, Betty Durstrom & Konrad Jamrozik, s. 329-33, Perth, Australia 1991.
 - Engel, Ulla, Nørgaard, Krista: Opgavesamling i kvantitativ metode. København 1991, 98 s.
 - Heurlin, Bertel: NATO, Europa, Danmark. Perspektiver for 90'erne. København 1990, 228 s.
 - : "Europa, USA og Special Relationship". *Politica* 4, s. 490-2, 1990.
 - : *The Transformation of the International System and Europe*. København 1991, 21 s.
 - : *The Transformation of the International System and Europe*. København 1991, 21 s.
 - , et al: Overvejelser vedrørende FN-pagtens kapitel 7. København 1991, 44 s.
 - , et al: Den europæiske sikkerhedsordning set i lyset af CSCE-processen og den tyske samling. København 1991, 43 s.
 - , et al: Europæisering. Nye sikkerhedspolitiske udfordringer. København 1991, 86 s.
 - , Gottlieb, Henning: Fred og konflikt. København 1991, 400 s.
 - : *European Security, A SNU-EVI Seminar at the European University Institute, Florence, March 1991*. København 1991, 66 s.
 - : *All-European Security? Possibilities and Restraints. The Roles of the Seipenpowers*. København 1991.
 - : *Nedrustning og våbenkontrol. i: Fred og Konflikt*, Gottlieb, Henning og Heurlin, Bertel, s. 55-66, København 1991.
 - : *Hvor sikker er freden? i: Fred og Konflikt*, Gottlieb, Henning og Heurlin, Bertel, s. 17-28, København 1991.
 - : *The Roles of the United States and the Soviet Union. i: European Security – towards 2000*, Pugh, Michael C., Pugh, Michael C., s. 19-32, Manchester and New York 1991.
 - : *Sikkerhedspolitik og Civilforsvar. Civilforsvar* 3, s. 8-10, 1991.
 - Hoff, Jens Villiam, et al: Faggrænseproblematikken i HK/kommunal-projektbeskrivelse. København 1991, 14 s.
 - : *Omstilling og nye kvalifikationskrav i kommunerne. Pilotrapport om faggrænseproblematikken i HK/kommunal*. København 1991, 59 s.
 - : *Skolebestyrelser: Brugerindflydelse eller centralisering? COS-Nyt*, s. 13-16, 1991.
 - : *Information Technology between Citizen and Administration. Informatization and the Public Sector* 1, s. 213-235, 1991.
 - Jakobsen, Uffe: *Hvad kan vi lære af udviklingen i Østeuropa*. *Praksis* 5, s. 11-12, 1991.
 - Jensen, Carsten: *Neo Gramscianism and the Realist Complex in Great Britain*. København 1989, 9 s.
 - : *Ny politik i Danmark? Grus* 29, s. 57-79, Roskilde 1989.
 - : "Glem Gramsci". i: *Fra statskundskabens grænseflader*, Bille, Lars, s. 65-79, København 1990.
 - : "Neogramscianismen – dens historie, særtræk og udviklingsperspektiver". i: *Stat, strategi og hegemoni*, Andersen, Ulla et al., s. 11-27, Roskilde 1990.
 - : "Antonio Gramsci, født 1891". *Praksis* 5, s. 34-8, 1990.
 - : "Kunsten at sætte Thatcher på plads". *Grus* 30, s. 146-52, 1990.
 - : *Selvforvaltning, velfærdsstat og politisk teori*. København 1991, 31 s.
 - : *Hegemoni, politik og postmarxisme*. København 1991, 31 s.
 - : *Selvforvaltning, velfærdsstat og politisk teori*. København 1991, 31 s.
 - : *Demokrati uden politik? Kommentarer til Johannes Andersens: Demokrati uden partier*. København 1991, 25 s.
 - : *Omstilling i Danmark og Storbritanien*. *Politica* 23, s. 1185-196, 1991.
 - : *Halvfemserne bliver konservative*. *Praksis* 21, s. 2-5, 1991.
 - Johannsen, Willy: *Terrorism an Attempt at Model Constructing*. København 1991, 18 s.
 - : *Anmeldelse af Heine Andersen (red): Videnskabs-teori og metodelære. 1-2. Samfundslitteratur*, København 1990. *Økonomi og Politik* 64, s. 63-64, 1991.
 - Jørgensen, Torben Beck, et al: *Grunddokumentation for surveyundersøgelsen: Organisation og personale*. København 1991, 36 s.
 - , et al: *Grunddokumentation for surveyundersøgelsen: Ydelser og omverden*. København 1991, 212 s.
 - , et al: *Grunddokumentation for surveyundersøgelsen: Administrations- og budgetforhold*. København 1991, 84 s.
 - , et al: *Grunddokumentation for surveyundersøgelsen: Ledelses- og styringsforhold*. København 1991, 84 s.
 - : *Theory of Public Organizations – Demands and Possibilities of Development. i: Welfare Administration in Denmark*, Knudsen, Tim, s. 357-391, Copenhagen 1991.
 - Knudsen, Tim: *Den modsælgelsesfulle planerande forvaltningen. i: Politik som organisation*, Rothstein, Bo, s. 85-106, Stockholm 1991.
 - : *Anmeldelse af Jørgen Måthiassen: Forvaltningspersonellet*. *Økonomi og Politik* 1, s. 45-6, 1991.
 - : *State-building in Scandinavia: Denmark in a Nordic context. i: Welfare Administration in Denmark*, Knudsen, Tim, s. 9-107, København 1991.

- : Introduction. i: Welfare Administration in Denmark, Knudsen, Tim, s. 1-8, København 1991.
- : Anmeldelse af Eva Eriksson: Den moderne stadens fødsel: Svensk Arkitektur, 1890-1920, Ordfronts Förlag, Stockholm 90. Byplan Nr.3, s. 101-103, 1991.
- : København Havn: En dødsyg organisation eller mulighedernes land? Den Jyske Historiker 56, s. 49-70, 1991.
- : Anmeldelse af Flemming Balvig og Ole Krarup: Samfundsjura, København 1991. Økonomi og Politik 64, s. 65-66, 1991.
- : Anmeldelse af Jørgen Mathiasen: Forvaltningspersonellet. Økonomi og Politik 1, s. 45-46, 1991.
- Larsen, Jørgen Elm: Arbejdsløshed og offentlig forsørgelse i Danmark. København 1990, 291 s.
- , Andersen, John: "Sociologien og fattigdommen". i: "Sociologiens fingeraftryk – en hvidbog om sociologien i Danmark" (Særunummer af Dansk Sociologi), Adamsen, Lis og Andersen, John, s. 48-51, København 1990.
- : "Hvad er fattigdom. Og er der forskelle på mænds og kvinders fattigdomsmønstre?". Samkvind Skriftserie 3-4, s. 5-21, 1990.
- : The Welfare State and Unemployment Policies in Denmark and Other European Countries. København 1991, 122 s.
- : Børns fatigdom i Australien – og i Danmark. Summa Summarum – tidsskrift for social udvikling 3, s. 53-58, 1991.
- Madsen, Per Kongshøj: The Politics of Economic Modelling. København 1991, 77 s.
- : Om modelbrug og politik. i: Model og virkelighed – Træk af debatten om de økonomiske modeller, Jespersen, Jesper, s. 16-24, København 1991.
- : Anmeldelse af Jørgen Goul Anderson og Peter Munk Christiansen: Skatter uden velfærd. Økonomi og Politik Vol 64 (4), s. 88-89, 1991.
- Mouritzen, Hans: International Civil Services and Organization Theory: Some Reflections on the Twining Plants of International Cooperation. København 1991, 32 s.
- : Agriculture, Internal Market and Common Foreign Policy: Accounting for Eurocrats' Influence. København 1991, 27 s.
- : Review af Bjørn Skogmo: International Peacekeeping in Lebanon, Boulder & London: Lynne Rienner Publishers, 1989. Cooperation and Conflict XXVI, no.3, s. 43-47, 1991.
- : Tension between the Strong, and the Strategies of the Weak. Journal of Peace Research 28, no 2, s. 217-230, 1991.
- Nielsen, Hans Jørgen: The End of Social Democratic Scandinavia? København 1991, 17 s.
- : Er økologisk metode så dårlig, som Berglund og Thomsen siger. Politica 23 årg., nr.4, s. 451-454, 1991.
- Pedersen, Ole Karup: Danmark og Verden 1970-1990. København 1991, 332 s.
- Pedersen, Thomas: Change and Continuity in EF-EFTA Relations. København 1989, 23 s.
- Petersen, Ib Damgaard: The World War Pattern: Outbreak of International Wars (1823- 1989) as Stochastic Diffusion Processes. Cooperation and Conflict XXVI, s. 1-20, 1991.
- Schou, Tove Lise: Small European States and the Overlapping International Institutions in Europe in the Post Cold War Period ... København 1990, 12 s.
- : "Om international politiks teori: Neorealisme og interdependensanalyse". i: "Bidrag til studiet af international politik i den ny europæiske udvikling", Kelstrup, Morten, Kelstrup, Morten, s. 13-57, København 1990.
- : "Danmark i den økonomiske og politiske integration i Europa". i: "Bidrag til studiet af international politik og den ny europæiske udvikling, Kelstrup, Morten, s. 187-203, København 1990.
- Stormgaard, Klaus: Information Technology between Citizen and Administration. Informatization and the Public Sector Vol 1, Number 3, s. 213-235, Amsterdam 1991.
- Thomsen, Kirsten: Fattigdom blandt enlige i Danmark 1986. København 1991, 15 s.
- : Anmeldelse af Anthony Giddens: Sociology. Dansk Sociology 2, s. 88-91, 1991.
- Thune, Christian, Petersen, Nikolaj: Dansk Udenrigspolitisk Årbog 1990. København 1991, 566 s.
- : Dänemark. i: Jahrbuch der Europäischen Integration 1990/91, Weidenfeld, Werner & Wessels Wolfgang, s. 309-15, Bonn 1991.
- : Danish Defense Policies. Domestic Consensus and External Revolution. i: European Security Policy after the Revolution of 1989, Simon Jeffrey, Simon Jeffrey, s. 411-429, Washington D.C. 1991.
- Topp, Niels Henrik: Kryolitindustriens historie 1847-1990. Bind I og II. København 1990, 715 s.
- : "Anmeldelse af Lars Lund, "Valutaforhold og betalingsbalance. Forskellige regimer". Økonomi og Politik 1, s. 81-3, 1990.
- : "Anmeldelse af Lars Kolte og Ove Sten Jensen: 'Det danske valutamarked'". Økonomi og Politik 1, s. 80-1, 1990.
- Torring, Jacob: The Primacy of Politics. for Statskundskab 1991, 48 s.
- : The primacy of politics. Arbejdspapirer (gul serie), Inst.for Statskundskab Nr.1, s. 1-48, 1991.

Niels-Henrik Topp

Anvendt datalogi

Center for anvendt Datalogi

Historie:

Center for anvendt Datalogi blev oprettet i 1985 som en videreførelse og udbygning af Indre By Terminalen, der var blevet oprettet i 1972 med det formål at stille centrale edb-faciliteter til rådighed for fakultetet. Indre By Terminalen fungerede som en fællesafdeling, men Center for anvendt Datalogi blev oprettet som et selvstændigt institut, styrimsmæssigt placeret direkte under fakultetet og fakultetsrådet.

Forskningsvirksomhed:

Forskningen ved Center for anvendt Datalogi må ses i sammenhæng med den udvikling, der karakteriserer edb-anvendelsen inden for de samfundsvidenskabelige fag. Centret har til formål at tage initiativer, yde bidrag til og støtte udviklingen af fagintegreret og anvendt datalogi i forbindelse med undervisning og forskning inden for fagene ved Det samfundsvidenskabelige Fakultet. Anvendelsen af edb som værktøj i forskellige faglige sammenhænge får derved en central placering, og det kan ofte være vanskeligt at adskille forskning, udviklingsarbejde og den formidlende virksomhed, der udøves i samarbejde med medarbejdere fra fakultetets øvrige institutter, eller i forbindelse med deltagelse i udvalg og udrædningsarbejde. Væsentlige forskningsområder er metoder og teknikker vedrørende samfundsvidenskabeligt orienterede ekspertsystemer, fagorienterede programpakker og datamatiske beslutningsstøttesystemer, herunder samspillet mellem databaser og databearbejdningssværktøjer.

Anden virksomhed:

Centret driver en IBM 9370 datamat til brug for fakultetets undervisnings- og forskningsopgaver. Datamaten er forsynet med et bredt udbud af programmel. Til statistiske og operationsanalytiske opgaver anvendes programsystemet SAS. Som programmeringssprog anvendes bl.a. APL, FORTRAN og PASCAL. Fra SAS og øvrige programmeringssprog kan man anvende

de grafik, baseret på GDDM, og et SQL relationsdatabasesystem.

Centret driver desuden den centrale netværksservice for lokalnettet i Studiegårdsområdet. Centret stiller efter aftale programmel til rådighed på en central filserver. Nettet giver desuden adgang til fælles printere, og kommunikationsmulighed for den enkelte PC til omverdenen. Dette giver adgang til søgning på danske og udenlandske forskningsbiblioteker, og for kommunikation via elektronisk post. PC'ere på lokalnettet kan desuden optræde som terminaler til IBM 9370 datamaten.

Centrets datamat og lokalnet er via forsknings- og uddannelsessektorens DENet tilsluttet en række internationale net. Dette giver mulighed for kommunikation med brugere på andre universiteter og søgning på internationale informationsdatabaser. Desuden er der mulighed for via gennemstilling at køre på fremmede datamater, som om man var lokalt til stede.

Centret har terminalrum og PC-rum med et betydeligt antal arbejdspladser. Det er desuden muligt for studerende, der råder over en PC med modem, at arbejde på centrets datamat.

Centret har i et auditorium etableret fremvisningsmuligheder, således at underviserne nemt kan demonstrere anvendelsen af PC- og IBM 9370 programmer for større undervisningshold.

Centret yder edb-mæssig rådgivning vedrørende et meget bredt spektrum af programmeringssprog, styresystemer og programpakker. Desuden gives vejledning, rådgivning og praktisk hjælp i forbindelse med anskaffelse af edb-udstyr ved fakultetets enkelte institutter og i forbindelse med anskaffelse og implementering af nye programprodukter.

Torben Warnich-Hansen

Medlem af bestyrelsen for Danmarks Edb-center for forskning og uddannelse (UNI-C). Formand for Undervisningsministeriets Edb-kapacitetsudvalg.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 2.

Lektorer: Torben Warnich-Hansen, Jeppe Traberg.

TAP: Antal årsværk: 2,1.

Systemprogrammører: Arne Facius, Jesper L. Lauritsen, Keld Jørn Simonsen, Erik Wismann.

Torben Warnich-Hansen

Øvrige samfundsvidenskabelige områder

Center for samfundsvidenskabelig kvineforskning og -undervisning – SAMKVIND

SAMKVIND – Center for samfundsvidenskabelig kvineforskning og -undervisning blev oprettet i 1987 med det formål at koordinere og initiere kvineforskning og -undervisning ved Det samfundsvidenskabelige Fakultets institutter. Centeret er tværfagligt og skal udbyde aktiviteter for alle studerende og lærere på fakultetet inden for kvineforskningens område. Centeret ledes af en bestyrelse bestående af otte lærere og studerende udpeget af fakultetets fire fagråd (jura, økonomi, samfundsfag og ant.-soc.). SAMKVIND har til huse i St. Kannikestræde 11.

Centeret har 8-10 studiepladser for fakultetets studerende med specialeemne inden for kvineforskningen. Det er hovedsageligt studerende på sidste del af deres studie, som arbejder selvstændigt med et speciale-emne inden for kvineforskningen. Vi har (med varierende repræsentation) studerende fra alle fag repræsenteret, hvilket giver et spændende tværfagligt studiemiljø og øger de studerendes kendskab til problemstillinger og arbejdsmetoder i andre fag. Samtidig opretholder SAMKVIND også på denne måde en løbende kontakt til kvineforskningen og -undervisningen på fagene.

Forskning:

Lektor Birgitte Simonsen arbejder fortsat på en undersøgelse af konsekvenserne af det husmorløse samfund blandt unge. I 1991 er en foreløbig rapport over 1. del af undersøgelsen udfærdiget sideløbende med 2. interviewrunde. Pr. 1.1.1992 har Birgitte Simonsen påbegyndt andet arbejde. Endelig rapport fra projektet forsinkes ca. 1 år.

Seniorstipendiat Sanne Ipsen arbejder på et projekt om kønsopdelingen på arbejdsmarkedet og kønsspecifikke arbejdstidsmønstre. I 1991 er der dels udarbejdet en analyse af ændringer i arbejdstidsmønstrene for kvinder og mænd med vægt på deltidsarbejde og en analyse af tendenser til fleksibel arbejdstid.

Kandidatstipendiat Yvonne Mørck arbejder på projektet »Når kønnet kommer til byen: Billeder af køn blandt 2. generationsindvandrere i København«. Arbejdet har dels koncentreret sig om teoretiske forståelsesrammer og dels om indsamling af empiriske data, herunder en række interviews med unge pakistannere i Københavnsområdet.

Licentiatstuderende, cand.mag. Annette Bilfeldt er

tilknyttet SAMKVIND i forbindelse med gennemførelse af projektet »Kvalifikationsanalyse af uafslærte kvinder i industrien i et efteruddannelsesperspektiv«. Projektet er støttet af SSF.

SAMKVINDS aktiviteter i 1991:

I foråret afholdtes 7 forelæsninger og et seminar af indbudte gæsteforelæsere under temaet: »Køn og kvindelighed i samfundsvidenskaberne«. I efteråret var temaet for 7 forelæsninger og et seminar: »Kvinder og magt«.

Følgende udenlandske gæsteforelæsere har været inviteret:

Karin Widerberg, Universitetet i Oslo: »Kristeva och Cixious; teori och metode – Något för samhällsvetare« (forelæsning) og »En praktisk övning i écriture féminine för samhällsvetare« (seminar). Elisabeth Fürst, Universitetet i Oslo: »Maten, kroppen og kvindeligheden« (forelæsning). Johanne Esseweld, Lund Universitet: »Problems in qualitative research with emphasis on the process of analysis« (seminar). Tor-dis Borchgrevink og Jorun Solheim, Arbejdsforskningsinstituttet i Oslo: »Det hellige og det urene; køn, destinktioner og angsten for lighed« (forelæsning) og »Køn og modernitet« (seminar).

Berit Ås blev i november udnævnt til æresdoktor ved Københavns Universitet på forslag fra SAMKVIND og holdt i den anledning en festforelæsning med titlen: »Kvinder, magt og indflydelse«.

SAMKVIND's Skriftserie:

Som en videreformidling af forelæsningerne samles disse efter hvert semester og udgives i SAMKVINDs Skriftserie, som også indeholder numre med foredrag og oplæg fra konferencer og større seminarer.

Udgivelser i Skriftserien:

- Ipsen, Sanne (red): Kvinders krop og sundhed – en samfundssag? SAMKVIND's Skriftserie nr. 7.
- Hansen, Edith (red): Vold mod kvinder i parforhold. SAMKVINDs Skriftserie nr. 8.
- Ipsen, S. og Mørck, Y. (red): Køn og antropologi. SAMKVINDs Skriftserie nr. 9.

Andre udgivelser:

- Hoeck, I. og Ipsen, S. (red): Kvinder og kommuner i Norden. Rapport fra en konference. Udgivet i samarbejde med Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut og Retsvidenskabeligt Institut.
- Ipsen, Sanne: Køn, tid og arbejde. I: Hoeck, I. (red): Køn og kvindelighed i samfundsvidenskaberne. SAMKVINDs Skriftserie nr. 10 (under udgivelse).
- Mørck, Yvonne: Antropologi, køn og postmodernisme. I: Hoeck, I. (red): Køn og kvindelighed i samfundsvidenskaberne. SAMKVINDs Skriftserie nr. 10 (under udgivelse).
- Mørck, Yvonne: Images of Gender among second ge-

neration Pakistanis in Copenhagen. Theoretical and methodological perspectives. Paper præsenteret på konferencen: »Women in a Changing Europe. European Feminist Research Conference«, Aalborg.

Mørck, Yvonne: Er feministisk postmodernisme mulig? Rapport fra »Opgør eller opløsning?« – seminar, Nyborg (under udgivelse).

Mørck, Yvonne: Udsigt over kønnet. Kvindeantropologi og feministisk antropologi, Tidsskriftet Antropologi, 1991:24.

Simonsen, Birgitte: Society without a Housewife. Paper præsenteret på konferencen: »Women in a Changing Europe, European Feminist Research Conference«, Aalborg.

Deltagelse i konferencer:

Yvonne Mørck var medarrangør af »Opgør eller opløsning?«, seminar om Årbog for Kvindeforskning nr. 2, 1990, Nyborg 6.-8. maj, forskeruddannelseskursus »Kønnet i historien«, Københavns Universitet samt seminaret »Kønnet i forandring«, Vallekilde Højskole 26.-28. september.

Birgitte Simonsen deltog i seminaret »Opgør eller opløsning?«, Nyborg 6.-8. maj.

Birgitte Simonsen og Yvonne Mørck har deltaget i konferencen »Women in a Changing Europe, European Feminist Research Conference«, Aalborg 18.-22. august.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 3½.

Lektor: Mag.art. Birgitte Simonsen (udlånt fra Sociologisk Institut).

Seniorstipendiat: Mag.scient.soc. Sanne Ipsen.

Kandidatstipendiat: Mag.scient. Yvonne Mørck.

Forskningsstipendiat: Cand.mag. Annette Bilfeldt.

Akademisk medhjælp: Ida Hoeck.

TAP: Antal årsværk: ¼.

Assisterter: Kirsten Bach, Lisbeth Hansen. Stud.mag. Connie Carøe Christiansen har været tilknyttet som løst ansat kontormedarbejder.

Ph.D.-afhandling:

Sanne Ipsen har fået følgende publikationer antaget som Ph.D.-afhandling i sociologi:

»Deltid og arbejdsløshed – en undersøgelse af det kvindelige arbejdsmarked i Vordingborg«, »Kvinder i ikke faglært mandearbejde«, »Kvindeværk – en rapport om kvinder der starter egen virksomhed« og »Sammenfatning af tre empiriske undersøgelser og deres relation til teorier om kønsopdelingen på arbejdsmarkedet«. Afhandlingen forefindes på SAMKVINd.

Sanne Ipsen